

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Biblioteca Științifică

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM „FAINA TLEHUCI”

Ediția a IV-a
23 februarie 2016

*(Colloquia Bibliothecariorum
„Faina Tlehuci”, 4nd edition,
23 February 2016)*

Bălți, 2016

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

**COLLOQUIA
BIBLIOTHECARIORUM
„FAINA TLEHUCI”**

**Ediția a IV-a
23 februarie 2016**

*(COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM
„FAINA TLEHUCI”, 4th edition, 23 February 2016)*

Bălți, 2016

CZU 02(082)=135.1=161.1
C 62

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci”, colloquia (4 ; 2016 ; Bălți). Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci” = Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci”, Ed. a 4-a, 23 febr. 2016 / red. resp. : E. Harconița ; colegiul de red. : L. Mihaluța, E. Stratan ; rez. în lb. engl. : V. Topalo ; design/cop./machtetare : S. Ciobanu. – Bălți : Bibl. Șt., 2016. – 110 p. – ISBN 978-9975-50-190-3.

Antetit.: Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Tit. paral.: lb. rom., engl. – Texte : lb. rom., rusă. – Bibliogr. la sfârșitul art. – 10 ex.

ISBN 978-9975-50-190-3.

Redactor responsabil: Elena HARCONIȚA
Colegiul de redacție: Lina MIHALUȚA
Elena STRATAN

Rezumate în limba engleză: Valentina TOPALO

Design/coperta/tehnoredactare: Silvia CIOBANU
Machtetare/tehnoredactare: Antonina ANTONOVA

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 2016

str. Pușkin, 38, Bălți, MD 3121 Republica Moldova

tel/fax: (0231) 52445

e-mail: libruniv@usarb.md

web: <http://libruniv.usarb.md>

blog: <http://bs-usarb.blogspot.md/>

Open LIBRARY: <http://openlibrary.org/people/librunivusarb>

Calameo: <http://ru.calameo.com/publish/books/>

ISBN 978-9975-50-190-3.

SUMAR

ELENA HARCONIȚA ELENA STRATAN COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI - EVENIMENT NAȚIONAL / COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI - NATIONAL EVENT	7
RADU MOȚOC DOAMNA / THE LADY	11
SECȚIUNEA: COLECȚIILE BIBLIOTECHII – VALOARE ȘI CONTINUITATE	
ELENA CRISTIAN SVETLANA CECAN EDIȚII DE LUX ȘI BIBLIOFILE DIN COLECȚIA DE PATRIMONIU A BȘ USARB / SL USARB HERITAGE COLLECTION OF LUXURY AND BIBLIOPHILE EDITIONS	12
NATALIA CULICOV „DICȚIONARUL UNIVERSAL AL LIMBII ROMÂNE” DE LAZĂR ȘĂINEANU LA 120 DE ANI DE LA PRIMA EDIȚIE / 120 YEARS SINCE THE FIRST EDITION OF THE UNIVERSAL DICTIONARY OF THE ROMANIAN LANGUAGE WRITTEN BY LAZĂR ȘĂINEANU	20
RADU MOȚOC CORESPONDENȚA LUI VASILE ALECSANDRI CU EDOUARD GRENIER / VASILE ALECSANDRI'S CORRESPONDENCE WITH EDOUARD GRENIER (1855 – 1885)	24
ANGELA HĂBĂȘESCU VALENTINA VACARCIUC IMPORTANȚA PUBLICAȚIILOR PERIODICE ÎN ASIGURAREA PROCESULUI DE INFORMARE, DOCUMENTARE ȘI CERCETARE (STUDIU BIBLIOMETRIC) / THE IMPORTANCE OF PERIODICAL PUBLICATIONS IN PROVIDING THE INFORMATION AND RESEARCH PROCESS (BIBLIOMETRIC STUDY)	30
ZADAINOVA SNEJANA PURICI ALIONA REVISTE DIN DOMENIUL DREPT:STUDII BIBLIOMETRICE / THE JOURNALS OF LAW: BIBLIOMETRIC STUDIES	39
ELENA ȚURCAN OAMENI ILUȘTRI AI MUNICIPIULUI BĂLȚI: FILE DE ISTORIE / PAGES OF HISTORY ABOUT FAMOUS PEOPLE OF BĂLȚI	46

МАРИНА ШУЛЬМАН БИБЛИОТЕКАРЬ ЦЕЗАРЯ: ПРИТЧА УИЛЬЯМА ГОЛДИНГА „ЧРЕЗВЫЧАЙНЫЙ ПОСОЛ” / CEZAR LIBRARIAN: PROVERBS OF WILLIAM GOLDING “EXTRAORDINARY AMBASSADOR”	55
SECȚIUNEA II. BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSSIBILITĂȚI INFINITE	
VALENTINA TOPALO CONTRIBUȚIA INSTITUȚIEI BIBLIOTECARE ÎN CLASA- MENTUL WEBOMETRICS AL USARB / CONTRIBUTION OF THE LIBRARY IN WEBOMETRICS RANKING OF USARB	64
OLGA DASCAL MARINA MAGHER PORTALURI ȘTIINȚIFICE GLOBALE – SURSĂ RELEVANTĂ DE ACOPERIRE A NECESITĂȚILOR INFORMAȚIONALE ALE UTILIZATORILOR USARB / GLOBAL SCIENTIFIC PORTALS - RELEVANT SOURCE OF INFORMATION COVERING THE NEEDS OF USARB USERS	74
MIHAELA STAYER BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB PE FACEBOOK: PRI- ORITĂȚI ȘI PERSPECTIVE / PRIORITIES AND PROSPECTS OF SCIENTIFIC LIBRARY USARB ON FACEBOOK	81
LILIA UCRAINEȚ LINA MIHALUȚA INTEGRAREA SUBIECTULUI TRATAT ÎN DOCUMENT ÎN UNA DIN CLASELE PRINCIPALE ALE CZU. CLASA 9 (CAZUL BȘ USARB) / INTEGRATING THE SUBJECT OF THE DOCUMENT IN ONE OF THE MAIN CLASSES OF UDC. THE 9 CLASS: THE CASE OF SL USARB	88
LILIA ABABII POLITICA DE CONFIDENȚIALITATE ÎN CADRUL BIBLIO- TECII ȘTIINȚIFICE A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUS- SO” DIN BĂLȚI / POLICY OF CONFIDENTIALITY WITHIN THE SCIENTIFIC LIBRARY OF „ALECU RUSSO “ BĂLȚI STATE UNI- VERSITY	95
GALERIE-FOTO / PHOTO-GALLERY	103
AUTORII / AUTHORS	108

BS USARB

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

Colloquia Bibliothecariorum

IN MEMORIAM FAINA TLEHUCI, ediția a IV-a
23 februarie 2016

Organizator, locul de desfășurare: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”,
Sala de Conferințe, et.2, str. Pușkin 38, Bălți

PROGRAM

8.00 - 10.00

Mesajul Rectorului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți,
prof. univ. dr. habilitat *Ion Gagim*

Sedința în plen: **FAINA TLEHUCI - PERSONALITATE MERITUOASĂ
ÎN ISTORIA BIBLIOTECONOMIEI NAȚIONALE**

Amintiri și reflecții

Elena Harconița, director Biblioteca Științifică USARB

Doamna

Radu Moțoc, Membru de Onoare al Senatului USARB

Sesiunea de comunicări:

Secțiunea: Colecțiile Bibliotecii – valoare și continuitate

- 1. Ediții de lux și bibliofile din colecția de patrimoniu a BȘ USARB**
Elena Cristian, șef serviciu
Svetlana Cecan, bibliotecar,
Serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor
- 2. Dicționarul universal al limbii române de Lazar Săineanu la 120 de ani de la prima editie**
Natalia Culicov, șef oficiu Referințe bibliografice
- 3. Corespondența lui Vasile Alecsandri cu Edouard Grenier (1855 – 1885)**
Radu Moțoc, Membru de Onoare al Senatului USARB

-
4. **Importanța publicațiilor periodice în asigurarea procesului de informare, documentare și cercetare.**

Angela Hăbășescu, bibliotecar principal
Valentina Vacarciuc, bibliotecar,
Serviciul Comunicarea colecțiilor

5. **Reviste din domeniul Drept: studiu bibliometric.**

Snejana Zadainova, bibliotecar
Purici Aliona, bibliotecar,
Serviciul Comunicarea colecțiilor

6. **Oameni iluștri ai orașului Bălți: file de istorie**

Elena Țurcan, bibliotecar
Sala de Împrumut nr. 3 Documente muzicale

7. **Библиотекарь Цезаря: притча Уильяма Голдинга «Чрезвычайный посол»**

Șulman Marina, bibliotecar
Sala de Împrumut nr. 4 Documente în limbi străine

Secțiunea II. Bibliotecile viitorului: posibilități infinite

8. **Contribuția instituției bibliotecare în clasamentul Webometrics al USARB**

Valentina Topalo, șef Centru Manifestări culturale

9. **Portaluri științifice globale - sursă relevantă de acoperire a necesităților informaționale ale utilizatorilor USARB**

Olga Dascal, bibliotecar principal
Centrul Informatizare și activități în rețea. Mediateca
Marina Magher, șef oficiu
Serviciul Comunicarea colecțiilor

-
10. **Biblioteca științifică USARB pe Facebook: priorități și perspective**

Mihaela Staver, bibliotecar principal,
Serviciul Cercetare. Asistență de Specialitate

11. **Integrarea subiectului tratat în document în una din clasele principale ale CZU:
Clasa 9 (Cazul BȘ USARB)**

Lilia Ucrainet, bibliotecar,
Serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare

12. **Politica de confidențialitate în cadrul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat
„Alecu Russo” din Bălți**

Lilia Ababii, bibliotecar principal,
Sala de Împrumut nr. 4 Documente în limbi străine

PREAMBUL

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI EVENIMENT NAȚIONAL

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI- NATIONAL EVENT

ELENA HARCONIȚA
ELENA STRATAN

La 23 februarie, bibliotecarii universitari bălțeni s-au reunit la Colloquia Bibliothecariorum *Faina Tlehuci*, aflat deja la a IV-a ediție. Colocviul bibliotecar a fost inaugurat în 2013, în memoria ex-directoarei de 40 de ani a BȘ USARB. La acest eveniment remarcabil sunt invitați membrii comunității academice și profesionale din țară și de peste hotare, toți cei care au cunoscut-o sau care au lucrat alături de distinsa biblioteconomistă Faina Tlehuci.

În cadrul ședinței în plen: *Faina Tlehuci - personalitate merituosă în istoria biblioteconomiei naționale. Amintiri și reflecții*, Elena Harconița, director Biblioteca Științifică USARB, inițiatoarea Colloquia Bibliothecariorum și moderatoarea evenimentului, a relatat despre semnificația deosebită a evenimentului, consacrat Doamnei Faina Tlehuci ce și-a dedicat viața acestei minunate profesii. Cu mult respect și considerație față de predecesorii domeniului, a remarcat importanța cinstirii memoriei distinsei conducătoare, meritul Fainei Tlehuci în dezvoltarea bibliotecii moderne, calitățile personale și profesionale ale eminentului om în biblioteconomie care a depus eforturi considerabile în toți cei 40 de ani de director, aceste întâlniri fiind o dovadă a continuității acelor fapte și realizări începute în îndepărtatul 1962.

Inginerul Radu Moțoc, membrul de Onoare al Senatului USARB, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina „Costache Negri” din Galați a fost, ca de obicei, prezent cu un omagiu respectuos, dedicat Doamnei care „a reușit să pună o amprentă durabilă pe relațiile umane în general și cu precădere pe cele profesionale. Este greu de contorizat câte cărți au trecut prin mâinile distinsei Doamne, dar cu siguranță cele mai valoroase au fost răsfoite dacă nu citite. Păstrăm o vie amintire Doamnei, care ne privește de sus și credem că apreciază eforturile acestui minunat colectiv de bibliotecari din Catedrala Cărții din Bălți, care a dovedit o capacitate remarcabilă de adaptare în continuare la evoluția societății în permanentă schimbare”.

În prima Secțiune *Colecțiile Bibliotecii – valoare și continuitate* au fost susținute 7 comunicări cu o tematică laborioasă și diversă.

Elena Cristian, șef serviciu, Svetlana Cecan, bibliotecar, Serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor au vorbit despre edițiile de lux și bibliofile din colecția de patrimoniu a BȘ USARB reiterând că colecția Bibliotecii are o structură enciclopedică, cuprinde 1 021 919 documente, 299 128 titluri în 57 de limbi, inclusiv ediții de lux și bibliofile de mare valoare, ediții prime de lux, exemplare numerotate sau cu autograf, ilustrate de artiști consacrați, precum și volume cu însemnări manuscrise, cu ex-libris. Printre lucrările reprezentative se regăsesc cele 4 volume ale lui Henryk Sienkiewicz.

Prin foc și sabie: Roman cu ilustrații, tradus de Sofia Nădejde la editura „Biu-roului Universal” Atanasie I. Nițeanu, 1909-1910; Al. Cioranescu. Don Carlos de Viana, drama în patru acte din colecția, Fundația Regele Carol I, tipărită la Paris, 1954; volumele de la editura „Curtea Veche publishing” colecția „Casa Regală”: Monarhiile secolului XXI (2013), scrisă de Sanda Gătejeanu Gheorghe și Ioan-Luca Vlad; Colecția de lux Manuscriptum, ediții bibliofile, editura Muzeul Literaturii Române, București, 1997 ș.a.

Natalia Culicov, șef oficiu Referințe bibliografice a prezentat informații despre *Dicționarul universal al limbii române* de Lazar Săineanu la 120 de ani de la prima ediție, un dicționar complet al limbii române, una dintre cele mai utilizate opere lexicografice românești. Timp de patru decenii sunt publicate nouă ediții succesive 1896 – 1943. Biblioteca Științifică USARB, deține două dintre edițiile menționate mai sus, ediția a III-a din 1914 și ediția a V-a din 1925, ambele localizate în colecția de carte rară a Bibliotecii.

Radu Moțoc, Membru de Onoare al Senatului USARB a abordat Corespon- dența lui Vasile Alecsandri cu Edouard Grenier (1855 – 1885). Corespon dența lui Vasile Alecsandri poate fi considerată din multe privințe ca fiind unică în România, atît prin numărul mare de peste 2 200 de scrisori cunoscute pînă acum, dar și prin diversitatea persoanelor din elita culturală și politică cu care corespoda. Edouard Grenier, născut la Baume-les-Dames la 20 iunie 1819 și decedat în același oraș la 4 decembrie 1901, este considerat pe drept cuvânt ca unul dintre cei dintâi printre poeții de-al doilea ordin pe care i-a produs secolul al XX-lea. Ceea ce caracterizează aceste scrisori, este bogăția informațiilor ce rezultă din citirea lor, dar și eleganța plină de umor rafinat pe care poetul îl practică atunci când era cazul. Cu certitudi- ne, Vasile Alecsandri avea cultul prieteniei și a fost respectat pe măsură.

Importanța publicațiilor periodice în asigurarea procesului de informare, documentare și cercetare a fost subiectul abordat de Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, Valentina Vacarciuc, bibliotecar, Serviciul Comunicarea. Studiul bibli- ometric s-a axat pe analiza colecției de publicații în serie din Sala de lectură nr. 3 „Științe psihopedagogice, naturii, reale. Arte”, editate în RM, România și Rusia și include: 384 anale și anuare în 65 titluri, 6377 reviste în 353 titluri și 5355 ziare în 45 titluri. În cercetarea au fost specificate genurile publicațiilor în serie, revistele ști- ințifice din RM înregistrate în DOAJ din colecția sălii de lectură, revistele științifice naționale acreditate și indexate pe categorii de către CNAA, indexul publicațiilor periodice în limba română, indexul publicațiilor periodice universitare calculat de Softul „Publish or Perish”, ponderea împrumuturilor de publicații în serie în raport cu împrumuturile totale anii 2013-2015. Evaluarea rolului publicațiilor în serie pri- vind acoperirea info-documentară a procesului didactic a fost scopul sondajului desfășurat în Sala de lectură. 51 % din studenți apreciază ca foarte bună calitatea și cantitatea colecției de publicații în serie.

Un studiu bibliometric privind Revistele din domeniul Drept a fost prezentat de Snejana Zadainova, bibliotecar, Purici Aliona, bibliotecar, Serviciul Comunica- rea colecțiilor. Datele obținute în urma cercetării au permis evaluarea punctelor forte și aspectelor vulnerabile de completare a fondului de reviste: locul de pu- blicare, categorii, publicarea lucrărilor profesorilor USARB în revistele științifice, disponibilitatea revistelor în format electronic și în baze de date.

Elena Țurcan, bibliotecar Sala de Împrumut nr. 3 Documente muzicale, a relatat despre oamenii iluștri ai orașului Bălți, nume notorii provenite din Bălți, celebre pe mapamond acum un secol și mai bine, dar care au rămas în anonimat precum: Alexandru Lemiș (viorist), Costache Parno (Parnău) viorist, Eugenia Ma-leșevschi (pictor), Sigismund Zalevski (*bas-bariton*), Izabella Kremer (soprană) ș.a.

Marina Șulman, bibliotecar Sala de Împrumut nr. 4 Documente în limbi străine, a prezentat un studiu dedicat capodoperei „Ambasadorul Extraordinar” a vestitului scriitor englez William Golding. În această parabolă găsim elemente din diverse genuri: poveste, satira socială și antiutopie. Eroii principali sunt Cezar, bibliotecarul Fonokl și sora lui Eufrosinia. Istoria descoperirii lui Fonokl în calitatea de inventator este foarte interesantă și instructivă pentru bibliotecarii din secolul 21. Marina Șulman ne convinge, că interpretarea textului artistic este pentru bibliotecarii contemporani o cale de întoarcere a utilizatorii de informație în bibliotecile moderne.

Secțiunea *Bibliotecile viitorului: posibilități infinite* a inclus 5 comunicări dedicate aspectelor informării și comunicării electronice. Valentina Topalo, șef Centru Manifestări culturale, a vorbit despre contribuția instituției bibliotecare în clasamentul Webometrics al USARB, locul Bibliotecii în clasamentul mondial de site-uri universitare pe Ranking Web of Universities (Webometrics), criteriile de evaluare a universităților din Webometrics, acțiuni reale ale Bibliotecii în scopul de a crește numărul de backlink-uri la domeniul libruniv.usarb.md, înregistrarea Politicii USARB privind Accesul Deschis în ROARMAP, mecanisme de creștere a link-urilor externe. Numărul de pagini indexate în Google, domeniul BȘ USARB (libruniv.usarb.md) este de aproximativ 12 890 de pagini în 5 ani, în Yahoo - 3 442 pagini, în Bing - 167.

Olga Dascal, bibliotecar principal Centrul Informatizare și activități în rețea. Mediateca, Marina Magher, șef oficiu Serviciul Comunicarea colecțiilor au trecut în revistă portalurile științifice globale ca sursă relevantă de acoperire a necesităților informaționale ale utilizatorilor USARB, evoluția accesului la baze de date timp de 15 ani în BȘ USARB, accesările bazei de date EBSCO în anii 2013 – 2015. Conform Raportului organizației REM – Resurse Electronice pentru Moldova BȘ USARB se regăsește pe locul 3 în statisticile EBSCO și SpringerLink. Accesarea bazelor de date de pe pagina web a BȘ USARB este următoarea: EBSCO - 2 677, 23%, SpringerLink - 2 030, 17%; EIFL - 1 294, 11%; alte baze de date - 5 852, 49%.

Mihaela Staver, bibliotecar principal, Serviciul Cercetare. Asistență de Specialitate în prezentarea *Biblioteca Științifică USARB pe Facebook: priorități și perspective* a accentuat importanța utilizării rețelelor sociale de către biblioteci cu scopul de a ajunge mai rapid la utilizatori. Biblioteca Științifică USARB și-a creat pagină pe Facebook în anul 2010, are ca scop furnizarea de informații utilizatorilor despre diverse activități, produse și servicii. Grație paginii pe Facebook Biblioteca interacționează mai ușor cu potențialii utilizatori sau cu utilizatorii deja existenți. Potrivit studiului despre rețelele sociale, desfășurat în BȘ USARB cea mai preferată rețea socială a studenților bălțeni este Facebook. Pe parcursul anului 2015 pe Facebook au fost plasate 244 informații, numărul total de accesări a paginii este de 27 700. Avantajele contului Facebook pentru Biblioteca USARB constă în accelerarea procesului de formare a imaginii Bibliotecii, diseminarea informațiilor educaționale și culturale, feedback și conexiune rapidă dintre potențialul utilizator și „produse” printr-un click.

Lilia Ucraineț, bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea colecțiilor, Catalogare. Indexare, Lina Mihaluța, director adjunct BȘ USARB au prezentat studiul privind integrarea subiectului tratat în document în una din clasele principale ale CZU, experiența analizei documentare a resurselor informaționale din Clasa 9 - Geografie. Biografie. Istorie din cadrul CZU aplicată în Biblioteca Științifică USARB. Sinteza și analiza documentară integrează documentele din Clasa 9 în sistemul de clasificare universal și demonstrează, prin intermediul diverselor exemple, necesitatea utilizării clasei respective în raport cu domeniile adiacente, folosind un limbaj documentar, exprimat prin *indicii principali și indicii auxiliari*. Clasificarea și indexarea corectă a documentelor permite ordonarea materialului în mod util pe rafturile cu acces liber, structurarea semnificativă a bibliografiilor și indexurilor de subiecte, asigură accesul multilingv la colecții, furnizarea unor instrumente structurale pentru organizarea resurselor Web, analiza colecțiilor, este utilă în contextul criteriilor de căutare.

Lilia Ababii, bibliotecar principal, Sala de Împrumut nr. 4 Documente în limbi străine a abordat Politica de confidențialitate în cadrul BȘ USARB, evidențind documentele principale care reglementează prelucrarea și asigurarea protecției datelor cu caracter personal: Codul deontologic al bibliotecarului, documentele IFLA, Politica de confidențialitate în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB. Colectarea și prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează pentru realizarea următoarelor scopuri: înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor*; eliberarea *Permisului de intrare* în Biblioteca Științifică USARB; completarea *Fișei cititorului* în Oficiul Săli de împrumut; utilizarea programului *USB Agent Ordine*; conexiunea cu Baza Universitară a studenților și masteranzilor USARB prin Intranet; ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB etc.* Conform rezultatelor sondajului difuzat utilizatorilor, 45 respondenți consideră oportune acțiunile de protecție a datelor cu caracter personal.

Investigațiile efectuate, spectrul larg de subiecte abordate, elucidarea componentei practice vin să sporească calitatea și relevanța serviciilor infobibliotecare, diversificarea și modernizarea activității bibliotecii moderne.

DOAMNA

THE LADY

RADU MOȚOC

Abstract: *The author highlights the qualities of the manager of Faina Tlehuci, the late director, in a difficult period of national revival: modern structuring library, creating a potential profesional change in the Balti Book Cathedral, which showed a remarkable ability to adapt to the evolution of society rapidly changing. society.*

Keywords: *libraries, priorities, values, collections, human relationships, potential profesional change*

Este prezentă poate mai vizibilă în viața noastră cotidiană ca nici o dată. De la structurarea modernă a unei biblioteci, la modul cum se deservesc studenții și cadrele didactice, constituie opera principală a Doamnei, într-o perioadă dificilă de renaștere națională, când limba română și scrierea latină sau impus.

A cunoaște necesitățile unei catedre de specialitate, constituia o prioritate pentru Doamna.

Dar și înregistrarea fiecărei cărți primite cu consemnarea celui care a donat-o era un gest mai mult decât statistic, cât mai ales o consemnare istorică, care peste multe decenii constituie o informație prețioasă.

Încurajarea colaboratorilor să abordeze o cercetare istorică legată de anumite cărți, sau colecții valoroase, a contribuit esențial la crearea unui potențial profesional, care a ușurat mult redactarea ulterioară a revistei Confluente Bibliologice.

Este de remarcat și activitatea de a pune în valoare personalitatea cadrelor didactice locale în viață, când informațiile sunt mai accesibile, pentru a se putea redacta o lucrare de referință cu viața și opera acestuia.

Doamna a reușit să pună o amprentă durabilă pe relațiile umane în general și cu precădere pe cele profesionale.

Este greu de contorizat câte cărți au trecut prin mâinile distinsei Doamne, dar cu siguranță cele mai valoroase au fost răsfoite dacă nu citite.

Păstrăm o vie amintire Doamnei, care ne privește de sus și credem că apreciază eforturile acestui minunat colectiv de bibliotecari din Catedrala Cărții din Bălți, care a dovedit o capacitate remarcabilă de adaptare în continuare la evoluția societății în permanentă schimbare.

Felicit din toată inima întregul colectiv al biblioteci și le doresc multe satisfacții profesionale

Cu plecășiuni moldave

Radu Moțoc

Galați, 21 februarie 2016

EDIȚII DE LUX ȘI BIBLIOFILE
DIN COLECȚIA DE PATRIMONIU A BȘ USARB

SL USARB HERITAGE COLLECTION
OF LUXURY AND BIBLIOPHILE EDITIONS

ELENA CRISTIAN
SVETLANA CECAN

Abstract: *This work includes the research outcomes in the field of bibliophile publications from library heritage. It is designed for readers interested in the bibliophiles, burning desire for point out some of the elements that can give a book bibliophile valences, those who through their profession book deals, giving them the opportunity to know some of the books of the Library. The paper content is accompanied by illustrative images (photos, Ex Libris, autographs, quotes, drawings, facsimiles) etc.*

Keywords: *bibliophile, bibliophile book, bibliophile edition, luxury editions, ex-libris, first editions, facsimiles*

Colecția BȘ USARB are o structură enciclopedică și academică, cuprinde **1 021 919 documente, 299 128 titluri în 57 de limbi**, inclusiv ediții de lux și bibliofile de mare valoare, ediții prime de lux, exemplare numerotate sau cu autograf, ilustrate de artiști consacrați, precum și volume cu însemnări manuscrise, cu ex-libris. Termenul „**bibliofilie**” este destul de complex, presupune relevarea originalității cărții, descoperirea valențelor ei specifice. Cartea bibliofilă, spre deosebire de cea obișnuită, nu este doar obiect de studiu și lectură, ci este și creație. Totodată, bibliofilia este activitate practică, prin munca de colecționare, păstrare valorificare a cărții. O carte bibliofilă reunește creația autorului, editorului, graficianului, tipografului, legătorului. Un criteriu foarte important în aprecierea cărții bibliofile este vechimea. Lucrarea dată își propune să oglindească activitatea desfășurată privind reflectarea aspectelor legate de dezvoltarea, valorificarea, conservarea cărților rare și prețioase, a funcțiilor îndeplinite în cadrul complexului proces educațional. Edițiile de lux și bibliofile din colecția Bibliotecii, au fost prezentate în cadrul diverselor activități culturale, astăzi ne propunem să prezentăm alte documente bibliofile oferindu-le utilizatorilor posibilitatea să cunoască o parte mai vastă din fondul de carte al bibliotecii.

Printre lucrările reprezentative de valoare se găsesc cele 4 volume ale lui **Henryk Sienkiewicz. Prin foc și sabie**: Roman cu ilustrații, tradus de Sofia Nădejde la editura „Biuroului Universal” Atanasie I. Nițeanu, 1909-1910. Pe pagina de titlu se află un ex-libris ștampilă: Librăria Școalelor M. T. Theodorescu, Buzău și mențiunea: Ștefan Popescu. Textul operei e tipărit cu litere mici, în cadrul textului sînt încadrate ilustrații istorice, care relatează evenimentele din Europa sec. 17.

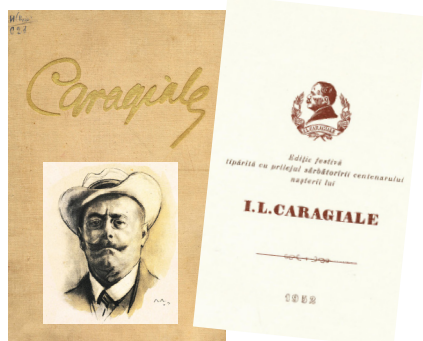
Un exemplar valoros ca carte bibliofilă este lucrarea: **Al. Cioranescu. Don Carlos de Viana**, drama în patru acte din colecția, Fundația Regele Carol I, tipărită la Paris, 1954. Pe pagina de titlu a cărții e aplicată coroana regală, ca simbol al independenței și puterii României. Motto-ul volumului sunt cuvintele proprii a lui Francisco Cascales (1570-1640, filosof și umanist spaniol), din lucrarea, *Tablas poeticas*, Murcia 1617, „Când acțiunea e istorică, dacă nu s-au petrecut lucrurile cum ar trebui să se petreacă potrivit cu arta, ce lipsește trebuie să pună dela el poetul, adăogând, lepădând și schimbând cum îi va veni mai la'ndemână”.

Când acțiunea e istorică, dacă nu s'au petrecut lucrurile cum ar trebui să se petreacă potrivit cu arta, ce lipsește trebuie să pună dela el poetul, adăogând, lepădând și schimbând cum îi va veni mai la'ndemână.

FRANCISCO CASCALES, *Tablas poeticas*, Murcia 1617.

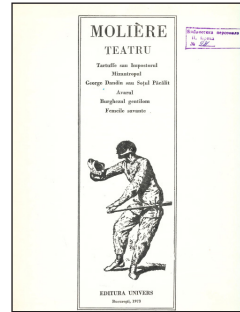
O ediție rară de mare valoare bibliofilă, este volumul: **D. Dimitrie Bolintineanu. Ellena** : Roman original de datine politic-filosofic. Editor: Stephan Rassidescu. – București: Tipografia notională a lui St. Rassidescu, 1862. Pe verso-ul foii de titlu citim autograful: Ilie Constantinescu, prof. Craiova, București, 1904.01.11. Scoarța de carton îmbrăcată în piele albăstră, cu ornamente imprimate în colțuri cu mici gravuri florale, hîrtia de calitate bună. Această ediție are dublă valoare: formativă și documentară, prin vechimea, rarietatea, tehnica executării și subiectul consacrat istoriei și civilizației românilor.

O categorie de carte bibliofilă este ediția festivă tipărită cu ocazia unei mari sărbători, realizată în semn de prețuire a unei personalități, de obicei legată de data aniversării acesteia. Ediția festivă - **I. L. Caragiale. Teatru** (1952), tipărită cu prilejul împlinirii a o sută de ani de la nașterea lui Caragiale, este menită să sublinieze însemnătatea operei lui, cu ilustrații alb negru și color de Corneliu Baba. Coperta este din carton îmbrăcată cu pînză în nuanțe deschise, text de culoare

maro, pe hîrtie velină mată. Înaintea titlului este portretul lui I. L. Caragiale, pe fila de titlu și pe alte pagini este amplasat ex-libris ștampilă: Raionul „1 Mai” Nr.17 Biblioteca Populară.

O altă lucrare valoroasă - ediția festivă comemorarea prin UNESCO în 1973 a 300 de ani de la moartea scriitorului este: **Moliere. Teatru : Tartuffe sau Impostorul ; Mizantropul ; George Dandin sau Soțul Păcălit ; Avarul ; Burghezul gentilon ; Femeile savant**, editura Univers (1973). Volumul reproduce traducerile românești ale pieselor lui Moliere, publicate în ediția Moliere, OPERE vol. I-IV, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955, 1956, 1958. Imprimarea este făcută pe hîrtie tipar înalt, iar cele 6 planșe – policromii la tipar plan pe hîrtie cretată. Întregul tiraj de 3360 exemplare este legat în pînză în natur. Volumul este îmbogățit cu chipurile persoanelor teatrale (Orgon, Elmira, Valer, Doriană, Mariana, etc.).

Colecția de patrimoniu include și cărți apărute în tiraje limitate, numerotate pe fiecare exemplar. Ele au pe o filă separată, de regulă pe contrapagină, un număr, ca exemplu volumul - **Mihai Codreanu. Statui : Sonete și evadări din sonet**, ediție definitivă, îngrijită de autor, editura Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II” (1939), text cu formula „justificarea tirajului: (numărul unic al acestui exemplar): 1913”. Coperta volumului este din carton raisin ingres, textul pe hîrtie velină albă vărgată, fabricată pentru Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, la fabrica „Letea”, purtînd în filigram cifra majestății sale Regelui Carol II și deviza „Non Solum Armis”, numerotate de la 27 la 2226. Mihai Codreanu a fost considerat drept cel mai prolific sonetist român, casa în care a locuit, în august 1970 a devenit muzeu, casa memorială, supranumită, „Vila Sonet”, (maestrul sonetului românesc).

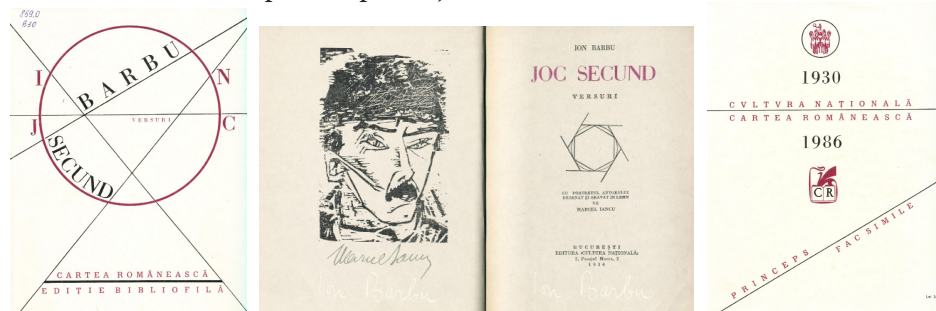
Din raritățile bibliofile menționăm și volumul lui **George Cretzianu. Patrie și Libertate (poesii vechi și noi)**, București, Typografia Curții, propr, F. Gobl 12, passagiul Roman 12, (1879). Cartea cuprinde poezii: lirice, elegiace, fabule, varia, unele sînt ilustrate cu note explicative asupra împrejurărilor în care au fost scrise. Cartea este deosebită prin cîteva elemente: imprimată pe hîrtie foarte bună, cu tiraj redus, poartă prefața scriitorului, tiparul în întregime negru. Există ornamente sub forma unor frontispicii compoziții cu motive vegetale și geometrice.

Dintre lucrările lui **G. Călinescu** se remarcă volumul, **Impresii asupra Literaturii Spaniole**, apărut la editura, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, (1946), cu un simbol al proprietății bibliofile, ex-libris: „Anticăria medicală „ENEIDA” M. Moscovici. Iași, str. I.C. Brătianu 133.” Indiferent de tipologia ex-librisului, el adaugă o valoare bibliofilă lucrării, alături de cea documentar-istorică, este totodată un important factor emoțional, o formă de educație estetică și de cultivare a unor relații de prietenie și idealuri comune între colecționari.

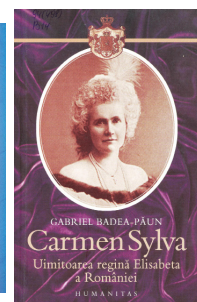
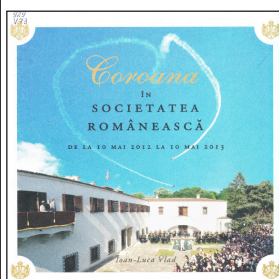
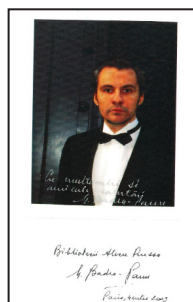
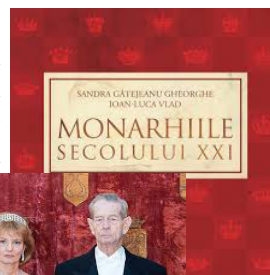

Din inițiativa prozatorului George Bălăiță, directorul editurii Cartea Românească a apărut lucrarea, *Joc Secund, versuri de Ion Barbu*, ediție bibliofilă îngrijită de Romulus Vulpescu, iese de sub teascuri la București în zilele verii anului 1986. Pentru realizarea prezentei lucrări, s-a recurs la procedeele de culegere monotip, de reproducere zincografică și *offset* și imprimare tipar-înalt în bicromie, la tipărituri, ediția princeps („Cartea Națională”, 1930), facsimile Ochian - caiet manuscris (probabil 1926-1929). Această carte cuprinde portretul autorului, desenat și gravat în lemn de Marcel Iancu, poezii tipărite și facsimilele autorului.

Alături de aceste valori prezentăm și volumele de la editura „Curtea Veche publishing” colecția „Casa Regală”: *Monarhiile secolului XXI* (2013), scrisă de Sanda Gătejeanu Gheorghe și Ioan-Luca Vlad. Valoarea cărții e determinată de autograful manuscris - Ana a României (Regina României), prezent în cuvîntul înainte, și cartea poștală ilustrată, Regii Europei.

De la această editură mai deținem și alte lucrări cu diverse însemnări, însemne de proprietate: **Vlad, Ioan-Luca. Coroana în societatea românească de la 10 mai 2012 la 10 mai 2013** (2013), **Margareta, Princesa a României. Carte regală de bucate** (2010), **Radu, Principe al României. Anul Regelui** (2011), **Badea-Păun, Gabriel. Carmen Sylva: 1843 – 1916 : Uimitoarea regină Elisabeta a României** (2008), cu autograful „Bibliotecii „Alecru Russo” G. Badea-Păun, 4 iulie 2009”, etc.

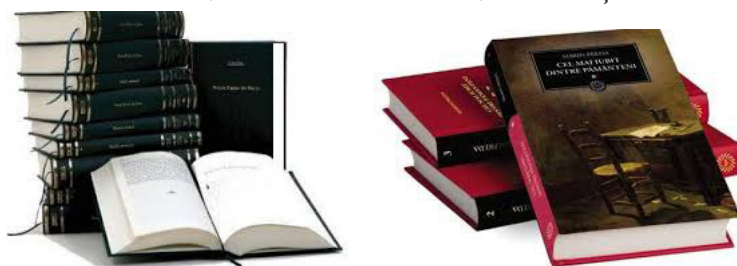
Colecția de lux Manuscriptum, ediții bibliofile, editura Muzeul Literaturii Române, București, 1997. Cărțile sînt imprimate pe hîrtie verge, numerotate, tipărite într-o singură ediție originală, care odată epuizată nu se mai tipărește, pentru iubitorii de literatură și colecționarii de lucruri rare, cu ocazia unei aniversări a unui scriitor, legate frumos cu o sfoară de mătase, tiraj redus, cu fotografia scriitorului. Astfel de ediție sînt lucrările: **Ion Creangă** (162 de ani de la naștere), **Vasile Alecsandri** (147 de ani de la naștere), **Mihai Eminescu** (147 de ani de la naștere),

Ion Minulescu (100 ani de la debut), **Emil Cioran** (88 de ani de la naștere), **Nicolae Labiș** (62 de ani de la naștere), etc.

Colecția „Adevărul – Carte de lux”, operele complete ale celor mai mari autori: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Lev Tolstoi, William Shakespeare, Mark Twain, Sir Arthur Conan Doyle, Karl May, Jack London, Sven Hassel, Charles Dickens, Alexandre Dumas, James Clavell etc. Această colecție cuprinde volume cartonate, de o calitate deosebită, cu ilustrații.

Seria: „O colecție nemuritoare!”, cuprinde basme populare românești, structurate în funcție de culegători – folcloriști celebri și prestigioși cărturari români din secolul al XIX-lea. „Basmelor românilor” reprezintă un prilej de reeditare a unor îndrăgiți clasici ai genului, dar și o ocazie de a face dreptate unor culegători pe nedrept uitați. O colecție care trebuie transmisă din generație în generație. O colecție nemuritoare! Cu Petre Ispirescu, Dumitru Stăncescu, Ion Pop Reteganu, Alexandru Vasiliu, I.C. Fundescu, N.D. Popescu, Mihai Eminescu, Simion Florea Marian, I.G. Sbiera, Ioan Slavici, Tudor Pamfile, Constantin Rădulescu-Codin și alții.

Seria/Colecția „Biblioteca de Aur” inițiată în anul 1998, îngrijită de Arcadie Suceveanu, concepție grafică, Vladimir Zmeev, conține ediții, care permit cititorului întâlnirea cu lucrările de aur ale scriitorilor români și universali. O ediție cu valoare din această colecție este **Cartea celor o mie și una de nopți**, în 4 volume, (1998) la alcătuirea prezentei versiuni s-a folosit traducerea semnată de: J.C. Mardrus (franceză), Max Henning (germană) și M.A. Salie (rusă), s-a realizat

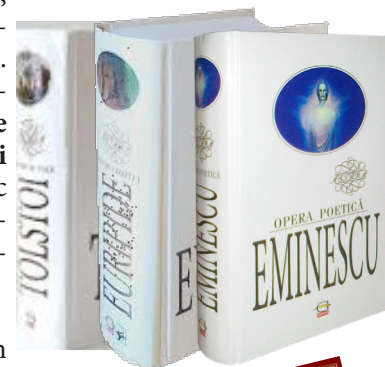

o ediție completă, unică în lume.

Tot din această serie vom menționa și volumele: **Mihai Eminescu. Poezii**, (1998) în care sînt selectate poeziile din ediția îngrijită de Perpessicius (1958); **Grigore Vieru. Strigat-am către tine**, (1999, prima ediție) numită cartea vieții lui Grigore Vieru, (2002, ediția a III-a) volum antologic de autor, ediție bibliofilă împodobită cu ornamente de aur din frunze stilizate, mici picturi în conținutul textului.

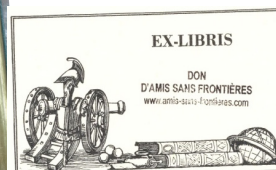
Colecția „AETHRA”, editura Gunivas, și-a pus scopul de a promova marile capodopere, atât ale literaturii universale, cât și naționale. De-a lungul anilor colecția de patrimoniu a Bibliotecii noastre s-a îmbogățit cu noi titluri: **Opere de Ovidiu** (2001), **Război și pace de Lev Tolstoi** (2002), **Teatrul complet** al dramaturgului antic **Euripide** (2005) și altele. Volume legate cu măiestrie, decorate cu picturi, însoțite de tabele cronologice, note, indexuri.

Editura Roossa (cele mai bune cărți din lume) ne oferă într-o ediție de lux una din cele mai populare cărți ale lumii: „**Miturile Greciei Antice**”, scrisă de istoricul rus **Nikolai Albertovici Kun**. Acest volum deosebit a fost premiat la Tîrgul de carte de la Atena. Cartea conține imagini ale sculpturilor și tablouri dedicate mitologiei antice, transpuse pe hîrtie de cea mai bună calitate. Coperta învelită în catifea și cotorul cu foiță de aur prefațează valoarea unei cărți de colecție, ce nu ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă.

Tot atât de luxoasă este și cartea, **Le Memorial de Sainte-Helene** (Memorialul Sfînta Elena) / Propos de l'Empereur rec. par le Comte Emmanuel de Las Cases ; ed. realisee a l'occasion du bicentenaire de la naissance de l'Empereur. - Paris : Chez Jean de Bonnot. T.1, (1969). Cartea conține peste 100 de fotografii, gravure, ale celebrităților militare (mareșali, generali) din Imperiul lui Napoleon. Coperta din carton îmbrăcată în piele fină de culoare verde ornată cu frunze de palmier (motive Imperiu), în centru armuri ștampilate în aur cu tranșe aurite, cantul paginilor este aurit, paginile de gardă sînt de culoarea verde, imprimată pe hîrtie cu dungi în filigran. Pe foaia de gardă este mențiunea „Offert Comite - Quartier Lomme Marais France” și ex-librisul „Don d' amis sans frontières” și adresa electronică www.amis-sans-frontieres.com.

Din colecția „Cărți Ilustrate” prezentăm cărțile bibliofile, care adaugă la valoarea propriu-zisă a cărții sensibilitatea ilustratorului. Astfel de ediții sînt: **Simboluri Sacre. Popoare, religii, mistere**, (2012), volum coordonat de Robert Adkinson, cu peste 770 de ilustrații, dintre care 595 color. Această carte este un compendiu

vizual al eforturilor fără sfîrșit ale oamenilor de a explica și de a stăpîni universul înconjurător; Albumul de pictură a lui **Grigore Ilisei. Iulia Hălăucescu**. O încercare de efigie, Princeps Edit (2005), cu 135 de reproduceri în acuarelă, ulei pe pînză, ulei pe carton, desen colorat, tehnică mixtă de acuarelă și pastel, etc.; Album – nuvelă de fotografii a lui **Mihai Potârniche. Acasă, revenire**. Editura Princeps (2011), care conține și un autograf cu dedicație. La 07.02.2013 a notat autograful „Cititorilor Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” cu mult drag și frumoase amintiri din casa părintească. M. Potârniche. (il.:72-77)

Biblioteca Științifică USARB a primit în dar de la Muzeul Istorie și Etnografie din Bălți patru volume de etnografie cuprinzînd domeniile: port popular, ceramică, mobilier, textile de interior, cu reproducerea unor exponate, adevărate piese de patrimoniu, din colecțiile de etnografie ale muzeelor din Suceava, Cernăuți și Bălți. Cele patru volume, cu titluri și texte în română, ucraineană și engleză, au fost editate de Muzeul Bucovinei Suceava, la Editura Karl A. Romstorfer, 2014. Fiecare volum cuprinde 72 de pagini, din care 50 de pagini reproduc color exponatele, într-o aleasă prezentare grafică, cu datele de inventar din muzeul căruia aparțin, vechimea – sec. al XIX-lea sau sec. al XX-lea. Volumele date au apărut în baza proiectului transfrontalier „Să ne păstrăm trecutul pentru a ne crea viitorul” implementat în perioada 15 noiembrie 2013 – mai 2015 de Muzeul Bucovinei, împreună cu partenerul ucrainean Muzeul Regional de Arhitectură Populară și Trai din Cernăuți, partenerul moldovean Muzeul Istorie și Etnografie din Bălți și partenerul român Consiliul Județean Suceava. Publicațiile au fost produse cu sprijinul Uniunii Europene prin Instrumentul European pentru Vecinătate și Parteneriat și cofinanțat de statele participante în program. Valoarea celor patru volume constă în evidențierea patrimoniului cultural ca esență a identității românești.

Prezentăm în continuare una dintre cele mai valoroase opere a marelui scriitor rus **Nikolai Vasilievici Gogol. Taras Bulba**, ediția de lux, de la Editura Dnipro, 2003. Textul operei este integral, în ediție bilingvă, ucraineano-rusă, tipărit cu litere mari în chenare cu ornamente florale, maro. *Coperta* rigidă îmbrăcată în imitație de piele (balacron), imprimată cu litere aurii și portretul lui Taras Bulba și fii Andrei și Ostap. Valoarea bibliofilă a acestui roman istoric (povestea romanțată a unui bătrîn

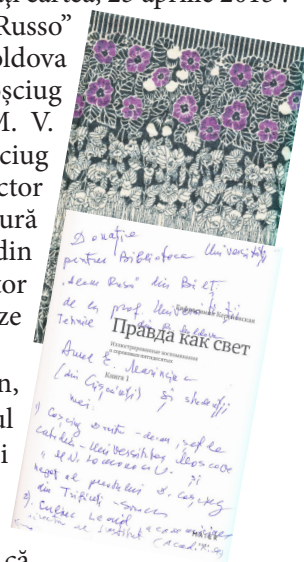
cazac zaporojean, Taras Bulba, și a celor doi fii ai săi) se remarcă prin anul în care a fost publicat -1835, în ciclul de povestiri, numit *Mirgorod*.

Recent, colecția de carte rară a fost completată cu două volume manuscrise unicate, apărute în muzeul de istorie al Gulagului (Moscova) de **Eufrosinia Kersnovskaia „Правда как свет”** editura MAIER, donație din partea lui Aurel Marinciuc, conferențiar universitar, doctor în științe fizico-matematice. Autoarea este o femeie din Basarabia care s-a aflat 12 ani în lagărul Gulag și a scris memoriile sale în 12 jurnale, 2 200 000 de caractere însoțite de 680 de imagini. Ediția întrunește calitățile unei excepționale opere poligrafice prin faptul că reproduce în întregime cele peste 2 mii de pagini de caiet cu desenele autoarei. Coperta volumelor e învelită cu pânză cu o mulțime de flori ce aduc respectul persoanelor pierdute în suferință, chin și umilință.

Valoarea *bibliofilă a acestor volume este dată și prin autografele pe care le poartă. „O carte extraordinară (cu 670 picturi) compusă de o femeie extraordinară din Soroca (orașul meu natal) Aurel Marinciuc. Citiți și laudați cartea, 23 aprilie 2015”.*

„Donație pentru Biblioteca Universității „Alec Russo” din Bălți de la prof. Universității Tehnice din R. Moldova Aurel Marinciuc (din Crișcăuți) și studenții mei: 1) Coșciug Dumitrii G. – decan, șef la catedra Universitatea „M. V. Lomonosov” din Moscova și nepot al preotului D. Coșciug din Trifăuți Soroca. 2) Culiuc Leonid, academician director al IFA AȘM originar din Bălți, fiul ministrului de cultură L. Culiuc. 3) Aurel Popescu, prof. d-r. șt. originar din Ciuciuleni (fiul dir. de școală), astăzi – șef de laborator București. Cu stimă Aurel Marinciuc 23.IV.2015. Aplauze Chișinău 72.00.76”

În concluzie aș dori să citez cuvintele lui Carl Sagan, (1934-1996) astronom și astrofizician american, „Scrisul este probabil cea mai grozavă invenție umană, legându-i pe oameni unul de celălalt, cetățeni din epoci îndepărtate, care nu s-au cunoscut unul pe celălalt niciodată. Cărțile rup cătușele timpului. Cartea reprezintă dovada că oamenii sunt capabili de magie”. Desigur, am amintit doar o parte din volumele care prezintă cartea de lux și bibliofilă, păstrată în colecția de patrimoniu a BȘ USARB.

Referințe bibliografice:

1. *Carte rară în limba franceză din colecțiile Bibliotecii Univ. de Stat din Bălți „A. Russo”*. Bălți : Bibl. Șt. a US „Alec Russo” din Balti, 2010. 206 p. (Vestigia semper adora). ISBN 978-9975-931-64-9.
2. *Carte rară în limba română din colecțiile BȘU : contribuții bibliogr.* Bălți : Bilbl. Șt., 2008. Fasc. 3. 158 p. (Vestigia Semper Adora). ISBN 978-9975-931-29-8.
3. *Evenimente*. [on-line] [citat la 1-5 februarie 2016]. Disponibil pe Internet: <http://libruniv.usarb.md/>.
4. MARINESCU, Nicoleta. *Biblioteconomie în întrebări și răspunsuri*. Iași : Ed. StuDIS, 2008. 161 p. il. ISBN 978-873-8807-0-1.

„DICȚIONARUL UNIVERSAL AL LIMBII ROMÂNE”
DE LAZĂR ȘĂINEANU LA 120 DE ANI DE LA PRIMA EDIȚIE

120 YEARS SINCE THE FIRST EDITION OF THE UNIVERSAL DICTIONARY
OF THE ROMANIAN LANGUAGE WRITTEN BY LAZĂR ȘĂINEANU

NATALIA CULICOV

Abstract: The work with the highest popularity among readers and made him famous before posterity Lazăr Șăineanu was the „The Universal Dictionary of Romanian Language (1896), which reaches 120 years after the publication of the first edition in 2016. Considered the most popular lexicographical work in the history of Romanian linguistics has about 30,000 words and 80,000 definitions. This is the first attempt at cataloging and defining the Romanian lexicon. Also it is mentioned all editions of this grater lexicographical work published up to the present with reference to editions that are in collections USARB Scientific Library.

Keywords: Șăineanu Lazăr, dictionary, Romanian language, Romanian lexicography.

„Un dicționar este tot universul în ordine alfabetică.”

Anatole France

Lazăr Șăineanu, născut Eliezer Schein (1859, București - 1934, Paris), filolog și folclorist român, fiul unui zidar evreu din Ploiești, a pornit cu abnegație pe calea activității intelectuale și a insistat pe învățarea cât mai profundă și nuanțată a limbii române. L-a avut ca profesor pe B. P. Hașdeu, își face studiile academice la Paris, iar apoi la Leipzig, unde obține doctoratul în filologie. A avut o soartă zbuciumată, luptând, timp de două decenii, pentru a obține cetățenia română, pentru a-și româniza numele și a demonstra că este un intelectual român desăvârșit. Nici numeroasele sale lucrări destinate specificului limbii române, nici publicarea a mii

de pagini pe subiecte lingvistice, folclorice și istorice autohtone, și nici trecerea la religia ortodoxă nu i-a sensibilizat pe politicienii de atunci. Fiind învinuit de antisemism, a fost de multe ori expulzat din țară, iar spre sfârșitul vieții, renunțând să mai facă nenumerate demersuri de obținere a cetățeniei este nevoit să emigreze în Franța, împreună cu familia s-a. [2]

Opera cu cea mai mare popularitate printre cititori și care l-a făcut faimos în fața posterității a fost *Dicționarul universal al limbii române* (1896), care anul acesta împlinește 120 de ani de la publicarea primei ediții. Considerată cea mai populară operă lexicografică din istoria lingvisticii românești, în sensul unei lucrări de popularizare, al unui dicționar explicativ general de uz curent, având circa 30.000 de termeni și 80.000 de definiții și fiind prima încercare de acest fel de catalogare și definire a lexicului românesc. Epitetul „universal” inclus în titlu este justificat de autor prin caracterul enciclopedic al dicționarului, precum și prin argumentul că în acest dicționar figurează întregul material lexical „uzual” comun din limba română, termenul „universal” echivalând aici cu „general”. [3] Ca dicționar al limbii uzuale, lucrarea acordă o deosebită importanță achizițiilor lexicale noi din toate domeniile vieții sociale: științe și arte, meserii, industrie și comerț destinat atât specialiștilor, cât și publicului larg.

Contemporanii n-au întârziat să remarce și să salute utilitatea lucrării, printre care I. L. Caragiale, care vedea în Șăineanu „unul dintre tinerii noștri învățați la care solidaritatea științifică se asociază cu un adevărat talent de popularizator”, explică succesul dicționarului acestuia astfel: „el nu s-a mărginit în opera sa de a înregistra un singur factor de cultură, ci a căutat să îmbrățișeze toate manifestările vieții unui popor modern (...). Astfel acest dicționar universal oferă o imagine redusă, dar precisă, a culturii noastre actuale întrucît ea se oglindește în limbă.” Un alt scriitor, Panait Istrati, a scris că dicționarul lui Șăineanu a fost „cartea sfântă a adolescenței sale”. E. Lovinescu l-a laudat pentru alt motiv. Măgulit că acesta îi citea, la Paris, *Memoriile* din *Adevărul*, criticul observa că scrisorile lui Șăineanu către fratele său Constantin sînt „o dovadă de aderență sigură și prelungită, peste decenii și vicisitudini, față de țara sa de origine”, în fine, G. Călinescu, scria în 1933 admirativ despre M. Gaster, L. Șăineanu, Ronetti Roman, Dobrogeanu-Gherea și M. Lăzăreanu că aceștia „știau și știu un lexic român de o bogăție uimitoare”. [1]

Lazăr Șăineanu și-a conceput Dicționarul într-un singur volum: în prima ediție, numele proprii care alcătuiau partea enciclopedică a lucrării, făceau o listă comună cu vocabularul general. În cea de-a doua ediție, care a și stat la baza edițiilor ulterioare, numele proprii au fost trecute într-o secțiune distinctă, numită Enciclopedie, iar lista de cuvinte a fost supusă numeroaselor modificări dînd-le și etimologia. De la prima ediție, *Dicționarul* lui Șăineanu a fost însoțit de o amplă prefață, căreia i s-au adăugat prefețele scurte ale edițiilor următoare. Iar ediția a V-a din 1925 a fost completată cu o introducere, în care autorul cercetează evoluția limbii române în raport cu Istoria și Cultura națională și influența asupra limbii a diferitor popoare care s-au succedat în țările române în decurs de peste un mileniu. Această parte introductivă constituie o sursă istorică deosebită, pentru cei ce se preocupă de cercetarea evoluției istorice a limbii române.

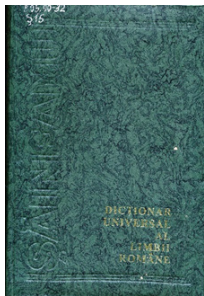
Marele număr de ediții stă mărturie a calităților depline a lucrării. Astfel, în decurs de patru decenii, dicționarul cunoaște nouă ediții succesive (I-1896, II-1908, III-1914, IV-1922, V-1925, VI-1929, VIII-1939, IX-1943), cea de a VII-a ediție nu a putut fi datată cu exactitate, deoarece nu pe toate edițiile era indicat anul apariției. În 1947 cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la apariția primei ediții și a 13 ani de la moartea autorului, dicționarul apare într-o ediție nouă, numită definitivă, completată și revizuită de fratele autorului Constantin Șăineanu. Reeditarea dicționarului a fost convenită cu autorul cu un an înainte de moartea sa, iar în toți acești ani Constantin Șăineanu a adunat material pentru reeditare. Această ediție are 1 172 de pagini, conține cca 40 000 cuvinte, fiind mai bogată decît toate edițiile precedente.

Biblioteca Științifică USARB, deține două dintre edițiile menționate mai sus, ediția a III-a din 1914 și ediția a V-a din 1925, ambele localizate în colecția de carte rară a Bibliotecii.

Șăineanu, Lazăr. Dicționar universal al limbii române : Ortografia Acad. Române / Lazăr Șăineanu. – Craiova: Ed. Samitca. – 1914. – 1014 p. + 4 f. xerocop. **Șăineanu, Lazăr.** Dicționar universal al limbii române / Lazăr Șăineanu. – București: Ed. Scrisul românesc. – 1925, XLVII. – 862 p.

Aceste merite incontestabile, ce i-au asigurat *Dicționarului universal al limbii române* o binemeritată utilitate socială și culturală în trecut, au constituit și punctul de plecare pentru repunerea lui în circulație astăzi. Astfel, un secol mai târziu, în 1995-1996, de către un grup de lexicografi români, se reeditează o altă ediție revăzută, adăugită și actualizată, care apare în cinci volume la Iași la editura MYDO CENTER, urmat de alte două ediții una în 1997 în două volume și alta în 1998 într-un singur volum, cel din urmă tipărit la editura Litera din Chișinău. Autorii elaborează aceste ediții, bazându-se pe edițiile anterioare, modificat, completat și corectat în conformitate cu cerințele societății și culturii românești și cu progresele lexicografiei, astfel încât să devină util contemporanilor noștri, cel puțin în măsura în care, edițiile inițiale erau de folos contemporanilor autorului. Forma actualizată a *Dicționarului universal al limbii române* cuprinde articolele de vocabular general și articolele enciclopedice. Pentru aducerea la zi a informației din acest ultim sector, au fost consultate principalele sinteze de istorie și geografie existente, precum și edițiile recente ale marilor enciclopedii ale lumii. Pe baza lor, au fost consemnate toate modificările intervenite în geografia politică, a fost completată lista personalităților științifice, politice, culturale și artistice, a sărbătorilor religioase, a curentelor filozofice, artistice sau profesionale. Toate articolele noi sînt marcate prin asterisc (*). Criteriile lui Șăineanu au fost respectate și de data aceasta, fiind consemnate numai personalitățile românești dispărute.[3]

Șăineanu, Lazăr. Dicționar universal al limbii române : 5 vol. / Lazăr Șăineanu ; ed. rev. și adăugită de A. Dobrescu [et al.]. – Iași : Ed. Mydo center, 1995-1996. – Vol 1-5

Șăineanu, Lazăr. Dicționar universal al limbii române : 77 000 de articole / Lazăr Șăineanu ; coord. A. Dobrescu ; ed. rev. și adăugită de A. Dobrescu, I. Oprea, C.-G. Pamfil [et al.]. – Ch. : Litera, 1998. – 1362 p. - (Mari dicționare ale limbii române). – ISBN 9975-74-082-0

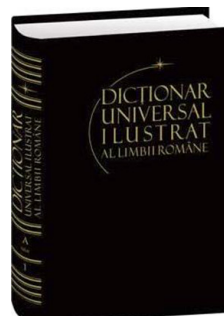
Actualizarea și completarea dicționarului lui Șăineanu cu sprijinul dicționarelor de mai târziu nu este altceva decît un firesc reflex al recunoștinței față de ilustrul lingvist, cu atît mai mult că toate edițiile de pînă acum erau semnate cu numele lui L. Șăineanu.

În sec. XXI, respectînd modelul promovat de Lazăr Șăineanu, este publicat *Noului Dicționar Universal al Limbii române*, semnat de Ioana Oprea, Carmen-Gabriela Panfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu, apărut la Litera Internațional în trei ediții consecutive (2006-2009) și *Dicționar Universal Ilustrat al Limbii române, în 12 volume*, semnat de același grup de autori, la editura Litera Internațional, în 2010. Cu toate că lucrînd asupra acestor ediții, autorii păstrează modelul lexicografic al lui Șăineanu, totuși ele diferă de original, în primul rînd, autorii nu mai includ în paginile noilor ediții partea enciclopedică, și completează vocabularul cu

noi cuvinte și ilustrații. Și pentru a-și asuma imperfecțiunile și posibilele greșeli din noile ediții, de a evidenția metoda de lucru a editorilor și a evita orice confuzie între cititori, autorii refuză să înscrie pe copertă numele lui L. Șăineanu, dar s-au străduit să păstreze și să urmeze concepția lui Șăineanu, evitând, pe cât posibil, alterarea spiritului în care a fost realizat dicționarul acestuia. [4]

Noul Dicționar Universal al Limbii Române / Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu. – Ed. a 2-a. – București : Litera Intern., 2006. – 1676 p. – ISBN 973-675-307-7; ISBN 978-973-675-307-7

Dicționar universal ilustrat al limbii române : 12 vol. / Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu ; ed. : Anatol Vidrașcu ; red.: Maria Onofraș. – Ed. a 4-a rev. și ad. – București : Litera Intern. ; Jurnalul Naț., 2010. – Vol. 1-12. – ISBN 978-973-675-945-1

Lazăr Șăineanu, în pofida greutăților, a realizat printre primii un dicționar complet al limbii române, care a slujit ca model pentru alți lexicografi, și amplu valorificat de întreaga lexicografie românească. Datorită calităților sale, dar și a numeroaselor ediții, a fost una dintre cele mai utilizate opere lexicografice românești, nelipsind, decenii de-a rîndul, din bibliotecile multor categorii de cititori.

Referințe bibliografice:

1. DATCU, Iordan. Lazăr Șăineanu. In: *România literară*. 2009, nr 15 [on-line] [citată 21 febr. 2016]. Disponibil: http://www.romlit.ro/lazr_ineanu
2. LASZLO, Alexandru. Un savant călcat în picioare. In: *Tribuna : rev. de cultură*. 2008, nr 151, p. 10 ; <http://www.revistatribuna.ro/wp-content/uploads/2013/12/151.pdf>; 2009, nr 152, pp. 10-11 ; <http://www.revistatribuna.ro/wp-content/uploads/2013/12/152.pdf>
3. Notă asupra ediției. In: *Șăineanu, Lazăr. Dicționarul universal al limbii române. Vol I. : Enciclopedie*. Iași : Mydo Center, 1995, pp. 3-4. ISBN 973-96127-2-5
4. Prefață. In: *Oprea, Ioan et.al. Noul Dicționar Universal al Limbii Române*. București, Ch. : Litera Intern, 2006, pp. 7-9.

CORESPONDENȚA LUI VASILE ALECSANDRI CU EDOUARD GRENIER

**VASILE ALECSANDRI'S CORRESPONDENCE WITH EDOUARD GRENIER
(1855 – 1885)**

RADU MOȚOC

Abstract: *The author presents Alecsandri's correspondence regarded as unique in Romania, both by the large number of more than 2,200 letters, but also by the diversity of people from cultural and political elite. Among them was Edouard Grenier. He was one of the foremost poets of the twentieth century, the disciple of André Chénier, Lamartine, Vigny and Musset's. What characterizes these letters, is the wealth of information resulting from their reading, but also he practice humorous refined elegance. Certainly, Vasile Alecsandri was respected and he had the cult of friendship.*

Keywords: *correspondence, poets, researchers, original letters*

Corespondența lui Vasile Alecsandri poate fi considerată din multe privințe ca fiind unică în România, atât prin numărul mare de peste 2.200 de scrisori cunoscute până acum, dar și prin diversitatea persoanelor din elita culturală și politică cu care corespoda.

Importanța acestor scrisori a determinat de-a lungul timpului mai multe inițiative de a publica o parte din ele, dar în totalitate ele nu au văzut până acum lumina tiparului.

- Prima încercare de a publica o parte din aceste scrisori a fost cea a doi cercetători pasionați: **Ilie Chendi** și **E. Carcalechi**, care au prins într-un volum de *Scrisori*, apărut la Socec, cele 426 de epistole ale lui Alecsandri adresate lui Maiorescu, Iacob Negruzzi, Al. Papadopol-Calimah și Paulinei Alecsandri, soția scriitorului¹.

- A doua lucrare aparține bibliotecarului francez **Georges Gazier**, care publică: „Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier” la *Librairie ancienne H. Champion* din Paris, în 1911². Această lucrare a fost tradusă în românește și prefațată de Alecsandrescu-Dorna.

- Următoarea lucrare aparține **Mariei G. Bogdan**, fiica scriitorului, care publică o culegere de corespondențe primite de la tatăl ei. Lucrarea se intitulează: „*Autrefois et aujourd'hui*”, care apare la București în anul 1929 și cuprinde aproape o sută de scrisori³.

- Scrisori inedite de la V. Alecsandri din perioada 1872-1890 sunt publicate de **Emil Vărtosu**, la *Editura Fundației Culturale M. Kogălniceanu* în 1939 și cuprind 19 scrisori adresate lui M. Kogălniceanu și D. A. Sturdza.

- O colecție importantă avea să apară în anul 1960, care include scrisorile inedite ale lui V. Alecsandri adresate celor 26 destinatari, scrisori care nu mai fuseseră publicate. Ediția este îngrijită de **Marta Anineanu** și este prefațată cu un studiu destul de extins și valoros, care oferă informații importante legate de aceste scrisori

¹Marta Anineanu, *Documente literare inedite, V. Alecsandri, Corespondență*, prefață de G. C. Nicolescu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1960.

²Alecsandrescu-Dorna, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri cu Edouard Grenier 1855-1885*, Ed. Librăriei „Universală” Alcalay & Co, București, Biblioteca pentru toți.

³Marta Anineanu, *op., cit.*, pag. VII.

și nu numai, fiind semnată de **G. C. Nicolescu**⁴.

- Lucrarea mai sus amintită este reeditată în anul 1964 și este publicată tot de **Marta Anineanu**. De data aceasta corespondența este completată cu doisprezece noi destinatari și cu trei lucrări inedite:

Toate aceste lucrări ne oferă o bogăție de date privind viața scriitorului, proiectele literare și evenimentele culturale și politice în general, utile pentru cercetătorii de istorie și literatură. Indicarea localităților de unde au fost expediate scrisorile constituie un prețios itinerar, deosebit de util privind cronologia vieții scriitorului.

Cele două volume îngrijite de **Maria Anineanu** fiind publicate în perioada anilor 1960-1964, au suferit evident de restricțiile impuse legate de Familia Regală, care îl aprecia pe Alecsandri ca poet național și care îl invita la Palatul Peleş în fiecare an începând cu 1882, unde stătea câteva săptămâni și juca seara biliard cu Regele Carol I⁵.

Fig. 2 Monograma brodată de regina Elisabeta pentru V. Alecsandri

Referitor la acest aspect, **G. C. Nicolescu** evită cu eleganță să trateze subiectul, reflectat evident în multe din scrisorile lui Alecsandri, de unde putem trage concluzia că a existat și o anumită auto cenzurare a scrisorilor publicate: „În sfârșit, prin parcurgerea scrisorilor lui Alecsandri căpătăm un material bogat și interesant pentru a defini acea parte din biografia lui *care aruncă o umbră* într-o viață în linii mari, deosebit de luminoasă și anume: *relațiile sale cu Familia Regală*. Problema aceasta, firește, nu poate fi lămurită în întreaga ei complexitate acum, aici, ea cerând un spațiu mai larg, totuși nu e lipsit de interes să reținem că, spre satisfacția noastră, scriitorul nu ne apare nici ca un curtean oportunist, nici ca un ambițios dornic de parvenire, cu atât mai puțin ca un om care-și pierdea libertatea spiritului său critic din cauza acestor relații, pe care se vede în mod evident că Palatul le cultiva îndeosebi și nu fără intenții”⁶.

În final, **G. C. Nicolescu**, care a scris prefața la ediția din 1960, avea să facă o evaluare morală a personalității lui V. Alecsandri deosebit de interesantă:

- Modestia și simplitatea, reală și sinceră, în viața de toate zilele.
- Tactul său în orice împrejurare, politețea lui delicată față de toată lumea, dar mai cu seamă față de cei mai tineri sau mai prejos ca el, în sfârșit demnitatea îndeosebi în raporturilor cu cei mai mari ca el.
- Generozitatea, era un om care ierta, uita și mai presus de toate, era un om

⁴ Marta Anineanu, *op., cit.*

⁵ *Jurnalul, Carol I al României*, Vol. I, 1881-1887, Polirom, 2007. Din acest jurnal reiese faptul că în perioada 3-15 octombrie 1884, Alecsandri juca biliard cu regele Carol I în fiecare seară. (Pag. 399-401). În perioada 2 septembrie – 10 octombrie 1896, au jucat din nou biliard. (Pag. 455-457).

⁶ *Ibidem*, ed. 1960, pag. XVIII

loial. Nu păstra ranchiună nimănui⁷.

Faptul că scrisorile adresate lui **Edouard Grenier**, care au fost publicate în *Biblioteca pentru toți* în anul 1911, nu au mai fost republicate, pune anumite semne de întrebare.

Alecsandrescu-Dorna, care scrie prefața la acest volum, ne oferă câteva informații interesante privind sursa acestor scrisori, dar mai ales date biografice despre E. Grenier.

Cel care avea să descopere o importantă colecție de scrisori atribuite lui Grenier, este conservatorul bibliotecii din Besançon: **Georges Gazier**, care le-a clasat pe autori. Astfel, descoperim că din această colecție de scrisori importante și numeroase fac parte nume sonore din viața publică franceză precum: Victor de Laprade, Auguste Barbier, Emile Augier, Sully Prudhomme, Alexandre Dumas, Prosper Mérimée, Jules Lemaître, Ferdinand Brunetière, Challemlacour, Albert Vandal, dar și scrisori ale lui De Gubernatis. Surpriza acestui bibliotecar este faptul că descoperă treizeci și două de scrisori expediate de Vasile Alecsandri în perioada anilor 1855-1885⁸.

G. Gazier publică, în decembrie 1909, o broșură la Besançon: „*Edouard Grenier et ses correspondants*”, care făcea parte dintr-o publicație, seria a 8-a, tomul IV, intitulată „*Mémoires de la Société d'Emulation du Doubs*”.

Această broșură era un adevărat memoriu amănunțit asupra corespondenței pe care poetul E. Grenier, mort în 1901, o lăsase bibliotecii orașului Besançon⁹.

G. Gazier era fiul profesorului de la Sorbona Antonin Gazier, bine educat, conștientiza importanța celor câteva mii de scrisori ale marilor personalități literare și politice, pentru a le oferi cercetătorilor în vederea studierii acestora.

Alecsandrescu-Dorna mărturisește în *Introducerea* la acest volum faptul că l-a contactat pe Georges Gazier și l-a convins să publice scrisorile lui V. Alecsandri, evident în limba franceză. Atât de convingător a fost, încât a primit la scurt timp, în 1911, un exemplar din lucrarea respectivă intitulată: „*Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri a Edouard Grenier*”, apărută la *Librairie ancienne Honoré Champion* din Paris.

Dar Alexandrescu-Dorna va fi plăcut surprins și de introducerea făcută de tânărul bibliotecar, care însoțește cele treizeci și două de scrisori, cu informații pe care le va utiliza la publicarea acestor scrisori¹⁰.

Pentru a înțelege mai bine scrisorile lui Alecsandri adresate lui Grenier, este important de a cunoaște câteva date despre acest rafinat francez pe care poetul nostru l-a prețuit atât de mult. Sursa provine chiar de la cel care a publicat pentru prima dată aceste scrisori, Gazier, prin intermediul lui Alexandrescu-Dorna, care le traduce și le utilizează din plin în *Introducere*, consemnând și el sursa.

„**Edouard Grenier**, născut la Baume-les-Dames la 20 iunie 1819 și decedat în același oraș la 4 decembrie 1901, este considerat pe drept cuvânt ca unul dintre

Fig. 2. Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri cu E. Grenier (1855-1885)

⁷Marta Anineanu, *op. cit.*, 1960, pag. XXX-XXXI.

⁸Vasile Alecsandri, *Scrisori inedite, corespondența cu Edouard Grenier 1855-1885*, Editura Librăriei Universal, Alcalaÿ & co., București, 1911, Colecția: *Biblioteca pentru toți* pag. III.

⁹*Biblioteca din Besançon* a fost înființată în anul 1794. Are o impresionantă colecție de 1.100 incunabile, peste 500.000 de cărți, 18.000 de monede și 200 de tablouri. Informația a fost oferită cu generozitate de domnul Adrian Șoldea, căruia îi mulțumim pe această cale

¹⁰*Ibidem*, pag. IV

cei dintâi printre poeții de-al doilea ordin pe care i-a produs secolul al XX-lea. Discipol al lui André Chénier, al lui Lamartine, al lui Vigny și al lui Musset, el merită să fie pus alături de Barbier, de Brizeux, de Laprade, destul de aproape de Sully-Prudhomme, care-i prețuia foarte mult talentul. Opera lui Grenier se adresează mai cu seamă unei elite și aceasta este pricina pentru care numele nu-i este cunoscut decât de literați. Dar cei care pot avea în mâini cele trei volume ale lui de poezii complete, simt citindu-le o plăcere din cele mai delicate pricinuită de înălțimea și finețea sentimentelor exprimate, de farmecul descrierilor și armonioasa cadență a verbului, totdeauna cizelate cu artă. Afară de acestea, Grenier era, după mărturisirea celor ce l-au cunoscut, un om cu relații alese.

A cunoscut aproape pe toți scriitorii iluștri ai vremii lui, și, într-un secol în care rivalitățile literare au fost adesea atât de aspre, nu a numărat printre dâșii decât prieteni. Corespondența sa poartă la fiecare pagină mărturisirea adâncii afecțiuni ce inspira tuturor. A vorbit el singur în ale sale *Souvenirs littéraires* de excelențele raporturi ce a întreținut cu supraviețuitorii epoci romantice, cu Lamartine, Musset, Ch. Nodier, George Sand, Mérimée, de Vigny, dar scrisorile lor, pe care le păstra cu sfințenie, au pierit în incendiul ce i-a distrus casa din rue de Lille, în mai 1871. Restul corespondenței lui, în posesia bibliotecii din Besançon, lasă să se vadă cât îl stimau scriitorii ca Emile Augier, V. de Laprade, August Barbier, Alexandre Dumas fiul, Henri Becque și Sully-Prudhomme, spre a nu vorbi decât de morți. Distincțiunea lui înăscută, eleganța purtărilor lui, agrementul conversației, fermecau mai cu seamă pe femei, a căror societate el o căuta bucuros. Contesa d'Agout, doamnele Amable Tastu, Ackermann, Arvéde Barine, Pauline Caro, Valentine de Lamartine, Emmeline Raymond sunt în primul rând printre nenumăratele prietene ale lui Grenier, care își făceau o plăcere a corespunda cu dânsul, a-i încredința chiar gândurile lor tainice, bucuriile și întristările lor intime. Printre corespondenții lui Grenier mai figurează mulți străini, germani, greci, români, italieni mai cu seamă, pe care îi cunoaște în timpul călătoriilor lui.

Atașat la Ministerul de Finanțe de la 1841 la 1848, a fost însărcinat în 1847 cu o misiune în Germania. După căderea lui Ludovic-Filip intră în diplomatie, a fost numit de Lamartine în 1848 al doilea secretar al Legației Franței la Berlin; de acolo este trimis în aceeași calitate la Berna, apoi la Frankfurt. El însă părăsi brusc cariera diplomatică în 1851, după Lovitura de Stat a lui Ludovic Bonaparte; nu a mai vrut să servească pe acela pe care-l numi totdeauna, ca și Victor Hugo, omul lui 2 decembrie. Posesor al unei averi frumoase, care-i asigura independența, se consacră de aici înainte cu totul literelor și poeziei și a trăit astfel până la vârsta de optzeci și doi de ani.

Legat de șederea lui Grenier în Moldova, și legătura sufletească pe care o avea cu V. Alecsandri, Gazier avea să citeze din mărturisirile acestuia scrise într-un volum cu amintiri: „Grenier a povestit în ale sale *Souvenirs littéraires* întrevederea ce a avut cu Prosper Mérimée, vecinul său din rue de Lille, în momentul plecării sale spre Moldova. Era, ne spune dânsul, ocupat cu facerea cuferelelor, când Mérimée veni îmbrăcat cu frumosul lui halat japonez. Îi aducea o scrisoare de recomandare pentru unul din prietenii lui din Moldova, Vasile Alecsandri, un om încântător, adăugă el, *întâiul poet din țara sa și cu care călătorise în Spania*. Pe urmă, Grenier a trebuit să se felicite de această recomandare, căci nu-i era cu puțință să găsească în țara moldovenească un om cu care să fie în mai perfectă comunitate de idei și de sentimente ca acest român deja celebru, în vârstă de treizeci și patru de ani atunci, mai tânăr decât el abia cu doi ani. O prietenie din cea mai strânsă se stabili repede între ei și fu durabilă, pentru că relațiile epistolare au urmat între Grenier și Alecsandri timp de mai bine de treizeci de ani”¹¹.

Urmează o frumoasă prezentare a lui Alecsandri, cu multe date biografice re-

¹¹*Ibidem*, pag. VIII

late în broșura respectivă de către Gazier, peste care Alexandrescu-Dorna sare, dar prezintă în final o sumară trecere în revistă, concepută de distinsul bibliotecar, a stilului și evenimentelor când au fost scrise aceste scrisori: „Scrisorile lui Vasile Alecsandri, pe care le publicăm aici, prezintă pentru România, compatrioții lui, un interes indiscutabil, căci **tot ce-a ieșit din pana poetului lor național merită să fie cu pietate adunat**. Afară de aceasta însă, ei vor citi cu plăcere amănuntele ce le dă Alecsandri asupra lui însuși și asupra compunerii operelor sale, aprecierile ce le face asupra caracterului și moravurilor moldovenilor și valahilor, elogiul emoționant ce face neînfrântului lor curaj în momentul Războiului Independenței. În această privință, scrisorile de la 1877 sunt adevărate pagini de istorie demne de a trece la posteritate.

Prima scrisoare adresată lui Grenier, expediată din Iași, datează din **ianuarie 1855**. Din scrisoare rezultă faptul că Grenier sosise la Iași și apelase la V. Alecsandri să fie introdus la *Curte* pentru a fi prezentat prințului Grigore Ghika¹².

Alecsandri, după plecarea din Moldova a lui Grenier, dorea să-i recomande acestuia persoane remarcabile care trăiau în Franța, precum era doamna Zoe Cantacuzino. Scrisoarea expediată din Iași, pe data de **1 mai 1856**, adresată Zoei Cantacuzino, se termină cu o prezentare: „Dați-mi voie să vă prezint pe unul din cei mai buni prieteni ai mei, d-l Grenier, care a petrecut cincisprezece luni printre noi și care ne-a îndrăgit atât de mult țara încât ar vrea să o regăsească pretutindeni. N-ar putea întâlni o mai plăcută amintire a Moldovei decât în d-voastră, scumpă doamnă Cantacuzino”¹³.

Dar și Grenier era atent de fiecare dată de sărbătorile de iarnă, mai ales atunci când avea un delegat care mergea în Moldova, să ofere cadouri poetului. O mărturie în acest sens este scrisoarea de mulțumire a lui Alecsandri din **decembrie 1856**, când primește cadou o cutie cu mănuși, un portofoliu, și un cuțit pentru desfăcut corespondența. Alecsandri avea să scrie: „Fiecare din aceste obiecte poartă pecetea unei atenții cu totul prietenești și m-a mișcat în chip plăcut. Îți mulțumesc, scump prieten, știi să faci bine lucrurile”¹⁴.

Ca un bun moldovean, Alecsandri îl invită la Mircești pentru o perioadă, ca să uite dezastrul din Franța: „Bietul Mérimée! A închis ochii la timp. Casa i-a fost arsă ca și micul d-tale apartament, scumpe prieten... De ce nu vii la Mircești să te odihnești de toate emoțiile; am fi atât de fericiți noi amândoi în sânul liniștii desăvârșite ce mă înconjoară”¹⁵.

Ororile războiului și vitejia soldatului român sunt subiectul altei scrisori expediată lui Grenier în data de **1 noiembrie 1877**: „Urâsc măcelurile ce însângerează acum malurile Dunării și care amintesc de cele mai crude epoci ale barbariei. Pe la noi nu se face război, se măcelărește, se schilodește. Bașbuzucii taie picioarele nenorociților răniți, ca să le ia cizmele... Ce avem noi comun cu populațiile slave din Turcia, ca să jertfim mii de vieți în cinstea lor?... Bieții noștri dorobanți, adică bieții noștri țărani îmbrăcați cu o manta militară proastă și cu o căciulă împodobită cu pene de curcan, au făcut minuni... Ei au dovedit că poporul român avea curajul în stare latentă și că nu-i trebuia decât un prilej ca să se arate în toată puterea. A fost o revelație!”

În încheiere, pledează pentru însușirile rasei latine, neștiind că va câștiga un important premiu la Montpellier pentru *Cântecul ginta latină*, la **19 mai 1878**: „Dragul meu, ochii ți s-ar umple de lacrimi dacă ți-aș povesti tot ce-am văzut mare și într-adevăr frumos la poporul acesta. Viteji copii! Nobile inimi! Se scoboară cu adevărat în linie dreaptă din strămoșii lor, cu adevărat sunt de *rasă latină*... Toți răniții noștri n-au decât un gând, să se vindece cât mai repede ca să se întoarcă la Plevna, au prins gust de moarte... Eu n-am făcut nimic un an de zile. Cutreier țara

¹²*Ibidem*, Scrisoarea nr. I, pag. 13

¹³*Ibidem*, Scrisoarea nr. VI, pag. 20

¹⁴*Ibidem*, Scrisoarea nr. VIII, pag. 23

¹⁵*Ibidem*, Scrisoarea nr. XVI, pag. 53-55.

ținând conferințe în folosul răniților noștri; am adunat peste 8.000 de franci. Și plec la Galați și Brăila, ca să țin alte conferințe”¹⁶.

După ce mărturisește în **20 iunie 1882**, faptul că a călătorit mult prin Europa, unde: „Mi-am făcut o cură intelectuală și mă simt bine, degetele îmi ard ca să mănuiesc condeiul”, revine după o lună cu o altă scrisoare. Citind lucrarea lui Grenier în tihnă la Mircești, intitulată *Moartea jidovului răătăcitor*, Alecsandri este impresionat de lucrările în general scrise de acesta și se întreabă retoric: „Închizând volumul, întâiul meu sentiment a fost să mă întreb de ce nu faci parte din *Academie*”¹⁷.

Argumentele pe care le considera Alecsandri suficiente pentru a fi în *Academie* avea să le scrie în această scrisoare: „A avea inspirații mari, a mănui limba în perfecțiune, a propaga sentimentele nobile, a ridica sufletele, a le sfătui demnitatea, patriotismul, pornirile nobile, într-un cuvânt, a face dovada de adevărat poet și de adevărat cetățean, sunt tot atâtea titluri pentru excluderea din templu?”. Alecsandri este cu adevărat revoltat că „*se închid porțile celor aleși, care produc opere frumoase!*”

Moartea fratelui, la care Alecsandri ținea foarte mult, îl determină pe Grenier să-i transmită o scrisoare de alinare, cum numai prietenii adevărați o pot scrie, dar atunci când sunt și poeți, mesajul capătă o altă valoare sentimentală. La acest mesaj, Alecsandri răspunde din Mircești la **6 iunie 1884**: „Îți așteptam scrisoarea, căci nimeni mai bine decât d-ta nu-mi putea înțelege starea în urma morții fratelui meu. Ca și d-ta, rămân ultimul supraviețuitor al familiei. Tata, mama, surori, frate, toți m-au părăsit. La rândul meu am să mă duc după ei. Mai am, e adevărat, pe nevastă-mea, care e bună și afectuoasă, ea mi-este cel mai bun sprijin în nenorocirea ce m-a lovit. Fiica mea și copiii ei sunt dintr-o generație nouă. Ochii lor se îndreaptă, firește, înspre viitor. Ai noștri se îndreaptă înspre trecut... Îți mulțumesc, scumpe Grenier, pentru buna d-tale scrisoare”¹⁸.

Ultima scrisoare păstrată la **Biblioteca din Besançon**, este scrisă de V. Alecsandri din București pe data de **8 februarie 1885**. Grenier primește prin această epistolă o veste care credem că l-a făcut fericit: „Două cuvinte drept răspuns scrisorii d-tale de la Menton, două cuvinte pline de făgăduieli mari. Eu sunt numit ministru plenipotențiar la Paris¹⁹ și am de gând să plec peste șase săptămâni. Caută de te află la întâlnirea ce-ți dau acolo; vom regăsi amândoi, dacă nu un frate, un prieten frățesc”²⁰.

Toate aceste scrisori trebuie încadrate în corespondența bogată pe care poetul a avut-o cu personalități culturale și politice din epoca respectivă. Ceea ce caracterizează aceste scrisori, este bogăția informațiilor ce rezultă din citirea lor, dar și eleganța plină de umor rafinat pe care poetul îl practică atunci când era cazul. Cu certitudine, Vasile Alecsandri avea cultul prieteniei și a fost respectat pe măsură.

Să ne bucurăm că avem șansa să descoperim o fațetă necunoscută a marelui poet prin intermediul acestor scrisori.

Radu Moțoc 11 decembrie 2015

¹⁶*Ibidem*, Scrisoarea nr. XIX, pag. 64-68

¹⁷*Ibidem*, Scrisoarea nr. XXII, pag. 72. Este cunoscut faptul că Granier a ratat să fie membru al Academiei Franceze pentru că a pierdut în fața lui Gaston Boissier.

¹⁸*Ibidem*, Scrisoarea nr. XXX, pag. 86-87

¹⁹Regele Carol I, consemnează în *Jurnal* în data de 28 ianuarie 1885: „După-amiază promenadă, nu e frig. Ora 5 **Alecsandri**, care pleacă la Paris ca ministru plenipotențiar”. Vol. I, pag. 350.

²⁰V. Alexandri, *op.cit.*, Scrisoarea XXXII, pag. 89

* Imaginea lui E. Grenier și fațada bibliotecii din Besançon, au fost oferite cu prietenie de domnul Adrian Șoldea, din Montpellier, căruia îi mulțumim pe această cale

**IMPORTANȚA PUBLICAȚIILOR PERIODICE
ÎN ASIGURAREA PROCESULUI DE INFORMARE, DOCUMENTARE ȘI
CERCETARE (STUDIU BIBLIOMETRIC)**

**THE IMPORTANCE OF PERIODICAL PUBLICATIONS IN PROVIDING
THE INFORMATION AND RESEARCH PROCESS (BIBLIOMETRIC STUDY)**

ANGELA HĂBĂȘESCU
VALENTINA VACARCIUC

Abstract: *This article presented research results of series publications of collection from the Reading hall no. 3 „Pedagogical sciences, nature, real. Arts “. It analyzed the exploitation of these publications in training processes and scientific research , also it is researched fullness of collections.*

Keywords: *library, collection, serial publications, magazine, newspaper*

Dintr-o întreagă tipologie documentară, publicațiile în serie se disting prin caracteristicile lor specifice care le fac să fie principalul instrument de difuzare a informației. Aceste publicații reprezintă o importantă sursă de informare și cunoaștere pentru toate categoriile de utilizatori, conținând în general, informația cea mai nouă dintr-un domeniu. Materialele prezentate în publicațiile date se caracterizează printr-o varietate de conținuturi și autori, articolele sînt scurte și focalizate pe un subiect îngust. Astfel, cititorul cu nevoi precise de informare găsește informația potrivită mai rapid decît într-o publicație monografică. Actualizarea informațiilor în publicațiile în serie se poate face la intervale foarte scurte de timp, chiar zilnic în cazul ziarelor.

Publicațiile seriale sînt adesea prima sursă de informare despre un subiect sau despre evoluția unui domeniu sau fenomen.

Sala de lectură nr. 3 „Științe psihopedagogice, naturii, reale. Arte” oferă o bogată și variată colecție de publicații în serie, editate în Republica Moldova, România și Rusia: 384 anale și anuare în 65 titluri, 6 377 reviste în 353 titluri și 5 355 ziare în 45 titluri (fig. 1), trei titluri din ele fiind editate de Universitatea de Stat „Alecu Ruso” din Bălți: rev. șt. „Fizica și tehnica: procese, modele, experimente”, rev. șt.-met. „Revista Tehnocopia” și rev. „Sintagmele”.

La moment utilizatorii au acces la publicațiile în serie din ultimii 10-20 de ani, în conformitate cu profilul sălii de lectură.

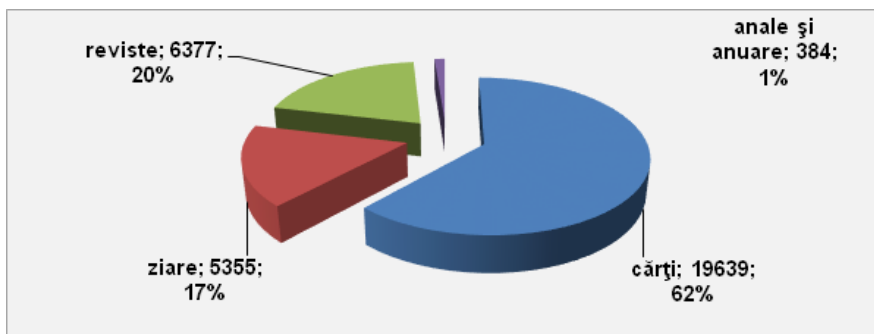

Fig. 1. Colecția sălii de lectură per gen document

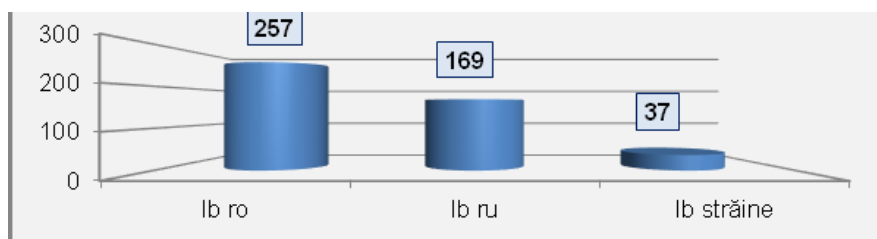

Fig. 2. Titlurile de publicații în serie din sală per limbi

Colecția publicațiilor seriale este multilingvă, utilizatorilor le sînt propuse pentru consultare documente în limbile română, rusă, engleză și germană. Conform datelor diagramei de mai sus se detestă predominarea publicațiilor în serie în limba română (56%) (fig. 2).

Revistele din sala de lectură pot fi grupate pe următoarele genuri:

- reviste teoretico-științifice – „Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Matematica = Известия Академии наук Республци Молдова”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Informatica”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Biologia”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Psychologia-Paedagogia”, „Studia Universitatis. Seria: Științe reale și ale naturii”, „Studia Universitatis. Științe exacte și economice”, „Alma Mater”, „Педагогика”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele vieții = Известия Академии наук Молдовы. Науки о жизни”, „Вопросы психологии”, etc.
- reviste științifico-metodice – „Didactica Pro..”, „Grădinița modernă”, „Învățământul preșcolar și primar”, „Învățătorul modern”, „Revista de fizică "Evrica", colecția „1 сентябрь” care include toate domeniile, „Начальная школа”, „Классный руководитель”, „Психология в вузе” etc.
- reviste științifico-practice – „Psihologie”, „Revista de asistență socială”, „Mediul ambiant”, „Tehnoscopia”, „Teoria și arta educației fizice în școală”, „Одаренный ребенок”, „Педагогическая диагностика”, „Квант”, „Наука и жизнь”, „Экология и жизнь” etc.
- reviste de cultură generală – „A mic”, „Arborele lumii”, „Flacăra”, „Dialog”, „В мире растений”, „Вокруг света” etc.

Bogăția, calitatea și varietatea titlurilor din colecția dată poate fi confirmată și datorită următorilor factori:

- Opt titluri de reviste științifice din Republica Moldova, pe care le deține colecția sălii de lectură sînt înregistrate în Directoriul Revistelor cu Acces Deschis (DOAJ): rev. șt. „Computer Science Journal of Moldova”, rev. șt. „Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Matematica = Известия Академии наук Республци Молдова” și rev. șt., inf.-analitică și inginerescă „Problemele energiei regionale” (Problems of the Regional Energetics), rev. de știință, inovare, cultură și artă „Akademos”, rev. șt. „Chemistry journal of Moldova: General, Industrial and Ecological Chemistry”, rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe ale Educației”, rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe exacte și economice” și rev. șt. „Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe reale și ale naturi”.
- Un număr mare de titluri de reviste științifice naționale din colecția dată sînt acreditate și indexate pe categorii de către CNAA (Comisia Națională de Atestare și Acreditare), datele Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale IDSI <http://idsi.md/node/932>:

Categoria A – rev. șt. „Электронная обработка материалов”;

Categoria B – revistele științifice „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Matematica”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele medicale”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științele vieții”, „[Buletinul Institutului de Geologie și Seismologie](#) al Academiei de Științe a Moldovei = Bulletin of the Institute of Geology and Seismology of Moldavian Academy of Sciences”, „Chemistry Journal of Moldova”, „Computer Science Journal of Moldova”, „Moldavian Journal of the Physical Sciences”, „Problemele Energeticii Regionale”, „Revista Botanică”, „Revista de Psihologie (Serie nouă)” și „Știința Agricolă = Agrarian Science”, rev. de proprietate intelectuală „Intellectus”, rev. șt.-pr. „Sănătate publică, Economie și Management în Medicină”;

Categoria C – rev. de șt. și pr. „Agricultura Moldovei”, revistele științifice „Buletin Științific. Revista de Etnografie. Științele naturii și Muzeologie (Seria nouă)”, „Mediul Ambiant”, „Meridian Ingineresc”, „[Univers Pedagogic](#)”, „Studia Universitatis (Seria Științe ale Educației)”, „Studia Universitatis (Seria Științe Exacte și Economice)” și „Studia Universitatis (Seria Științe Reale și ale Naturii)”, rev. șt.-pr. „Pomicultura, Viticultura și Vinificația”, rev. șt.-pr. „Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială”, rev. did.-șt. „Revista de Științe Socio-Umane”, rev. de teorie și pr. ed. „Didactica Pro...”, rev. teoret.-șt. „Știința Culturii Fizice”, rev. șt.-did. „Revista Tehnoscopia”;

În colecție se regăsesc reviste științifice din România cu factor de impact, recunoscute de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS <http://cncsis.gov.ro/articole/65/Reviste-cotate-ISI.html>), datele ISI (Information Sciences Institute): „Mathematical Reports (formaly Studii și cercetări matematice)” și „Fixed Point Theory”;

Sala de lectură deține reviste științifice din Federația Rusă indexate în **categoria B**, (datele Institutului de Cercetare în Învățământul Superior, comisia de evaluare a revistelor științifice din Rusia <http://polit.ru/article/2015/04/08/list-journals/>) și care se regăsesc în baze de date internaționale: „Вестник Московского университета. Сер. 14 Психология”, „Вестник Московского университета. Сер. 16 Биология”, „Вестник Московского университета. Сер. 17 Почвоведение”, „Вопросы психологии”, „Психологический журнал”, „Журнал практического психолога” și „Мир психологии”.

În evaluarea colecției de seriale din sală un criteriu important este impactul revistelor asupra publicului și frecvența citărilor în alte lucrări. Impactul cercetărilor și vizibilitatea în Internet prin Google Scholar îl calculează Softul „Publish or Perish” <http://publish-or-perish.en.softonic.com/>.

Indexul Hirsch caracterizează excelența științifică a publicațiilor, punând în

calcul numărul de articole citate în ordinea descrescătoare a acestora. Cele mai înalte indexuri hirs se înregistrează la revistele științifice în limba rusă „*Вопросы психологии*” și „*Психологический журнал*” (h – 92, g-index – 140, hi individual – 3 și respectiv h – 70, g – 100, hi – 66), în limba engleză – rev. șt. „*Computer Science Journal of Moldova*” – h – 11, g – 29, hi – 9.

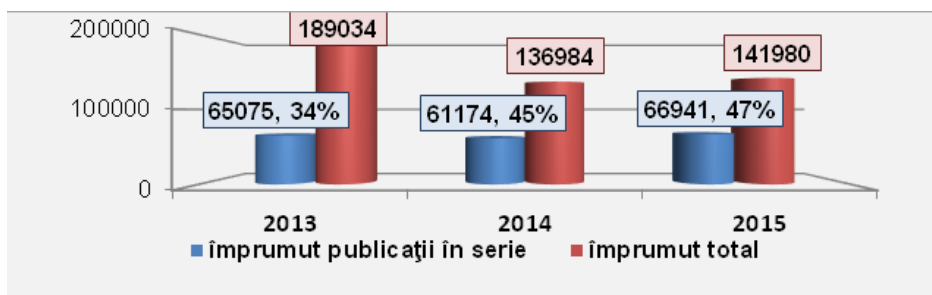
Dintre publicațiile periodice în limba română, în care putem urmări rezultatele cercetărilor științifice ale profesorilor universitari bălțeni se evidențiază următoarele:

- rev. de proprietate intelectuală „*Intellectus*” – h – 8, g – 16, hi – 7 (în revistă putem consulta publicațiile profesorului Boris Boincean) ;
- rev. de șt., inovare, cultură și artă „*Akademos*” – h – 7, g – 12, hi – 7 (publicațiile profesorilor Boris Boincean și Stadnic Stanislav);
- rev. de teorie și practică educațională „*Didactica Pro..*” – h – 7, g – 10, hi – 6 (publicațiile profesorilor Lora Ciobanu, Valeriu Cabac, Tatiana Șova, Lidia Popov etc.);
- rev. șt.-pr. „*Psihologie*” – h – 6, g – 9, hi – 5; (publicațiile profesorilor Silvia Briceag, Galina Petcu, Lilia Nacai etc.)
- rev. șt. „*Univers pedagogic*” – h – 5, g – 5, hi – 4 (publicațiile profesorilor Ion Gagim, Șova Tatiana, Adelina Ștefîrță etc.);
- rev. șt. de ed., spiritualitate și cultură ecologică „*NooSfera*” – h -4, g - 5, hi – 4 (publicațiile profesorilor Boris Boincean și Victor Capcelea);
- rev. șt. „*Mediul ambiant*” – h – 4, g – 4, hi – 3 (publicațiile profesorului Valeriu Capcelea);
- rev. șt. „*Meridian ingineresc*” – h – 4, g – 4, hi – 3 (publicațiile profesorilor Pavel Topală, Alexandru Balanici);
- rev. de șt. și pr. „*Agricultura Moldovei*” – h – 3, g – 4, hi – 3 (publicațiile profesorului Boris Boincean);
- săptămînalul de informație, opinie și cultură pedagogică „*Făclia*” – h – 2, g – 3, hi – 2 (publicațiile profesorilor Valeriu Cabac, Elena Zolotariov, Tatiana Zemțova, Maria Nicorici, Axenia Saulea, Aurelia Bețivu etc.);
- săptămînalul „*Univers Pedagogic pro*” - h – 1, g – 1, hi – 1 (publicațiile profesorilor Popa Mihail, Tatiana Șova etc.).

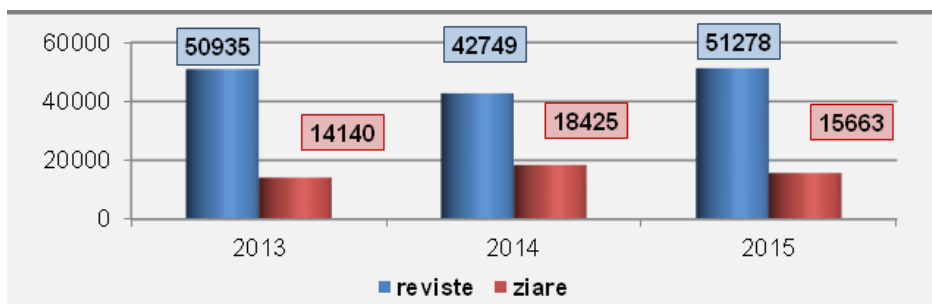
În „Publish or Perish” se regăsesc și revistele universitare: rev. șt. „*Fizica și tehnica: procese, modele, experimente*” – h – 2, g – 2, hi – 1 (publicațiile profesorilor Pavel Topală, Valeriu Abramciuc, Alexandru Balanici, Popa Mihail, Vitalie Beșliu, Vladislav Rusnac, Gheorghe Rusu etc.) și rev. șt.-did. „*Revista Tehnocopia*” – h – 2, g – 2, hi – 2 cu publicațiile profesorilor: Silvia Briceag, Vasile Garbuz, Maria Corce-

voi, Mihail Popa, Vasilii Șaragov, Valeriu Capcelea etc.

Odată cu reforma învățământului în Republica Moldova, cu apariția noilor cerințe față de procesul de studiu, a crescut semnificativ și interesul față de publicațiile în serie. Dacă până atunci utilizatorii se adreseau la aceste publicații ca la surse suplimentare de informație, cu introducerea noilor disciplini, neacoperite încă suficient cu manuale și documente metodice, s-a schimbat abordarea serialelor, ele devenind principalele izvoare de obținere a informației pentru studiu și cercetare. Acest fapt a influențat și asupra împrumuturilor publicațiilor date, care sînt în creștere (fig. 3, 4).

Fig. 3. Ponderea împrumuturilor de publicații în serie în raport cu împrumuturile totale anii 2013-2015

Fig. 4. Dinamica împrumuturilor publicațiilor în serie în sală anii 2013-2015

Creșterea împrumuturilor publicațiilor peridice în sală se datorează și planificării de către profesorii universitari, conform noilor curricule de studiu la cursul *Pedagogie. Practica de inițiere*, orelor de laborator la Bibliotecă, care prevăd formarea competențelor studenților de a lucra individual. Sînt implicați studenții tuturor facultăților anul I, semestrele I și II. La aceste ore utilizatorii lucrează în cea mai mare parte cu colecțiile de reviste și ziare din sală, deoarece informația reflectată în aceste publicații și recomandările metodice din ele sînt cele mai necesare datorită actualității sale.

Întru o dezvoltare mai completă a colecției în ajutorul utilizatorilor în sală se organizează expoziții tematice și prezentări bibliografice, ce permite o mai mare vizibilitate pentru un anumit subiect sau problemă.

Pentru a analiza cum este asigurat accesul de instruire și cercetare științifică în sala de lectură prin intermediul publicațiilor în serie în lunile ianuarie – februarie 2016 a fost realizat sondajul de opinie „Eficiența utilizării publicațiilor în serie”.

Scopul cercetării:

Evaluarea rolului publicațiilor în serie privind acoperirea eficientă, informațional – documentară a procesului didactic, de cercetări științifice și analiza plenitudinii acetei colecții de profil.

Obiectivele sondajului:

- Analiza colecției de publicații seriale din această subdiviziune;
- Identificarea nevoilor de informare a utilizatorilor în procesul de instruire și cercetare;

Ipoteza investigării:

Ipoteza investigației constă în aceea că relevanța și calitatea colecției sălii de lectură nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, naturii, reale. Arte” depinde de o bună cunoaștere a utilizatorilor, a nevoilor de informare și așteptărilor pe care le au.

Sondajul a fost realizat pe un eșantion de 100 respondenți: studenți – 83%, masteranzi – 5% și cadre didactice – 12%, considerând că este necesar să aflăm părerea mai multor categorii de utilizatori. Selectarea celor chestionați a fost făcută aleatoriu.

La sondaj au participat utilizatori de la diferite facultăți (fig. 5).

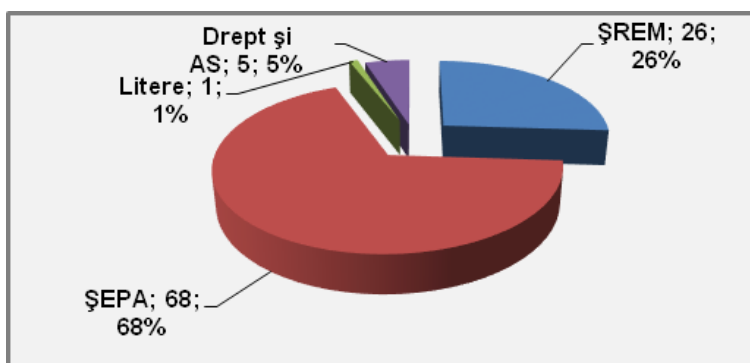

Fig. 5. Reprezentarea subiecților pe Facultăți

Chestionarul a inclus nouă întrebări: închise, cu variante de răspuns deja formulate și deschise, fără variante de răspuns, fapt care a asigurat libertatea expresiei pentru fiecare respondent. În cursul investigației rezultatelor obținute în urma răspunsurilor putem constata următoarele:

Analizând frecvența utilizării publicațiilor în serie, putem menționa că majoritatea utilizatorilor apelează la această colecție după necesitate - 52%, săptămânal – 28%, lunar – 12%, zilnic – 8% (fig. 6).

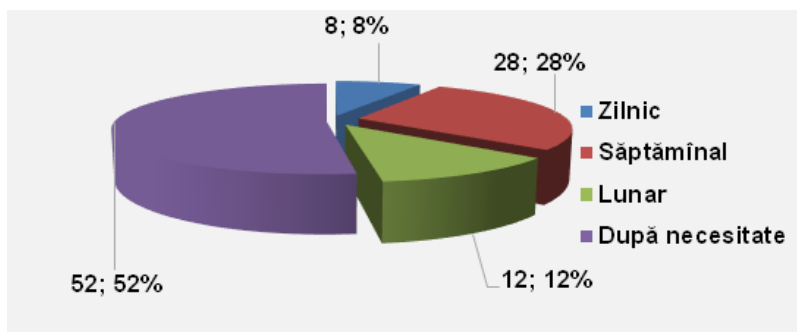
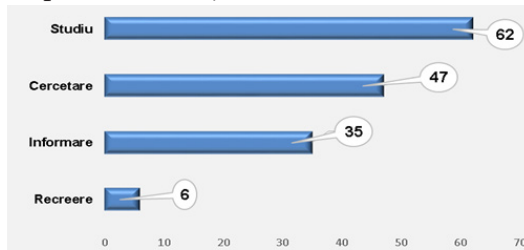

Fig. 6. Stabilirea frecvenței apelării la publicațiile în serie

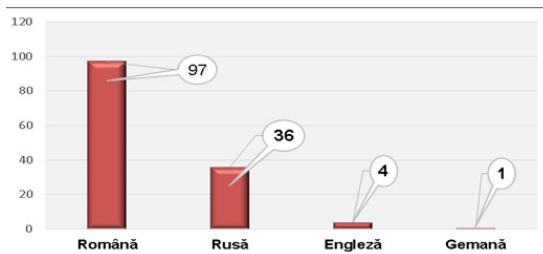
Scopurile utilizării colecției date sînt diverse, dar prioritatea, după cum vedem din procentele obținute, o deține utilizarea pentru studiu – 62%; pentru cercetare – 47%; informare – 35%; și recreere – 6% (fig. 7).

Rezultatul obținut ne demonstrează că publicațiile respective sînt utilizate în cea mai mare măsură pentru studiu și cercetare.

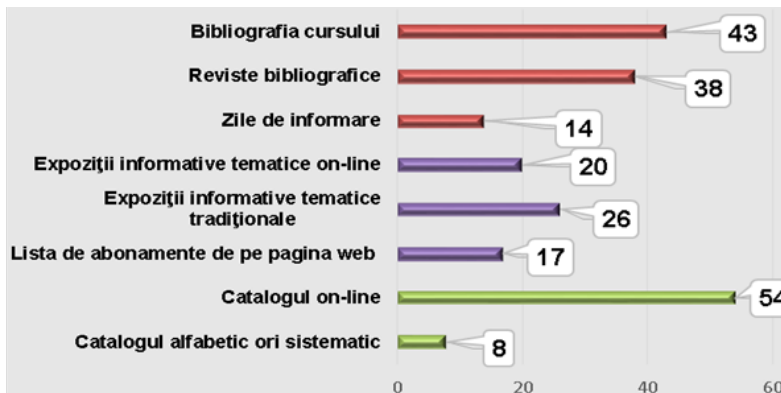
Fig. 7. Scopurile utilizării publicațiilor în serie

Analiza opiniilor respondenților privind întrebarea „În ce limbi preferați să citiți aceste publicații?” scot în evidență faptul, că majoritatea utilizatorilor chestionați (97%) preferă să studieze publicațiile științifice în limba română, 36% - în limba rusă, 4% - în limba engleză și 1% - în limba germană (fig. 8).

Fig. 8. Limbile în care se preferă utilizarea seriialelor

Răspunsurile la întrebarea „Care sînt sursele de informare privind publicațiile în serie?” au evidențiat că cititorul modern exploatează cu succes toate sursele de informare: catalogul on-line – 54%, expozițiile tematice, informative tradiționale și on-line – 46%, bibliografia cursului – 43% și revistele bibliografice – 38%, lista abonamentelor de pe pagina web: <http://libruniv.usarb.md> – 17%, Zilele de informare – 14%. Mai puțin este apelat pentru consultare catalogul alfabetic și sistematic – 8% (fig. 9).

Fig. 9. Afirmațiile utilizatorilor ce țin de sursele informării privind publicațiile în serie

Analizînd afirmațiile utilizatorilor chestionați ce țin de domeniile științifice frecvent utilizate putem concluziona predominarea publicațiilor în serie din domeniile Pedagogie – 78% și Psihologie – 40%, fapt care poate fi motivat prin frecvența mai activă a studenților și cadrelor didactice de la Facultatea Științe ale Educației și Arte (fig10).

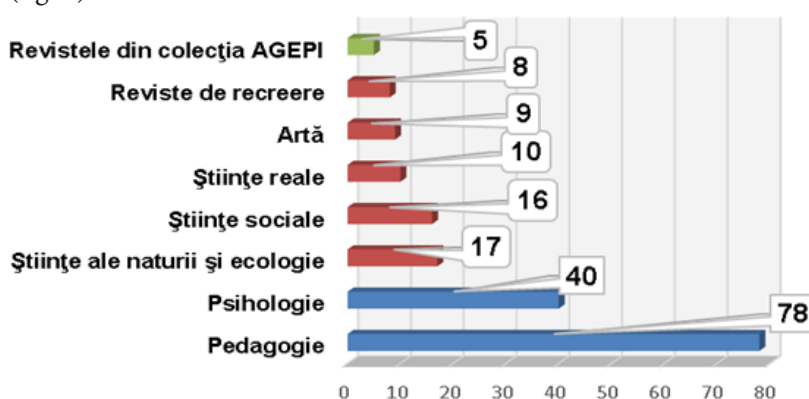

Fig. 10. Domeniile științifice frecvent utilizate

Printre cele mai solicitate publicații în serie au fost numite următoarele titluri: săptămânalele „Făclia” și „Univers pedagogic Pro”, rev. de teorie și practică educațională „Didactica Pro...”, rev. șt.-met. „Învățătorul modern”, rev. ed. timpurii și preșcolare din RM „Grădinița modernă”, rev. șt. „Mediul ambiant”, rev. șt.-pr. „Psihologie”, rev. șt.-did. „Revista Tehnocopia”, rev. naț. de profil psihoped. pentru cadrele did. din învă. preșcolar și primar „Învățămîntul preșcolar și primar”, rev. șt. „Народное образование”, „Вопросы психологии”, „Психологический журнал”, revistele șt.-met. „Дошкольное образование”, „Начальная школа”, „Воспитание школьников”, „Классный руководитель”, „Физика в школе”, „Биология в школе” etc.

Biblioteca pune la dispoziție accesul la o varietate de peste 47000 titluri de publicații electronice seriale oferite de unii din cei mai mari furnizori de reviste în format electronic: EBSCO, DOAJ, SpringerLink, www.eifl.net. Gratie faptului dat utilizatorii au posibilitatea de a consulta nu numai revistele scrise, dar și cele electronice, vizitînd pagina web a instituției date <http://libruniv.usarb.md>.

În scopul obținerii informației subiecții preferă: suportul tradițional - 67%, recunosc avantajele electronicului - 20% (fig. 11). Putem spune că sînt trei grupe de subiecți: utilizatorii ce preferă suportul tradițional, utilizatorii suportului electronic, utilizatorii suportul tradițional și electronic – 13%. E de menționat faptul că noile modalități de acces la informație nu i-au determinat pe utilizatori să renunțe la sursele tradiționale.

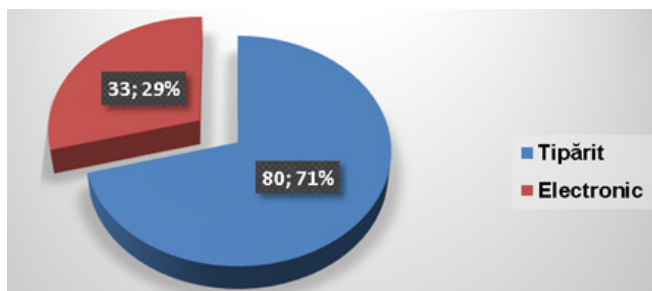
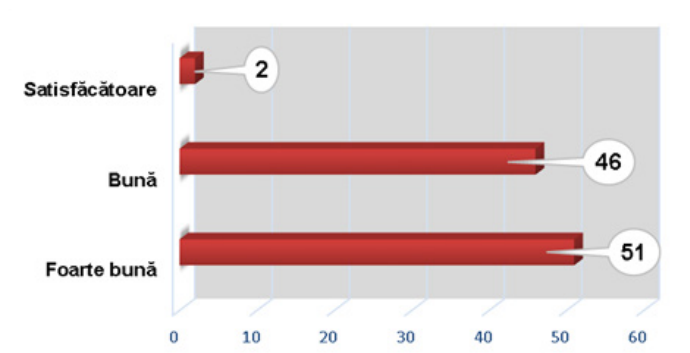

Fig. 11. Structura lotului general privind tipul de suport preferat în scopul obținerii informației

Calitatea și cantitatea colecției publicațiilor în serie este apreciată pozitiv de către respondenți. Constatăm că majoritatea utilizatorilor chestionați a apreciat această colecție ca: foarte bună – 51% și bună – 46% (fig. 12).

Fig. 12. Aprecierea calității și cantității colecției de publicații în serie

Concluzii:

Generalizând rezultatele obținute în urma investigației „Eficiența utilizării publicațiilor în serie”, putem constata:

- Personalul Bibliotecii pentru realizarea cu succes a obiectivelor orientate spre îmbunătățirea calității de prestare a serviciilor și crearea unui mediu favorabil activității utilizatorilor trebuie să continue evaluarea și monitorizarea necesităților și cerințelor acestora, având în vedere importanța cunoașterii opțiunilor, preocupărilor și preferințelor sale;
- Publicațiile în serie, atât cele tradiționale, cât și electronice constituie un segment important în colecția sălii de lectură și a Bibliotecii;
- În opinia utilizatorilor colecția de publicații în serie din sală este variată, calitativă și suficientă pentru studiu și cercetare în USARB;
- Serialele sînt și vor rămîne surse indispensabile în procesul de formare a viitorilor specialiști.

Referințe bibliografice:

1. CUCU, Adela, HĂBĂȘESCU, Angela. Publicațiile periodice - surse indispensabile de informare și formare. In: *Confluente Bibliologice*. 2011, nr. 3-4, pp. 60-66. ISSN 1857-0232.
2. IULIC, Margarita, VACARCIUC, Valentina. *Biblioteca Științifică și transferul de informație către utilizator: studiu comparativ 2010 - 2011*. Bălți : Presa Universitară bălțeană, 2011. 69 p. ISBN 978-9975-50-071-5.
3. SCOBIOALĂ, Genoveva. Sondajul, formă de investigare a muncii în bibliotecă. In: *Biblioteca Municipală B. P. Hasdeu: Dezvoltare. Progres. Colaborare. Parteneriate* : Culeg. de comunicări de la Conf. Intern. consacrată aniversării a 130-a a Bibl. Municipale. Ch. : Epigraf, 2007, pp. 44-52. ISBN 978-9975-924-89-4.

THE JOURNALS OF LAW: BIBLIOMETRIC STUDIES

ZADAINOVA SNEJANA
PURICI ALIONA

Abstract: *The paper presents a survey of research journals in the field as a result of which we obtained bibliometric data , which allows evaluation of the strengths and threts, vulnerabilities of completing the collection of magazines: the institution and place of publication, magazine category teachers work of USARB in scientific journals, availability of electronic journals and databases.*

Keywords: *bibliometrics, research, journals, law*

- анализ журналов с точки зрения места издания;
- категории;
- языковых показателей;

На наличие работ преподавателей USARB опубликованных в научных Появление библиометрического подхода к анализу библиографической информации связано с именем А. Причарда, который еще в конце 60-х годов XX столетия ввел термин «библиометрия»

Библиометрия - это научная дисциплина, занимающаяся изучением документов на основе количественного анализа первичных и вторичных источников информации с помощью различных формализованных методов с целью получения данных об эффективности научных областей и прогнозировании их развития.¹

- Проведенный расчет библиометрических показателей необходим для:
- анализа удовлетворенности запросов пользователей;
  - принятия решений о дальнейшем комплектовании;
  - повышения рейтинга журналов и соответственно повышение спроса на них.

Целью исследования является:

- анализ укомплектованности фонда журналов по праву;
- журналах;
- рассмотрение эффективности использования периодических изданий (журналов) по праву;
- наличия изданий в электронном виде и базах данных.

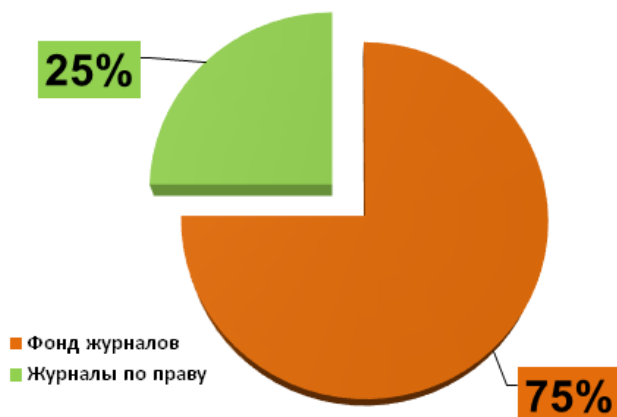
В структуре информационных ресурсов, предоставляемых Научной Библиотекой особое место занимают научные журналы, которые предоставляют пользователям наиболее актуальную на текущий момент информацию, часто больше нигде не представленную.

Фонд журналов читального зала на данный момент составляет **371** наименование, из которых **91** наименование журналы из области права, что составляет **25%**.

¹ *Соотношение понятий наукометрия и библиометрия в структуре науковедения*http://cnb.uran.ru/bibliometrija/istorija_bibliometrii/sootnoshenie_ponjatij_naukometrija_i_bibliometrija_v_strukture_naukovedenija

Фонд журналов читального зала №1

Мы провели анализ поступлений журналов за три года, взяв для сравнения 2005, 2010 и 2015 года.

Анализ поступлений журналов за три года

Из диаграммы видно, что наибольшее количество журналов мы получили в 2005 году **103** наименований, в 2010 - **100** наименований, а в 2015 всего лишь **36**. К сожалению, количество названий получаемых изданий в 2015 году значительно уменьшилось по сравнению с предыдущими годами, что связано, в первую очередь, с финансированием, так как стоимость подписных изданий существенно увеличивается.

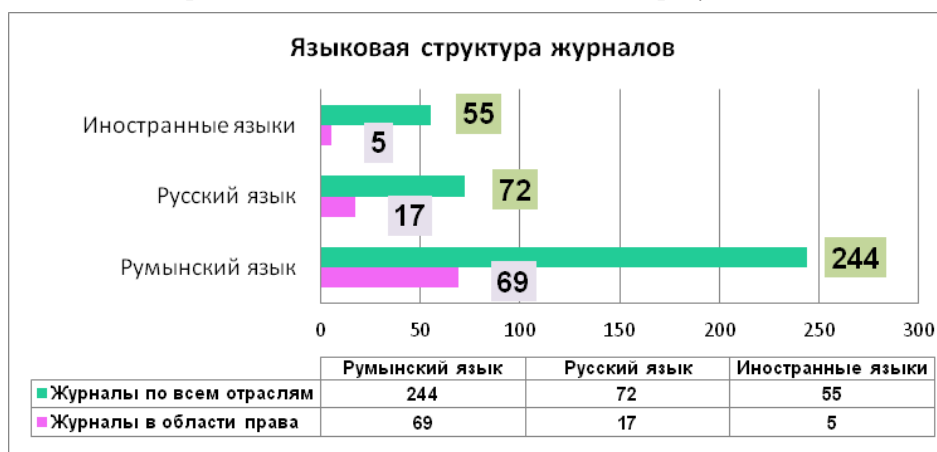
Нужно подчеркнуть, что в 2015 были получены **36** названий периодических изданий (**240** экземпляров). Из которых **11** наименований по правовым наукам (**85** экземпляров), что составляет **30 %** от общего количества полученных журналов.

Фонд журналов на румынском языке включает в себя **244** наименования, из которых **69** по правовым наукам, что составляет **28%** от общего количества журналов.

На русском языке **72** наименования из которых **17** по правовым наукам, что составляет **24 %** от общего количества.

На иностранных языках **55** наименований, **5** по праву, что составляет **11 %**

Исходя из проведенного библиометрического анализа мы видим, что третья часть от общего количества фонда периодических изданий (журналов), составляют журналы по правовым наукам на румынском языке.

Распределение изучаемого фонда по категориям

Научные журналы аккредитируются и индексируются по категориям Национальной комиссией по аттестации и аккредитации (CNAAB) классифицируются по следующим категориям:

- Журналы категории А
- категории В+
- категории В
- категории С
- категории D

Российские журналы аккредитируются Научно- исследовательским университетом Высшей школы экономики (НИУ ВШЭ) по категориям:

- категории А1,
- категории А2,
- категории В.

Национальные журналы по правовым наукам, категории С:

- **Administrarea Publică** : rev. trim. metodic-șt.
- **Jurnalul juridic național: teorie și practică** : rev. șt.
- **Legea și viața** : rev. șt.-populară, publ. periodică
- **Revista Institutului Național al Justiției** : Publ. șt.-practică, inf. și de drept
- **Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale** : Publ. Periodică șt.-teoretică și inf.-practică
- **Revista națională de drept** : publ. periodică șt.-practică
- **Studii Juridice Universitare** : rev. șt.
- **Закон и жизнь** : Междунар. науч.-практ. правовой журн.

Журналы издаваемые в Румынии, категории В+:

- **Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Iurisprudentia** : Rev. șt.
- **Dreptul** : Rev. șt.
- **Revista Română de Executare silită** : Rev. șt.

Российские журналы категории В:

- Вестник Московского университета. Серия 11: Право
- Государство и право
- История государства и права
- Юридическое образование и наука

Коллекция правовых журналов по месту издания (кол-во названий):

Молдавские издательства	Румынские издательства	Российские издательства	Издательства зарубежных стран
43	33	12	3

Журналы по праву издаваемые в Молдове составляют -47%. журналы, издаваемые на территории Румынии составляют- 36%, журналы российских издательств составляют. 13%, журналы зарубежных стран составили 3%

Из диаграммы следует, что преобладают молдавские издательства, на втором месте – румынские.

Работы преподавателей USARB опубликованных в научных журналах

Боиштяну Эдуард	
<i>Administrarea publică</i>	8 стамей
<i>Avocatul poporului</i>	5 стамей
<i>Dreptul muncii</i>	3 стамьи
<i>Legea și viața</i>	3 стамьи
<i>Revista Națională de drept</i>	7 стамей
<i>Revista română de dreptul muncii</i>	2 стамьи

Ботнарь Елена	
<i>Legea și viața</i>	3 стамьи
<i>Revista Națională de drept</i>	2 стамьи

Бока Сергей	
<i>Legea și viața</i>	4 стамьи
<i>Revista Națională de drept</i>	2 стамьи

Гаважук Стела	
<i>Legea și viața</i>	8 стамей
<i>Dialogul juridic</i>	1 статья

Дэной Ион	
<i>Revista Națională de drept</i>	1 статья
<i>Dialogul juridic</i>	1 статья

Орлов Мария	
<i>Administrarea publică</i>	3 стамьи

Пынзарь Вячеслав	
<i>Dialogul Juridic</i>	1 статья
<i>Legea și viața</i>	4 стамьи
<i>Revista Națională de drept</i>	7 стамей
<i>Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Iurisprudența</i>	3 стамьи

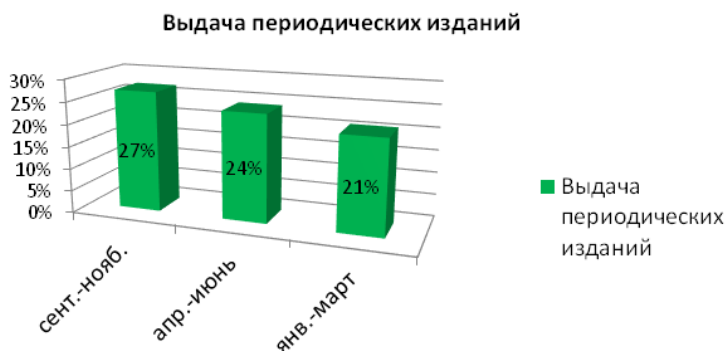
Наиболее часто спрашиваемые журналы по праву:

- Dreptul : rev. șt.
- Dreptul muncii = Трудовое право : rev. șt.-practică și inf. de drept
- Legea și viața : rev. șt.-populară, publ. periodică
- Revista de științe penale : rev. șt.
- Revista națională de drept = Национальный правовой журнал : publ. periodică șt.-practică
- Revista română de Drept al afacerilor : rev. șt.
- Revista română de Drept Comunitar : rev. șt.
- Revista Română de Drept European : rev. șt.
- Revista Română de Drept privat : rev. șt.
- Revista română de Dreptul muncii : rev. șt.
- Revistă de criminologie, drept penal și criminalistică : rev. șt.
- Закон и жизнь : Междунар. науч.-практ. правовой журн.

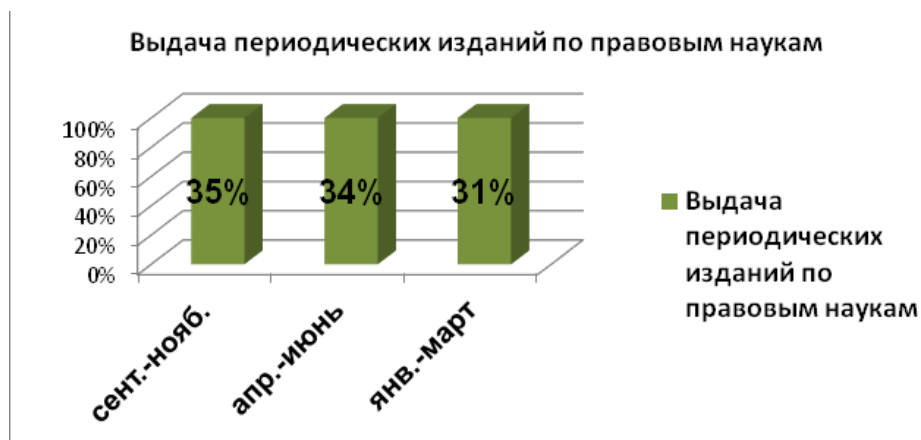
Выдача периодических изданий достаточно велика, она составляет в среднем 30 % от общей книговыдачи.

	Выдача	Выдача журналов	Выдача журналов по праву
2015	134135 ex.	36792 ex.	12400 ex.

Выдача журналов в сентябре-ноябре 2015 года составляет 27%, в апреле-июне 24%, а в январе-марте 21%, как мы видим лучший показатель сентябрь-ноябрь. Это связано с тем, что в эти месяцы увеличивается количество посещений по сравнению с предыдущими месяцами.

По правовым наукам выдача составила такой коэффициент: сентябрь-ноябрь – 35%; апрель-июнь – 34%; январь-март – 31%, от общей выдачи периодических изданий.

Из данной диаграммы видим, что динамика выдачи журналов по праву довольно стабильна за анализируемый период, так как журналы по праву составляют большую часть фонда журналов, соответственно и выдача журналов выше.

Для более активного использования и пропаганды периодических изданий в читальном зале проводятся ряд мероприятий : выставки новых поступлений журналов, презентации on-line, тематические выставки.

Большинство журналов по праву, получаемых в настоящее время имеют электронный адрес, где можно найти архив данного журнала.

- Administrarea Publică <http://aap.gov.md/>
- Avocatul poporului <http://www.avocatul.md/publications>
- Jurnalul juridic național: teorie și practică <http://www.jurnaluljuridic.in.ua>
- Dreptul. <http://ujr.revistadreptul.ro>
- Legea și viața <http://www.legeasiviata.in.ua/>
- Revista Română de Drept privat. <http://www.rrdp.ro>
- Revista națională de drept <http://www.avocatul.md/publications>
- Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Iurisprudența. <http://studia.law.ubbcluj.ro/>
- Studii Juridice Universitare www.studijjuridice.md
- Вестник Московского университета. Сер.11. Право : науч. журн. <https://www.law.msu.ru/smi/vestnik>
- Закон и жизнь <http://www.legeazakon.md/>
- Юридическое образование и наука : науч.-практ. и информ. изд. <http://lawinfo.ru/catalog/magazines/juridicheskoe-obrazovanie-i-nauka/>

Многие из научных журналов, большинство из которых изданы в Румынии индексируются в таких базах данных как: EBSCO, ProQuest, HeinOnline

В ходе проведенного анализа было выявлено, что все журналы, которые индексируются в базах данных отвечают следующим требованиям :

- Имеют ISSN – International Standard Serials Number – Международный стандартный номер сериального издания;
- аппарат рецензирования статей;
- международный состав авторов;
- оглавления в выпусках на английском языке (в требования не входит, но практически все журналы имеют);
- аннотации и ключевые слова на английском языке;
- сайт на английском языке(перевод);
- имеют четкую периодичность и регулярность выхода

На основании проведенного теоретического исследования была изучена структура периодических изданий (журналов), рассмотрена динамика поступлений, языковая структура, читаемость научных периодических изданий.

Исходя из проведенного анализа можно сделать следующие выводы:

- несмотря на то, что в 2015 году значительно уменьшилось количество получаемых журналов по правовым наукам, данный фонд укомплектован достаточно полно и отвечает читательскому спросу.
- большая часть журналов имеет свой сайт, где можно найти необходимый номер журнала.

OAMENI ILUȘTRI AI MUNICIPIULUI BĂLȚI: FILE DE ISTORIE

PAGES OF HISTORY ABOUT FAMOUS PEOPLE OF BĂLȚI

ELENA ȚURCAN

Abstract: *In the article are reviewed men of culture, born in Bălți and near its localities, who lived and worked the homeland, but destiny has led them in other countries. There they have contributed to the development of fine arts, music, classical opera, cinema: Alexandru Lemiș, Costache Parno, Sigismund Zalevski, Izabella Kremer etc.*

Keywords: *Bălți, famous people, musicians, composers, conductors, singers, musicians, musicologists, painters, actors, cinema operators*

Basarabia reprezintă acel pământ binecuvîntat de Dumnezeu cu toate darurile pămîntului, cu soare strălucitor, dar mai ales cu oameni de o bogăție sufletească deosebită. Odată cu trecerea timpului descoperim tot mai multe nume notorii provenite din Bălți, capitala de Nord, celebre pe mapamond acum un secol și mai bine, dar care au rămas în anonimat la ele acasă doar pentru că nu se înscriau în ideologia regimului totalitar. Astăzi, ne amintim de unii, îi „descoperim” pe alții, în special la anumite aniversări, jubilee sau cînd citim ceva în presa europeană despre marile personalități de altădată ce-și trag obîrșia de prin părțile noastre...

În lumea culturală s-au impus un număr impresionant de lăutari, compozitori, dirijori, interpreți, instrumentaliști, muzicologi, pictori, actori, operatori de cinematografie care s-au născut în Bălți. În cercetarea mea, am încercat să cuprind mai multe domenii în care s-au afirmat oamenii de cultură bălțeni. Prin modestele mele rînduri, am încercat să completez tabloul fiilor de seamă ai Bălțiului urmînd cursul anilor, aducînd un omgiu tuturor acelor oameni de cultură care și-au dedicat și își dedică cu pasiune întreaga viață întru slujirea culturii. „În lumea muzicală românească, datorită vitregiilor istoriei, mulți dintre ei au fost nevoiți să-și părăsească plaiul natal, stabilindu-se în România”[1]. Alții au plecat în refugiu prin alte țări ale lumii. Cu o tenacitate de nedescris, aveau să continue școala și să urmeze apoi studii universitare, remarcîndu-se în viața muzicală internațională.

Cultura națională în sec. XIX în Bălți se reducea la muzica lăutărească și populară purtată de către vestiții lăutari bălțeni Alexandru Lemiș și Costache Parno, care au învățat tainele viorii de la însuși Barbu Lăutaru. [2] L-am găsit mai întîi, pe renumitul lăutar, autodidact, violonistul Orchestrei lui Alexandru Flechtenmacher din Iași **Alexandru Lemiș** (? , Bălți – ?). Capelmaestru al formației instrumentale, formată din 12 interpreți. Șef de Orchestră de muzică populară (Iași), concertează „în lung și-n lat” și în Basarabia, cîntînd la nunțile și petrecerile boierești. Alexandru Lemeș era solicitat fiind renumit nu numai pentru măiestria de violonist, ci și pentru vocea sa. Este considerat inima moldovenismului. Nu exista petrecere fără privighetorescul lui glas. Cînta melodii populare aranjate pentru orchestră. Vioara și vocea lui au stîrnit admirația românilor basarabeni, nu și a regimului, triumful i-a înspăimîntat, în 1870 guvernul rus, expulzîndu-l din Basarabia pe motiv că „ar fi fost periculos”... Un aspect rar întîlnit în lumea lăutarilor, cunoscut ca „Lemiș Lăutaru” era de origine evreu. A colaborat cu: Maria Moruzan, Ema Botezatu, Maria Bogdanovici, Elena Roșu, Simion Honciug, Dimitrache Bârzu, Ștefan Busuioc, Alecu Vilner.

Costache Parno (Parnău) (1856, Bălți – 20 aprilie 1912, Bălți).

Lăutar basarabean, unul din cei mai iscusiți vioariști de pe atunci, s-a născut într-o familie de țărani săraci din târgul Bălți, a manifestat de mic copil o atracție pentru muzică. Primii pași i-au fost călăuziți de spiritul nativ, autodidact, el însușind singur, la ureche, melodiile pe care le auzea. Dirija și predă muzica acasă, conducea fanfara. În orchestra sa, compusă din 18 muzicanți (vioară, contrabas, instrumente de suflat de lemn, aramă și instrumente de percuție), el a inclus viola și cornul, care pînă la dînsul nu erau folosite în orchestrele populare. Costache Parno, care nu știa nici a scrie, a citi, a învățat notele și a fost primul lăutar, care a predat muzica în școală din oraș. Viața lui Costache Parno a fost o continuă și totală dăruire artei. Chiar și moartea l-a surprins cu vioara în mînă. Ea l-a răpit de 56 de ani, în timp ce cînta la teatru melodia valsului său preferat. Gazeta de Bălți spune „o mulțime de lume venise să aducă ultimul său omajiu. Orchestra se va destrăma fără maestrul său, care a condus-o de 22 de ani și și-a depus în lucrul tot sufletul său ... nici o nuntă, bal ori serată nu se făcea fără orchestra lui”.[3] Fotografia Costache Parno înfățișat cu cel mai scump instrument al său – vioara, care, împreună cu alte materiale, a fost dăruită în 1962 colecției Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău de către fiul său. „Tata a cumpărat vioara cu intenția de a mă învăța să cînt, i-a plăcut mult, încît n-a putut să se despartă de ea pînă la sfîrșitul vieții. În caietul de note întîlnim romanețe, cîntece populare, alte lucrări muzicale, care împreună cu pupitrul, se păstrează în fondurile muzeului”.[4]

Costache Parno
anul 1910 (MUSEUL, nr. 918)

Sigismund Zalevski (2 octombrie 1885, Bălți - 23 martie 1945, București), bas-bariton. Basarabean de origine poloneză. Vine la școala de muzică din Chișinău, face canto cu Angelo Discinti. Apoi studiază la școala de muzică din Kiev, cu tenorul Miszuca. Apoi vine la Academia de Muzică „Santa Cecilia” din Roma, unde dascăl e renumitul bariton Antonio Cottogni, iar colegi de studii celebrii cîntăreți de mai tîrziu, Titta Ruffo și Beniamino Gigli. Între anii 1910-1911 își începe activitatea de solist liric la Teatrul Imperial (Mariinski) din S. Petersburg cu opera *Dama de pică* și *Evgheni Oneghin* de P. Ceaikovski. Cîntă pe scenele din Moscova, Kiev și Odesa, Italia - Torino.

În 1924-1932 vine la Teatrul „G. Verdi”, Trieste cîntă în opera *Boris Godunov* de M. Musorgski, urmînd să exceleze în această creație la renumitul Teatru „Scala” din Milano de 48 de ori la rînd sub bagheta ilustrului dirijor A. Toscanini. E comparat cu Șaliapin, care cîntase rolul cu 15 ani înainte, îl consideră întruchiparea ideală a lui Boris. La repetițiile pe scena Teatrului de la Paris a asistat însuși Șaliapin, care l-a felicitat, declarînd că Zalevski – Boris este singurul lui urmaș. Îl cînta pe Boris Godunov în șapte limbi: rusă, germană, polonă, spaniolă, italiană, franceză și română. Ziarul „Le Monde Muzical” scria că Zalevski a dat țarului ucigaș un relief dramatic pe care nu l-am mai cunoscut de la Șaliapin. Vocea sa are un accent dramatic emoționant, iar articulația în limba franceză trebuie să fie dată ca model artiștilor Operei. Despre respectul pentru limba strămoșilor săi aflăm și de la renumitul bas N. Secăreanu : „S. Zalevski a cîntat rolul titular (Boris Godunov) în limba română!... O dicțiune perfectă, o articulație uimitoare și un accent românesc, pe care dacă l-ai fi auzit fără să știi cine cîntă ai fi fost sigur că e un român neaș. Rolul l-a învățat în trei săptămîni”. În anul 1935 se stabilește în București. Obține cetățenia română. Zalevski aduse în Opera Română o schimbare totală, o răsturnare a obiceiurilor, a tradițiilor proaste. Căuta ceva nou în exprimare, cînt, gest. În 10 ani, cît a fost regizor-șef, a contribuit esențial la ridicarea nivelului artistic al Teatrului Liric

bucureștean. Turnee memorabile: Petersburg, Odesa, Milano, Zagreb, Budapesta, Belgrad, Madrid, Barselona, Neapole, Roma, Torino, Paris, Berlin, Boston, Londra, New York, București, Chișinău.

În anul 1931 devine director de scenă. Ziarul „Viitorul” nu întârzie să exclame: „Opera Română e din nou sub o pricepută conducere muzicală și o destoinică regie, spectacolul a fost demn de orice Operă occidentală”. Montează „Cneazul Igor” de A. Borodin, N. Pan consemnează: „Direcția artistică a d-lui Zalevshi, care s-a dovedit că este nu numai un artist rutinat și cu mari calități, ci și un regizor emerit, conștient, a izbutit să dea spectacolului multă viață și culoare caracteristică a vieții rusești”.

Bustul lui Sigizmund Zalevschi, instalat în foaierea Operei Române din București, reprezintă un semn de mare recunoștință al celor care l-au cunoscut, prețuit, venerat pentru contribuția ce a adus-o maestrul în dezvoltarea unuia din cele mai complexe genuri de artă – Opera. [5]

Izabella Kremer (21 octombrie 1887, Bălți - 7 iulie 1956, Cordova, Argentina), soprană. Născută la Bălți în familia lui Jacob Kremer și Anne Rozenblit. Primul cântec auzit în leagăn din buzele mamei sale a fost în idiș. La cinci ani s-a interesat de muzica de nuntă evreiască, în tinerețe, a scris poezii despre sărăcia poporului său. Treizeci de ani mai târziu, Iza Kremer este primul cântăreț care a început să cînte în idiș de pe scenă. La 1912 vine în Milano, studiaza canto cu faimosul profesor Luigi Ronci. Este invitată în Odesa, unde debutează în Puccini „Boema”. Concertează la Petrograd și Moscova unde are un succes imens. Merge în Franța, câștigă faimă internațională ca un excelent interpret de cîntece și romane de dragoste, dar, și ca actriță. Concertează pentru evreii din Varșovia. În 1932 este scris celebrul cântec „Shtetl Balti” în idiș scris special pentru Iza Kremer de poetul Jacob Jacobs (1892-1972) și compozitorul Alexander Olshansky (1892-1946), mult timp socotit ca imnul orașului Bălți. A cîntat prima dată acest cântec în Opereta „O melodie din ghetoul”. Între anii 1933-1938 concertează în Germania, America de Sud, Argentina. În anul 1943 Iza Kremer, împreună cu Maurice Chevalier, Marlene Dietrich și Vadim Kozin a acționat în mod concertat pentru participanții la Conferința de la Teheran. La anul 1944 pleacă la Carnegie Hall - New York. Firma „Showa dosar” – înscrie cîntece populare în limba ebraică. În anul 1947 pleacă la Rio de Janeiro. Iza Kremer transferă fonduri de la concertele sale victimelor Holocaustului, a susținut un concert în sprijinul Israelului. La anul 2000 viața ei a fost subiectul unui documentar de televiziune intitulat Iza Kremer: Diva poporului, pentru canalul de evrei.[6]

Eugenia Babad-Cioculescu (3 mai 1900, Bălți - 26 decembrie 1986, București) cântăreață de operă – mezzo-soprană, contraltă. Între anii 1919-1921 își face studiile la Conservatorul din Chișinău. A doua licență, la Drept în anul 1924. În domeniul artei lirice - Franța, Austria și Germania. Debutează în rolul Doicii din *Boris Godunov* de Modest Mussorgsky pe prima scenă lirică a României. La sosirea ei în București, Opera Română dispunea de un repertoriu restrâns, ritmul de 3-5 premiere pe stagiune neputînd acoperi toate Școlile și stilurile artei lirice universale. De la Lohengrin (sub bagheta lui George Enescu în 1921) pînă în 1925 cînd a poposit Eugenia Babad în capitala României, puține roluri puteau fi încredințate unei tinere cântărețe, fără experiență scenică. În anii 1925- 1927, 1930 - 1946 este solistă, mărturisește în „Memorii” (la 1990 găsim un caiet cu însemnări autobiografice ale Eugeniei Babad), Eugenia a reușit în cele două „reprize” de angajament să apară în multe premiere. A cîntat la Opera Mare din Berlin în *Flautul fermecat*

de W. A. Mozart, sub bagheta dirijorului Bruno Walter.

La 1928 participă la turneul din Paris cu opera *Evgheni Oneghin* de P. Ceaikovski.

Repertoriul abordat cuprinde un număr impresionant de opere. A fost cunoscută interpretă de lied, în special pentru repertoriul rus și francez, susținând numeroase recitaluri în compania unor renumiți pianști. Promovează liedul românesc, interpretând în prima audiție lieduri de Mihail Jora, Tudor Flondor. S-a bucurat de parteneri remarcabili ca Feodor Șaliapin, Umberto Urbano, Sigismund Zalevski. A colaborat cu marii dirijori ai vremii.[7]

Exezchel (Oscar) Dayn (6 ianuarie 1912, Bălți – 16 septembrie 1984 Chișinău), violonist. Născut în familia unui casier bancar. Anul 1929 îl găsește la Gimnaziul Evreiesc de băieți din Bălți apoi la Liceul Particular de băieți din Chișinău. Absolvește în 1930 Conservatorul „Unirea” din Chișinău. Debutează cu „Concertul pentru vioară Nr. 2” a renumitului compozitor polonez Henryk Wieniawski. Se angajează la Orchestra simfonică a Armatei din România și violonist în Cvartetul de coarde al Filarmonicii din București. Perfecționare la Conservatorul din Bruxelles (1931), școala de Măiestrie din Praga (1932-1934), Schola Cantorum din Paris (1937-1938), Școala de Perfecționare a Violoniștilor din Paris împreună cu G. Enescu și Yehudi Menuhin (viorist american), Conservatorul din Chișinău cu specializare la Alfred Dubois și George Enescu. Din 1938-1940 este violonist în Orchestra de estradă a Moldovei. La începutul anului 1941 vine în Orchestra lui Șiko Aranov, primește medalia „Pentru vitejie în muncă în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Între anii 1942-1944 activează în Orchestra simfonică a Filarmonicii din Chișinău, Orchestra de jaz „Moldova” ca vioara Nr.1 și Orchestra de jaz „Bucuria”. Din 1944-1969 e solist și concertmaistru în Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din Moldova. Este deținătorul Ordinul „Insigna de onoare”. Absolvește la 1952 Conservatorul din Kiev. Împreună cu Ghita Strahilevici (1915-2002) – pianistă, înscrie operele compozitorilor basarabeni : David Gherșfeld, Solomon Lobeli, Ștefan Neaga, Zlata Tkaci, Max Fișman. În 1960 primește Artist emerit din RM. Între anii 1961-1976 este profesor la Catedra muzică de cameră a Conservatorului „G. Muzicescu” din Chișinău, șef interimar. Joacă rolul vioristului evreu în filmul lui E. Loteanu „Așteptați-ne în zori” în 1963. Predă în clasa de ansamblu la Institutul de Arte „G. Muzicescu” din Chișinău, ține emisiunile muzicale radio în limba rusă și română. A fost pictat de pictorii Mihai Grecu și E. Gamburg, sculptat de L. Dubinovskii. În 2012 Oficiul poștal din Chișinău pune în circulație plicul cu marcă fixă „Oscar Dayn. Violonist și profesor. 100 de ani de la naștere”. [8-9]

Iacob Soroker (4 mai 1920, Bălți – 6 martie 1995, Ierusalim), violonist, violist, profesor, muzicolog. Face studiile 1931-1934 la Șola Cantorum la Paris cu profesorul Marcel Schaye, vioară. Între anii 1935-1939 termină Conservatorul „Unirea” din Chișinău cu Marcu Pester și B. Ekerling, vioară. Apoi Conservatorul din Moscova, David Oistrach, vioară și Lev Ghinsburg, istoria artei violonistice. Începe să lucreze între anii 1939-1940 violonist în Orchestra Teatrului Evreiesc din București. Apoi vine la Ansamblul de cîntece și dansuri „Doina” și în Orchestra simfonică a Filarmonicii din Chișinău, violonist în Orchestra de estradă, Orchestra Cinematografiei din Moscova. Se dedică activității pedagogice, ca profesor de vioară. La anii 1948-1955 lucrează în școala Medie de Muzică din Chișinău. Din 1955-1962 la Conservatorul din Alma-Ata (Kazahstan), 1962-1976 la Institutul Pedagogic din Drogobîci (Ucraina), din 1976 viorist la Orchestra Simfonică „Vocea Israelului” din

Ierusalim. Obține titlul de doctor în muzicologie. A publicat lucrări muzicologice în reviste la Moscova, Budapesta, Ierusalim, Tel-Aviv, Toronto. Dintre discipolii săi: Tamara Scripcar, Elena Bessanova. A colaborat cu muzicienii: Grigori Șramco, Dumitru Gheorghită, Boris Davidov. A realizat înregistrări la Radio Chișinău cu lucrări de C. Porumbescu, E. Coca, S. Lobel, M. Wainberg. [1]

Vasile Bărbieru (28 decembrie 1925, Bălți), bariton, cântăreț de operă și lied

Între anii 1941-1944 e la seminarul Teologic din Bălți, apoi 1944-1949 la Conservatorul *Gheorghe Dima* din Cluj. În anul 1949 debutul în operă, scena Operei Române din Cluj cu *Rigoletto* de G. Verdi. Toate partidele de greutate au fost atribuite tinerilor, ceea ce a făcut ca întregul spectacol să fie etichetat al tinereții... „rezervor de talente în sînul generației tinere și îndeosebi, în cor. Cronica comentează: „Spectacolul a depășit așteptările... Moment important”.

Din 1946-1977 solist la Opera Română din Cluj, colaborează pînă în anul 1991, evoluînd în 2 338 de spectacole. Turnee în Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, U.R.S.S. Vasile Bărbieru a interpretat: rolul titular – *Rigoletto*, *Traviata*, *Aida*, *Trubadurul*, *Otello*, *Don Carlos*. În îndelungata sa activitate artistică, a colaborat cu Maria Bieșu, Zenaïda Pally, Irina Arhipova. În conferința care a anunțat reprezentanția de gală 95 de ani de Operă la Cluj din 17 mai 2015 au luat cuvîntul artiști care și-au desfășurat activitatea în cadrul Operei Naționale timp de mulți ani. Vasile Bărbieru, bariton, a fost pînă acum 35 de ani solist. Timp de 40 de ani a lucrat în această instituție, avînd un repertoriu de peste 80 de spectacole. Bărbieru povestește: „Această clădire care de la portar s-a făcut cu scena mică, cu sala de balet pentru care eu și încă cei care mai sînt în viață după repetiție în '46 eram obligați să ducem 40-50 de roabe cu cărămizi, cu ciment, cu ce trebuia”. [1]

Georghe Eșanu (25 aprilie 1927, Bălți – 19 martie 1996, Chișinău), interpret de cîntece populare. Gheorghe, avea pe atunci șase ani. Ocupația lui erau bălțile,

cîreșile din ograda vecinilor și multe alte năzdrăvăanii... Cu o mică excepție: prindea cîntecele „din mers” și cînd se urca în vîrfurile nucului de parcă era pe scenă, toți trecătorii își încetineau pasul pe lîngă casa lui. Începe să cînte în corul bisericesc. După școala medie în 1949, urmează cursurile de pedagogie la școala din Baraboi, Alexandreni, Elizavetovca, pînă l-a adus soarta la Institutul pedagogic din Bălți, conducător artistic al corului de o sută de persoane. „Era înalt, zvelt și frumos ca un zeu... Lumea venea să-l asculte, să-l vadă...” Din 1950-1952 lucrează dirijor la corul de copii și tineret din diferite școli din Bălți. Vine la 1952 la Conservatorul din Chișinău, capela corală „Doina”. Cu Orchestra „Fluieraș” străbate întreaga Uniune, purtînd pe buze freamătul de frunze din codrii natali și prezentînd cu înalta lui măiestrie interpretativă adevărata artă a poporului său. „... voce frumoasă, lirică, cu timbru moale și plăcut, care răsună ușor și liber în toate registrele. Cîntecele lui populare, romanțele întregesc în cel mai fericit mod repertoriul ansamblului...” – astfel scria un ziar francez. La Radio Chișinău a înregistrează melodiile Mărioară, Badea Macovei, Ilenuța. Unicul disc de plastic albastru cu vocea lui Gh. Eșanu îl găsim în revista „Crugozor”, 1967, Nr. 11, p. 5.

Gheorghe Eșanu a purtat faima folclorului nostru și pe diferite meridiane ale globului. Turnee în Ucraina, Germania, Cehia, Liban, Siria, Finlanda, Canada. Interpreta cu atîta duiosie „Vezi rîndunele se duc”, „La umbra nucului bătrîn”, cu atît spirit mucalit – „Cum era să mor holtei”. Deținător de ordine și medalii: Laureat al celui de-al IV-lea Festival mondial al tineretului și studenților de la Moscova,

artist Emerit al RSS Moldova, artist al Poporului din RSS Moldova, Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă”, Ordinul „Gloria Muncii” RM. Repertoriul este unic în felul său, avînd un diapazon extrem de larg – de la cele mai vioae și săltărețe melodii populare pînă la cele mai lente romanțe. Și strigăturile, și cîntecele de glumă, și cele populare și cele lirice sînt interpretate cu aceeași măiestrie, în ele se simt aceleleași vibrații ale sufletului. Înzestrat de natură de o rară capacitate interpretativă, el mai e și un harnic căutător, colecționar de cîntece populare. O voce de aur ce se lipește de suflet cu aceeași odihnitoare proștețime și de dincolo de moartea reputatului artist, un mare împătimit de bijuteriile spirituale din străbuni și un mare chemat spre a le da scilpirea lor originară.[10]

Nicolae Glib (10 mai 1949, Bălți), interpret de cîntece populare. „Și-a început cariera de artist” la patru ani. Visa la halat alb, dar s-a trezit într-o bună zi pe scenă, în costum național. Pe la vîrsta de 16 ani cînta mergînd pe drum. A fost luat la ochi de profesorul de muzică Vasile Scobioală care i-a zis la momentul potrivit: „medicina o lăsăm, dar tu trebuie să te duci pe calea cîntecului”, în toi era un concurs televizat. Începe lucrul la Orchestra de muzică populară din Sîngerei, conducător artistic la căminul cultural. Între anii 1967-1971 absolvete Școala de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău, Facultatea de Canto. Se angajează solist în Orchestra Ansamblului de dansuri și muzică populară „Joc”, dirijor Vladimir Rotaru, apoi Vasile Goia. Primul cîntec „Frunzuliță rozmarin”, muzica Gheorghe Mustea, versurile proprii. Experiență artistică utilă - colindă toată URSS. Ascultîndu-i pe Nicolae Sulac, Benone Sinulescu îi imită initial. În anii 1969-1972 la Orchestra Ansamblului de muzică și dansuri populare „Joc” al Filarmonicii, apoi la Orchestra de muzică populară „Folclor” a Radioteleviziunii Moldovenești, Orchestra „Folclor”, dirijor Dumitru Blajinu. Aici sa format un stil al său. Studiază între 1975-1980 la Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău (dirijat coral). Colaborează între 1985-1996 cu Orchestra de muzică populară „Lautarii”, viorist și dirijor Nicolae Botgros. Solist la Orchestra de muzică populară „Mugurel” dirijata de Ion Dascal, „Busuioic moldovenesc”. A înregistrat la Radio Chișinău cîntecele populare: „Moldovan ca mine nu-i”, „Băsmăluța”, „Dragă mi-i vara la oi”, „Foaie verde rug de mure”, „Crești pădure și te-ndeasă”. Cei mai rodnici i-au fost anii de activitate în Orchestra „Folclor” (1972-1985), unde a muncit pînă la epuizare, în fonoteca RadioTV a lăsat sute de cîntece, pe care astăzi le ascultă o lume întreaga. A fost novice în abordarea dialogului musical, minunatul duet Nicolae Glib - Valentina Cojocar, care a dat viață unor cîntece, ce s-au menținut în topul preferințelor ani de zile. Duetul a fost cel mai stabil și mai productiv în muzica populară din Moldova. Și-a îngrijit de repertoriu ca de propriul ogor. Este, cea mai de preț zestre pe care o are în afară de inconfundabila-i voce cu care l-a înzestrat Dumnezeu. Venit la „Lăutarii” a îndrăznit primul să apară în scenă cu căciula de cîrlan. Din 1999-2003 la Pepeni, Sîngerei, primar, apoi viceprimar. Însă de cîntec nu s-a lăsat. Continuă să cînte în România și Republica Moldova - la concerte, nunți și ceremonii de familie. „Tot cu cîntecul mă țin. L-am luat pe feciorul meu, Isidor, să cîntăm împreună. Mai am un fecior – Viorel, vrem să promovăm cîntecul popular și șlagărele noastre vechi.

Nicolae Glib „este interpretul pieselor cunoscute de melomanii de pe ambele maluri ale Prutului cu proștețimea melosului popular”. În anul 2009 la Palatul Național a avut loc spectacolul „Hai, prieteni, la mulți ani!”, unde a fost lansat CD-ul

„Frumoasă-i viața la țară”. Mereu prezent în topurile postului de radio Iasi. Acompaniat de orchestrele „Rapsozii Botoșanilor” (Botoșani), „Ciprian Porumbescu” (Suceava), „Balada” (Iasi). Merite: Artist emerit al R. Moldova, artist al poporului din R. Moldova, medalia „Meritul Civic”, ordinul „Gloria Muncii”, „Ordinul Republicii”. Filmografie: Cîntă Nicolae Glib, „Telefilm-Chișinău”, Duete vocale, „Telefilm-Chișinău”. „Cîntecul – acesta ni-i leacul. Eu cînt pentru oamenii care mă înțeleg și iubesc folclorul. Căci de la ei am auzit toate melodiile, de la ei am deprins a cînta...” A călătorit în foarte multe țări, Italia, America Latină, Mexsic, Peru, Brazilia, Madagascar, Franța ...[11]

Aceste nume notorii ne-au dus și duc și astăzi faima în limea muzicii pe toate continentele lumii.

Eugenia Maleșevschi (10 decembrie 1868 j. Bălți – 23 noiembrie 1940 Tîrnova, Dondușeni) este pictor. Familia se trage din viță de nobili poloneji. Studii și activități:

Școala de Desen a Asociației de Arte Frumoase din Odesa, menționată cu medalia mică de bronz, școala Superioară de Arte a Academiei Imperiale de Arte Frumoase din Sankt Petersburg, Rusia, realizînd studii cu teme arhitecturale și peisaje, Academia de Arte din Sankt Petersburg, atelierul lui Ilia Repin, studiile la München, Paris și Roma, expune opere la ambele Societăți Basarabene de Arte, călătorii de studii în Italia, Turcia, Grecia și Siria. La 1915 expune cca 90 de opere la „Expoziția de tablouri a pictorilor basarabeni” și 1920 expune 18 lucrări la „Expoziția de pictură și sculptură”, saloanele Societății de Arte Frumoase din Basarabia. Predă pictura la școli particulare, gimnazii, istoria artei la Școala de Arte plastice din Chișinău, figurează în Catalogul operelor donate pentru fondarea Pinacotecii Municipale din Chișinău. În anul 1942 se stinge din viață și este înmormîntată la Cimitirul Central din Chișinău. Și-a manifestat talentul în pictură, grafica de carte și șevalet, în scenografie. Marea artistă plastică, la 1940 a donat poporului 60 de tablouri din colecția sa. Cele mai cunoscute sînt „Primăvara” și Necunoscuta (sau „Franțuzaica”). Crochiuri, schițe dispersate, dintre care doar 8 tablouri. Schițele, executate în tehnica creionului italian și a cărbunelui, denotă cunoștințe excelente în domeniul compoziției și anatomiei plastice. Creația pictoriței basarabene, care a adus simbolismul la Chișinău, nu poate fi omisă din patrimoniul sud-est European al artei.[12]

Nicolae Răutu (Rutkovski) (28 noiembrie 1912, j. Bălți, Basarabia - 13 mai

2008, București) este actor. Complet, unic: totdeauna autentic, fermecător, îndrăgit de spectatori, solicitat și apreciat de regizori. Celebru actor de teatru și film, regizor și director al Teatrului Național din București, de origine basarabeană, Nicolae Răutu își începe studiile la Școala primară, Liceul „Ion Creangă” din Bălți 1923-1925, Liceul Militar „Regele Ferdinand I” din Chisinau. Stadionul din Chișinău - fotbal („rapidist”). În 1929 vine în București - la 17 ani - pentru a practica fotbal. Participă la concursul de cîntec: interpretează „Oci ciornîie”. Admis în corul trupei Emil Bobescu, apoi corul Operei din Cluj și după terminarea studiilor liceale a urmat Conservatorul de Artă Dramatică din București. Debut la Teatrul de Revistă „Cărăbuș”. Actor la Teatrul Național din București, Giulești, Pitești. Fiind înalt apreciat de Constantin Tănase, a participat în turneele Teatrului de Revistă în Grecia, Egipt și Turcia. Face o fabuloasă carieră în cinematograful românesc - peste 70 de filme - a marcat o epocă. Debut în film - 1954, rolul principal (Ilie Barbu) din filmul Desfășurarea (regia Paul Călinescu), prima ecranizare după Marin Preda. A urmat, roluri memorabile în mai multe filme. Regizorul Mircea Mureșan l-a invitat în filmul Răscoala,

Liviu Rebreanu, film care la Festivalul Internațional de la Cannes a câștigat premiul pentru regie „La premiere oeuvre”.

Fizionomia interesantă, ușor asiatică, misterioasă și totodată înfricoșătoare este remarcată de regizorii de marcă, care îl distribuie în filme antologice. Roluri negative, precum Selim Pașa sau Spînul, din „Toate pînzele sus!” (1976); filmele lui Sergiu Nicolaescu. „Poate juca orice. E geniu de bărbat adevărat. Figură tainic asiatică, dar și de suflet slav, iubitor de femeie, de cîntec pătimăș și de vin prelins în barbă” spune Sergiu Nicolaescu. Celebrul actor Colea Răutu s-a filmat și într-o serie de pelicule străine: „Die Lederstrumpferzdhungen” (RFG, 1970), „Lupul mărilor” (Austria, 1972), „Atkins” (RDG, 1985). A publicat mai multe studii despre film și teatru. A fost membru al Uniunii Cineaștilor și membru al Uniunii Teatrale din România. „Colea Răutu este un om dizolvat total în omenie... Nu pot să concep alt Hamlet decît interpretat de Colea Răutu și nu-l pot vedea pe Ion al lui Rebreanu cu altă înfățișare, Luceafărul eminescian nu-l pot vedea decît cel al lui C. Răutu...” zice Nichita Stănescu. Merite: Premiul Asociației Cineaștilor pentru întreaga activitate, laureatul Galei „Vîrsta de Aur”, premiilor Naționale în Domeniul Teatrului și Galei Premiilor în Cinematografie, premiul de Excelență în Cinematografia Românească. În 2006 Filatelia Română a dedicat, în semn de înaltă prețuire și respect, o emisiune de mărci și plicuri poștale închinată marelui actor român contemporan Colea Răutu.[13]

Vasile Boianjiu (25 iulie 1930 Slobozia-Bălți, Moldova – 18 martie 2007, Chișinău) este operator de cinematografie. Începe cu 1937-1940 în școala primară, Liceul „Ion Creangă”, școala medie nr.1 din Bălți. În 1954 absolvește Institutul Agricol „M. Frunze” din Chișinău. Asistent regie film la Studioul de Cronică și Filme Documentare, asistent al operatorului de imagine, operator de imagine a filmelor documentare. Între anii 1963-1965 la Moscova, VGIK, Facultatea „Operator de imagine”, continuîndu-și apoi activitatea la studioul „Moldova-film”, operator de imagine a filmelor de popularizare a științei. A colaborat fructuos cu: Olga Ulițcaia, Petru Ungureanu, Anatol Codru, Nicolae Harin. Membru al Uniunii Cineaștilor din Moldova. Premii: 1995. Medalia „Meritul Civic”. Filmografia:

Filme documentare: din 1961- 1990 cîte un film pe an, a filmat sute de subiecți pentru revistele cinematografice „Moldova Sovietică” și „Viața în imagini”;

1957- 1965 cîte 35-50. Filme sociale și didactice: 1967-1986, reviste satirice „Usturici”. În anul 1995 primește Ordinul „Gloria mincii”.[14]

Din istoria Bălțului:

„Pe scena teatrului Scala au evoluat bălțenii Iza Kremer, cîntăreață de muzică ușoară (soprano), care a rămas în memoria contemporanilor ca cea mai strălucită stea pe care a dat-o Basarabia în acest gen de activitate, Eugenia Babad-Cioculescu - cîntăreață de operă mezzo-soprană, Sigismund Zalevschi, bas-bariton ; actorii – Răutu, Vasterman, Ardatov, Mărgulescu etc. Publicul bălțean i-a răsplătit cu aplauze furtunoase pe vestita Maria Tănase, marea actriță Maria Filotti, genialul George Enescu; „veșnicul tînăr” Gică Popescu”.

Vom dăinui atît, cît vom doini – aceasta este formula zilei noastre de mîine. Și aceasta ne-o spune muzica, filmul, pictura... Prin viața lor și prin ceea ce au pus și pun în fața noastră ca operă a vieții lor, au dreptul deplin să spună, „Sîntem încă tineri și vom rămîne pînă la urmă tineri, fiindcă avem un viitor, fiindcă adevăratul nostru viitor vine după noi” L. Blaga

Referințe bibliografice:

1. POPESCU, Mariana. *Muzicieni basarabeni afirmați în România*. București : Ed. Muzicală, 2014. 348 p. ISBN 978-973-42-0843-2.
2. *Cultura și învățămîntul în sec. XIX- începutul sec. XX* [on-line] [citată 12.02.2016]. Disponibil: <http://www.jobs-centre.eu/ro/content/descriere-istoric-regiune-balti/page/0/1>
3. CHISELIȚĂ, Vasile. Manuscrisul lăutarului bălțean Costache Parno... In: *Realități culturale : rev. de etnografie, folclor și cultură contemporană*. 2015, nr. 8(50), pp. 21-24.
4. ȚURCAN, Elena. Costache Parno - vestitul lăutar din Bălți. In: *Confluente bibliologice*. 2012, nr. 4, pp. 59-63.
5. DĂNILĂ, Aurelian. *Bas basarabeanul Sigismund Zalevschi și opera română* [on-line] [citată 12.02.2016]. Disponibil: <http://www.akademos.asm.md/files/Bas-Basarabeanul%20Sigismund%20Zalevschi%20si%20opera%20romana.pdf>
6. *Иза Крамер* [on-line] [citată 11.02. 2016]. Disponibil: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%>.
7. COSMA, Viorel. *Texte și documente inedite. Istoria muzicii românești în autobiografii* [on-line] [citată 03.02. 2016]. Disponibil: <http://www.ucmr.org.ro/Texte/RV-3-2014-7.pdf>.
8. ȘPITALNIC, Sara. *Evreii în literatura, arta și știința Moldovei : îndreptar*. Ch., 1995. pp. 163-164.
9. *Дайн, Оскар Миронович*. [on-line] [citată 12.02.2016]. Disponibil: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%>.
10. ȚURCAN, Elena. Gheorghe Eșanu - logodnic fidel al cîntecului popular (25 aprilie 1927 – 19 martie 1996). In: *Confluente bibliologice*. 2013, nr 1, pp. 104-109.
11. Glib, Nicolae. *Tot cu cîntecul mă țin* [on-line] [citată 08.02. 2016]. Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/nicolae-glib-tot-cu-cantecul-ma-țin%E2%80%A6-29506.html>.
12. STAVILĂ, Tudor. *Eugenia Maleșevschi*. Ch. : ARC, [S.a.] (Combinatul Poligr.). 88 p. ISBN 9975-61-263-6.
13. ȚURCAN, Elena. Nicolae Răutu – actor al scenei și filmului. In: *Confluente bibliologice : rev. de biblioteconomie și șt. inf.* 2012, nr 4, pp. 83-87.
14. BACIU, Gheorghe. *Orașul Bălți și oamenii lui*. Ch. : [s.n.], 2011 (Tip. Centrală). 495 p. ISBN 978-9975-78-931-8.
15. *Literatura și arta Moldovei : enciclopedie* : În 2 vol. K. : Red. principală a ECM, 1985, Vol.1-2.

БИБЛИОТЕКАРЬ ЦЕЗАРЯ:
ПРИТЧА УИЛЬЯМА ГОЛДИНГА „ЧРЕЗВЫЧАЙНЫЙ ПОСОЛ”

*CEZAR LIBRARIAN: PROVERBS OF WILLIAM
GOLDING "EXTRAORDINARY AMBASSADOR"*

МАРИНА ШУЛЬМАН

Abstract: *This article deals with William Golding's „Extraordinary Ambassador”. In his parable english writer harmonically combines genre structures of fairy tale, dystopia and social satire. The main characters of the Roman Emperor, librarian Fonokl and his sister are linked with literary reasons of culture, history, beauty and ugliness. Dialogue between two very smart people as well as the history Fonokl's intentions is exciting and may be instructive for modern librarians.*

Keywords: *William Golding, fairy tale, dystopia, satire, parable, culture, information, modern librarians*

И ПОТОМ Я ВЕРЮ, ЧТО ЛЕД РАЗБИТЬ ВОЗМОЖНО ДЛЯ ФОРЕЛИ,
КОГДА ОНА УПОРНА
М.Кузмин
„Форель разбивает лед”

УИЛЬЯМ ГОЛДИНГ

Непосредственным поводом для появления на свет нижеследующего текста послужили две даты. В 2016 году исполняется 105 лет со дня рождения Уильяма Голдинга, некогда прозванного критиками пророком из Солсбери.

Автора притч манили к себе древние эпохи: жизнь первобытных людей, Древний Египет, античность. При этом Уильям Голдинг замечательно умел, набросив покров интригующей таинственности на свои тексты, одновременно придать им острую злободневность.

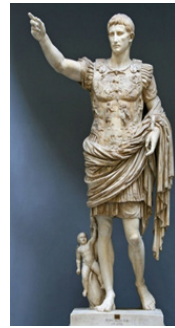
Английский классик, с легкостью перешагивая через века, описывая необычайные обстоятельства (истребление древнего племени, жизнь горстки подростков на необитаемом острове, надвигающуюся гибель Римской империи), выбирал в главные герои своих романов и повестей людей разного возраста, представителей различных национальностей и профессий, наделенных совершенно непохожими друг на друга характерами. Он исследовал манеры поведения в критических обстоятельствах, способы познания мира и приключения человеческого интеллекта. Голдинг требовал от своих читателей лишь трех вещей: умения размышлять и анализировать, наличия хорошего литературного вкуса и чувства юмора. Читатель, наделенный тремя вышеназванными качествами, может смело приступать к чтению одной из самых изящных и смешных повестей Голдинга под названием „Чрезвычайный посол”. Отметим, что в 2016 исполняется 60 лет со дня ее появления на свет в 1956 году.

Наш выбор пал именно на эту повесть еще и потому у, что одним из ее главных героев является библиотекарь Фонокл. А я уже (страшно сказать!) 33 года работаю в библиотеке.

Притча „Чрезвычайный посол” впервые появилась на русском языке в 1981 году. Наряду с двумя другими („Бог-скорпион” о Древнем Египте и „Клонк-клонк” о жизни первобытного человека из племени, называвшего себя „леопардами”) она вошла в содержание компактного сборника в твердой обложке цвета темно-зеленой хвои. Имя и фамилия Уильяма Голдинга, автора всех трех повестей, отпечатаны в изящной рамочке на обложке книжки. На светло желтом фоне черными

буквами дано общее название сборника „Бог-скорпион”. В маленькой прямоугольной рамке черными буквами указано название одной из самых популярных и успешных серий 20-21 вв. – „Азбука-классика”. Далее следует стилизованное изображение человеческой фигуры с птицей и стрелами в руках, напоминающее читателям древнеегипетскую плоскостную манеру изображения человека. Названия всех трёх притч,

составивших содержание книжки, перечислены на титульном листе. Сборник вышел в свет в Санкт-Петербурге в издательстве „Азбука” в 2000 году. Издание снабжено экслибрисом (стилизованное изображение буквы „а”). Вот эту симпатичную книжку мы и использовала в ходе работы над статьей, посвященной притче Голдинга „Чрезвычайный посол”.

Библиотекарь Фонокл - грек. Жить ему довелось во времена, когда маленькая просвещенная Греция уже перестала быть центром культурного мира. Могущественный Рим, гордящийся своей строжайшей дисциплиной, приверженностью к законности и военной мощью, покорил родину Фонокла. Теперь уже он, столица огромной империи, стал центром античного мира. Вместе с сестрой Ефросиньей, чьё имя означает „радость”, Фонокл прибывает ко двору цезаря в Риме в качестве просителя, предлагая ему воспользоваться своими тремя изобретениями. Именно поэтому грека исследователи творчества Голдинга именовали по-разному: „придворный инженер”, „изобретатель” и т. д. В повести, однако, есть точное указание на его профессию. Фонокл работал помощником библиотекаря, затем библиотекарем. Их с сестрой, отец умер, финансов не хватало. Именно это в сочетании с природной пытливостью ума заставило библиотекаря приняться за изобретательскую деятельность.

Таким образом, тема материального обеспечения человеческого существования звучит в притче с самого начала. Она связана и с борьбой за жизнь и работу самых бедных обитателей империи и с бережливостью самого цезаря. Посмеиваясь над романтиками и романтизмом, Голдинг в то же время не только не отвергает высшие духовные интересы: веру, влюбленность, сказочность, но вводит волшебное начало в самую ткань своего произведения. Особенно восхитительна сцена с „живыми светильниками”. „Занавеси раздвинулись, и на галерею торжественным шагом вышли три женщины. В сложенных чашей руках каждая несла пригоршню света; лица сияли, пальцы прозрачно розовели...” Император безмолвно расставляет женщин, несущих светильники, по галерее, добиваясь нужного светового эффекта: „...свет

мгновенно заиграл и заискрился в ее волосах. Третий он придвигал слева все ближе и ближе, потом начал поднимать, пока тот не оказался так близко от лица Ефросинии, что локон затрепетал в струящемся тепле”. Внимательно рассмотрев закутанную в покрывало фигуру девушки, цезарь объявляет ее десятым чудом света.

„Что ты сделал с моими солдатами, колдун?“, - раздраженно спрашивает генерал Постумий, невольно продолжая тему очарования и волшебства. Сама по себе идея женственности, почти невидимой, таинственно укутанной в покрывало, пришла в европейскую литературу из восточных сказок и напоминает о „Тысяче и одной ночи”. Сказочное очарование сцены со светильниками представляется нам модификацией сказаний о волшебных приключениях и таинственных чудесах. Не зря же император испытывает тайную тягу и острое любопытство к Китаю. Европу всегда притягивал Восток. Уильям Голдинг мастерски вплетает в ткань своей притчи элементы восточной сказки. Самый мотив колдовства, явившись как дань преклонения перед женственностью и красотой, затем меняет свое звучание и семантическую окраску. В устах грубого и самоуверенного властолюбца Постумия он связан с неудовольствием и недоумением. А уж после смерти генерала Постумия, в связи со шлемом погибшего командира мотив волшебства звучит и вовсе сатирически. Вид шлема, бог весть какой силой держащегося на ветвях уже после смерти начальника, вызывает у несчастного осиротевшего легионера прилив истинного ужаса и исторгает из его глотки отчаянный вопль: „Колдовство!!”.

Жанровую природу повести Уильяма Голдинга филологи определяли по-разному. Во вступительной статье к нашему сборнику специалист по английской литературе 17-20 вв. Александр Анатольевич Чамеев (1944), известный филолог, преподаватель Петербургского Университета, называет притчи Голдинга „парадоксальными комедиями идей”, сравнивая их с пьесами „интеллектуального театра” Бернарда Шоу. Сходство, несомненно, есть. При этом все герои повести „Чрезвычайный посол” удивительно живые и органичные. Даже легионера, стоящего на страже в покоях императора никак не назовешь фигурой, воплощающей собой лишь идею. В сцене появления Фенокла с сестрой он не говорит ни слова, только смотрит на фигуру девушки, укутанную в покрывало, но успевает, по замыслу автора, проявить и знание женщин, и непосредственное восхищение красотой, и опасения старого служаки, и изобретательную солдатскую хитрость. Все это, лишь меняя выражение глаз и направление взгляда. Ткань текста, живая и сложная, вибрируя, играет оттенками смыслов, радуя интонационным богатством при замечательной точности и выразительности деталей. В притче Голдинга уживаются различные художественные начала и объединяются признаки разных жанровых структур. Глубокое знание жизни не противоречит романтике, антиутопия уживается с чудесами, приземленная нужда в поддержании брэнного существования соседствует с мечтаниями о вечной женственности и дальних странах, элементы социальной сатиры парадоксальным образом сплавляются с мотивами волшебной сказки.

Цезарь очень умный и выдержанный человек. Он редко позволяет себе романтические высказывания, предпочитая в общении с окружающими точно сформулированные приказы или ироничные шутки. И все же его воспоминания о рыбной ловле, воскрешающие юные годы, яркие и романтичны.

Сатирическое начало можно иллюстрировать отрывками из замечательно смешной и острой сцены неудавшегося парада. Верные легионеры

оказываются жертвами приверженности к дисциплине, собственной жадности, тяжести вооружений, палящего солнца, духоты и зловония, вызванного неумелым кораблестроительством Фонокла. „Волна тошнотворного запаха накрыла парад, и некогда стройные ряды разом провалились в спасительное забытье”.

В победе Цезаря над генералом Постумием как раз нет никакого волшебства. Император блистательно умен, осторожен как крупный хищник, наделен поистине царственной выдержкой, острой наблюдательностью и недюжинной выносливостью. Используя собственное знание солдатской психологии и римскую приверженность дисциплине, он приводит в негодность войско своего молодого, энергичного и недалекого племянника, устроив на правах „отца отечества” смотр легионерам в полном вооружении в невыносимо жаркий день на молу, где воздух пропитан гадкими запахами кораблестроительных работ. Солдаты один за другим падают, теряя боеспособность.

Алена Злобина в статье о творчестве Уильяма Голдинга „Перед судом” справедливо утверждает, что писатель „вообще склонен к двойным мотивировкам, при которых почти любой мистический элемент получает свое объяснение в рамках реальности”. В нашей притче с позиций думающего и саркастично настроенного человека вполне реалистически объясняются, и загадочная победа императора над войском Постумия и даже таинственное нежелание Ефросинии полностью открыть свое лицо.

Самое удивительное как раз в том, что практик и мудрец, разгадывающий загадки и личность, мечтающая о далеком Китае или создающая своими руками искрящееся в теплом свете „десятое чудо” волшебной женской красоты – одно и то же лицо. Это он, всевластный цезарь, создает для девушки, умной, решительной и обаятельной, но с физическим изъяном поистине фантастическую сказочную возможность выйти замуж за римского императора. Голдинг дает читателям возможность ощутить сложность и богатство натуры своего героя. Писатель использует в рамках одного художественного текста различные жанровые структуры, каждой из которых соответствует особая стилистическая окрашенность речи автора и высказываний героев, как бы втягивая читателя, глубоко чувствующего текст, в веселую и очаровательную игру.

Военные корабли погибают из-за тактических просчетов Постумия (племянника, претендующего на регентство). Опрометчиво приказав ввести суда в гавань при плохой видимости, он, отчасти, сам виноват в кораблекрушении. Мятеж против власти императора заканчивается гибелью генерала Постумия. Затем погибает и внук императора Маммиллий, чья некомпетентность и тщеславность, по убеждению престарелого цезаря, не принесли бы отечеству ничего хорошего. Власть вновь сосредотачивается в руках императора. Он умен, дальновиден, умеет быть и жестким, и деликатным, казнить и миловать. Настоящий правитель.

Вот только стар цезарь, а против этой болезни нет лекарства. Голдинг ясно показывает, что стареет сама по себе империя, отживает свой век и готовится уйти в прошлое целая эпоха в развитии человечества. Новое уже пробивает себе дорогу пусть неумелыми шагами, но неотвратимо. Цезарь не зря чувствует тревогу, сознавая непрочность привычного мира. Как бы изнутри, вживаясь в давно отцветшую эпоху, автор притчи дает читателям насладиться ароматом прошлого подобно тому, как сам император наслаждается воспоминаниями о форели, пойманной впервые.

Для слуха русскоязычного читателя воспоминания цезаря о ловле форели особенно дороги, ибо они напоминают строки из знаменитой в начале 20 века поэмы „Форель разбивает лед”. По своему ритмическому рисунку творение Михаила Кузмина связано одновременно с романтическим стихотворением Марины Цветаевой „Кавалер де Грие” и „Поэмой без героя” Анны Ахматовой. Впервые на это обстоятельство обратила внимание Инна Лиснянская. Самый ритм трех произведений русской лирики 20 столетия вызывает в сознании читателей мысли о красоте поэтического восприятия мира, сплавленные с тонкой иронией, и воспоминания о фигурах двух гениальных женщин русской культуры – Анны Ахматовой и Марины Цветаевой.

Вдыхая дым готовящейся в скороварке рыбы, Цезарь воскрешает в памяти очарование молодости, азарт охоты, трепет юного нетерпеливого ловца, прыжок форели и смертоносный захват собственной руки. Не так ли и мы люди, личности и целые эпохи трепещем в ладонях всепожирающего времени. Лишь с той разницей, что нам дано осознать силу и хрупкость, мужество и ранимость человеческого рода, оставив о себе память, воплощенную в художественном слове, бережно хранимом в библиотеках.

Своими главными достижениями библиотекарь Фонокл считает изобретение корабля, который движется при помощи действия парового котла, взрывчатку и печатный станок. Императора заинтересовала идея корабля нового типа, но не устроило воплощение этой идеи в жизнь. В решающую минуту корабль вышел из повиновения и медленно затонул, сея вокруг панику, зловоние и разрушение. Правда, поднятое гибнущим кораблем зловоние и связанное с его крушением затемнение видимости, спровоцировав хаос в порту, сыграли на руку Цезарю. Изобретению скороварки грек не придает никакого значения. Но именно ее пожелал заполучить в первую очередь император. Первые варианты взрываются, но, в конце концов, горшок-скороварка, действительно начинает варить рыбу и иную пищу. В финале после всех потрясений, император, потерявший близких и, заодно, избавившийся от конкурентов в борьбе за власть, наслаждаясь запахом дыма готовящейся рыбы, вспоминает, как он в молодости поймал свою первую форель и, умилившись, решает наградить Фонокла именно за это мирное и полезное изобретение.

Фонокл полон идей, но он не умеет продумывать детали и предвидеть проблемы, возникающие в ходе осуществления замысла. Его образ при всем своем таланте несколько напоминает начитанного и увлекающегося полетом собственной фантазии прожектера, то есть любителя книг и идей, того самого читателя, о котором многие библиотекари 21 века вздыхают и ностальгируют. Кроме того, ему приходится, как почти каждому библиотекарю, выступать в роли своеобразного „имиджмейкера”, то есть популяризатора. Пропагандируя собственные изобретения, Фонокл терпит полный крах, избирая негодную стратегию рекламной деятельности.

Хочется сказать, что начитавшись романтических книг, библиотекарь всем обещает „свободу”, ожидая, что гребцы будут рады освободиться от тяжелого труда, а легионеры мечтают о мире. Романтизма, правда, не было еще во времена античности. Люди, вовсе неспособные что-либо изобрести, оказываются практичнее и дальновиднее изобретателя. Не стовариваясь, гребец, легионер и генерал моментально решают убить Фонокла, уразумев, что обещанная свобода обернется отсутствием не только работы, но и платы за работу, грозя принести с собой голод и лишения. По Голдингу пропаганда изобретений и их описаний может обернуться делом не только важным, но

и весьма опасным. Нам, библиотекарям 21 века, никак нельзя об этом забывать.

Работник библиотеки в наше время многогранен. Он – хранитель культурного достояния нации и лоцман в бескрайних информационных просторах, пропагандист и имиджмейкер, референт и советчик. Что же опасного в такой благородной миссии? Всем, опережающим свое время, всем, идущим по пути познания самостоятельной дорогой, всем желающим облагодетельствовать человечество всегда угрожала опасность. Один неверный шаг, ошибка, случайность и мощные силы, запущенные ими самими выйдут из повиновения, ведомые к счастью люди собьются с пути или останутся без средств к существованию, а уютный и обжитый мир окажется картонным домиком, готовым разлететься в куски от простого нажатия кнопочки.

Голдинг писал, что он интеллектуально понимает: „Шансы человечества взлететь на воздух равняются один к одному”, просто сердцем не в силах согласиться с таким сценарием, не веря в то, что человечество действительно способно взорвать себя. Притча о Древнем Риме исполнена тревоги 20 столетия. Все ее герои не в своей тарелке. Цезарю мешает старость, генералу Постумию – отсутствие тактической гибкости и глубины ума, внуку императора Маммилию не хватает таланта, изобретателю и библиотекарю Фоноклу – практичности и широты интеллектуального горизонта. Он не может представить себе результаты применения собственных экспериментов и просчитать реакцию других людей на изложение воодушевляющих его идей. Начинаясь понимать, что под видом притчи многоопытный автор заставляяет своих читателей познакомиться с антиутопией, успешно рисуя страшную картину бедствий и разрушений. Можно ли интерпретировать „Чрезвычайного посла” как мрачную антиутопию? Нам мешает согласиться с такой трактовкой повести Голдинга личный читательский опыт. Дело в том, что, читая страницы притчи Уильяма Голдинга, я от души нахохоталась, несмотря на достаточно неблагоприятные обстоятельства личной жизни и сложную общественно-политическую обстановку.

В совершенном произведении художественной литературы разные жанровые структуры свободно перетекают друг в друга, не нарушая ощущения цельности повествования. Смысловые пласты множатся, просвечивая друг через друга, и общее настроение веселого избавления от грозившей опасности, безмятежности после встряски заставляет поверить в высказывание автора о том, что его напрасно считают мрачным пессимистом. Он, на самом деле, оптимист.

Кто же добивается воцарения порядка хотя бы на время? И каким способом этого удастся достичь? При помощи взрывчатки, взорванной очень вовремя. Ведь это второе изобретение библиотекаря. Только император догадывается о том, кому именно он обязан сохранением спокойствия в стране и спасением своей власти. У Фонокла есть сестра, которая по обычаям того времени не могла претендовать даже на место помощницы библиотекаря. Даже если бы она была красавицей, а не только умницей. Случай Ипатии уникален, да и ее жизнь завершилась трагической гибелью. Ефросинья скрывает свое лицо под покрывалом. Глупому и романтичному Маммилию это кажется проявлением скромности, и его воображение рисует добродетельную писаную красавицу. Увы! Цезарь говорит, что „скромность выдумали мужчины”. Ни одна красавица не способна долго скрывать свои прелести. Несмотря на опасность и занятость поближе к концу притчи он догадывается, что сестра Фонокла необычайно умна, но отмечена физическим изъяном.

У нее хорошие глаза и высокий лоб, округлые колени и красивые руки, но при этом заячья губа. Маммилий опрометчиво принял за скромность мучительную стыдливость. Из-за страха открыть уродство сестры, Фонокл, непрактичный изобретатель, но добрый брат, отказывается, несмотря на безденежье, отдать ее в жены Маммилию, внуку императора.

Цезарь догадывается, что это именно она спасла его трон от падения, а страну от хаоса, вовремя отвинтив краник, ту самую „бронзовую бабочку“, а именно антидетонатор, предохранявший от взрыва. Ефросиния прячет этот предмет под покрывалом. Неожиданно во всей структуре притчи открывается еще один смысловой слой. Ее можно прочесть как диалог двух интеллектуалов взаимопониманием, остротой ума и решительностью вполне соответствующих друг другу. Цезарь решает жениться на Ефросинии, чье имя в переводе с греческого означает „радость“ или „веселье“. Он откровенно объясняет Фоноклу, что в его годы брак будет номинальным, зато Ефросиния получит в замужестве, хотя бы на какое-то время, нечто очень ценное – покой.

Итак, на сюжетном уровне, события начинают стремительно разворачиваться после прибытия библиотекаря Фонокла и его сестры ко двору императора, а кульминация наступает тогда, когда молчаливая девушка Ефросиния осознанно, незаметно и очень своевременно открывает антидетонатор, „бронзовую бабочку“, затем тщательно скрываемому под покрывалом ото всех, кроме самого цезаря. Ее облик, овеянный тайной, стыдливый и решительный, вызывает одновременно удивление и сочувствие читателей. На символическом уровне образ сестры библиотекаря, по-своему обаятельной и уязвимой, напоминает нам человеческую историю в целом. Конечно, с изьяном, очень запутанная и несовершенная, но ее познание сулит нам встречи с блистательными людьми, неожиданные открытия, выявляет не только кровавые столкновения и подлые заговоры, но и стремление к свету и умиротворению. В натуре человека силы добра и зла тесно сплетены, и лишь способность глубоко понимать происходящее и верить в чудо может спасти человечество. Сплавленная с критическим скептицизмом и здоровым юмором, вера Уильяма Голдинга в будущее человечества, кажется нам весьма привлекательной и парадоксальной особенностью сказочника, пророка и скептика из Солсбери.

В притче „Чрезвычайный посол“ двум интеллектуалам, без слов понимающим друг друга, удастся спасти мир от еще худших бед. Догадавшись о решительном поступке сестры Фонокла, Цезарь тактично намекает библиотекарю на то, что его сестра, возможно, принимала участие и в появлении на свет его изобретений. При этом оба героя, Цезарь и Ефросинья, не становятся ничуть идеальными персонажами. Оба испытывают страх, любопытны, очень умны и, в достаточной степени, эгоистичны, что делает Цезаря и Ефросинию земными, живыми и близкими любой эпохе. А уж нашей-то, реальности 21 века, переполненной тревожностью и так нуждающейся в людях, решительных и светлых, и подавно.

Повесть была переделана в пьесу под названием „Бронзовая бабочка“, которая была встречена критикой и публикой очень хорошо, но выдержала всего три представления. Одной из причин, думается, была именно замена всей сложной ироничной ажурно вылепленной линии Ефросинии, мудрой и ранимой, прекрасной и уродливой, ускользающей в тайну и такой реальной одновременно, тривиальной мелодраматической любовной коллизией. Решили, что на сцене молчание одной из главных героинь не произведет впе-

чатления. Это уж как сыграть! Замена значительно упростила пьесу, обеднив ее идейно-художественный смысл, образное разнообразие, а также нарушив своеобразное равновесие между чередой громогласных команд и оглушительных взрывов, с одной стороны, и таинственным молчанием вечной и непостижимой женственности с другой. В самом деле, мужчины в притче Голдинга властвуют и воюют, строят и изобретают, пишут стихи и поют. Но именно молчаливая решимость и упорство Ефросинии решают судьбу империи.

Участь Фонокла „определяет” его третье изобретение. Библиотекарь, если он влюблен в книгу и культуру, неизбежно немного библиофил. Фанокл истинно любит книги. Вот он и придумал способ их размножения при помощи печатного станка. Вначале идея захватила императора, человека культурного с хорошим вкусом. „Своя публичная библиотека в каждом городе! ... Десять тысяч экземпляров любовной лирики Катулла...”, – мечтательно произносит он. Фонокл, как никогда ранее, приблизился к своей цели: увлечь, захватить своими идеями и добиться производства собственного изобретения в больших количествах. Увы! Ему вновь не хватило вкуса, такта, умения разбираться в людях, улавливать смену настроения сильных мира сего. Переломный момент наступает тогда, когда император, человек практичный, спрашивает: „А нам хватит гениев? Часто ли рождаются Горации? Библиотекарь Фонокл не почувствовал опасности. Будь на его месте чуткая умница сестрица, как знать, может, она и уговорила бы императора. Цезарь внезапно почувствовал ужас при мысли о том, что Фонокл способен выпустить тысячи экземпляров опусов под названием „Как я строил стену Адриана” или „Моя жизнь в обществе. Сочинения многоопытной дамы”. Решив не давать ходу ни одному из трех изобретений библиотекаря, за исключением сковарки, император милостиво назначает его послом в далекий Китай, надолго удаляя от собственного двора. Бедный библиотекарь вновь не чувствует опасности, не осознает, что его осудили на изгнание, разлучили с сестрой, услали в путешествие долгое и опасное. Фонокл, бывший библиотекарь, получивший высокое звание, обманутый ласковым голосом всемогущего цезаря, раздувшись от важности, принимает назначение. Впрочем, если необычайному послу повезет добраться живьем до самого Китая, на что, по подсчетам императора, требуется лет десять, Фонокла, возможно, спасут его природное ненасытное любопытство и мощное творческое начало.

Неужели притча написана в прошлом веке. Ведь это сейчас, в 21 столетии пишут все, кому не лень, так что под угрозой оказались уже сами понятия „авторства”, „творчества” и „таланта”. Смешно и актуально звучит нота неподдельного страха перед морем разлитым всякой и всяческой информационной продукции. Что бы сказал Голдинг по поводу смартфонов и интернета в мобильниках? И разве сегодня не угрожает миру возможность глобального военного конфликта? Нам, библиотекарям 21 века, герои притчи Голдинга могут помочь взглянуть на себя со стороны, весело посмеяться над нашими недостатками и просчетами, вновь осознав свою социальную значимость и связанную с ней ответственность за судьбы культуры в современном мире.

Уильям Голдинг, бывший преподаватель и моряк, был по призванию писателем, глубоким знатоком человеческих душ, отважно исследовавшим самые темные стороны человеческой природы. Точно замороженный проблемами зла и человеческого эгоизма, он в то же время умел своим глубоким и нелицеприятным размышлениям придать безупречно совершенную фор-

му, мастерски сочетая в живой и органичной ткани своих текстов элементы восточной сказки, антиутопии и социальной сатиры. Мотивы колдовства и очарования звучат в притче „Чрезвычайный посол” по-разному, сплетаясь с жанровыми пластами различного качества.

На уровне сюжета с появлением во дворце императора библиотекаря Фонокла и его сестры связана завязка всего действия, а с решительным поступком Ефросиньи (откручивание антидетонатора) связана кульминация, прекращение военных действий и воцарение мира. Образы Фонокла и Ефросиньи соотносятся с мотивами красоты и ущербности, тревоги и умиротворенности, культуры и истории.

Уильям Голдинг извещал славу, был награжден Нобелевской премией и создал свой неповторимый стиль в литературном творчестве, где веселый юмор, острая сатира, умение выстроить захватывающую интригу органично сочетаются с философичностью, притчевым началом и глубокой серьезностью выводов о человеке и его месте в мире. Английский классик литературы минувшего столетия писал романы, по достоинству оцененные критиками и читателями. Особое место в его творчестве занимают повести, лаконичные и изящные, способные и в 21 веке доставить читателям неизъяснимое удовольствие.

Использованная литература:

1. БЕЛОДУБРОВСКИЙ, Евгений. *Нобелевская премия по литературе. Лауреаты 1901-2003 гг.* СПб, 2003. 420 p. ; <http://vikent.ru/enc/7009/>.
2. ГОЛДИНГ, Уильям. *Бог-скорпион; Клонк-клонк ; Чрезвычайный посол.* СПб : Азбука-классика, 2000. 277 p.
3. ЗЛОБИНА, Алена. *Перед судом : Об У. Голдинге.* В: *Новый мир.* 1997, пр 10, pp. 213-219
4. ЛИСНЯНСКАЯ, Инна. *“Музыка поэмы без героя” Анны Ахматовой.* М. : Худож. лит., 1991. 157 p.
5. ЧАМЕЕВ, Александр Анатольевич. Уильям Голдинг – сочинитель притч. В: ГОЛДИНГ, Уильям. *Бог-скорпион ; Клонк-клонк ; Чрезвычайный посол.* СПб, 2000, pp. 5–24.
6. *Lord of the Flies William Golding: Novel Guide.* Mission Hills : Glencoe/McGraw-Hill, 1991. 48 p. ISBN 0-02-635121-8.

CONTRIBUȚIA INSTITUȚIEI BIBLIOTECARE ÎN CLASAMENTUL
WEBOMETRICS AL USARB

CONTRIBUTION OF THE LIBRARY IN WEBOMETRICS RANKING
OF USARB

VALENTINA TOPALO

Abstract: *The article puts into question how the university library as an integral and essential structure's institutions of higher learning can influence the position of University ranked university in the world, especially in Ranking Web of Universities (Webometrics). The quality content of Scientific Library website is evaluated through a virtual analysis counting all the external links on the web of the University Library receives from third parties. These external links reflect the reputation of the university, library, academic performance, value and usefulness of the information functions and utility services provided in web pages, according to the criteria millions of web publishers worldwide. Citation data based on external links are obtained from two of the most important sources of information: Majestic SEO and Ahrefs. Through such activities University Library has consolidated its position in the world rankings, proving its value and prompting the relevance in society.*

Keywords: *webometrics, universities rankings, academic libraries, domain, external links, sources of information*

În ultimii ani, instituțiile de învățământ superior de pe toate continentele acordă o mare atenție participării în clasamentul mondial al universităților.

Exportul de servicii educaționale în ultimele decenii este una dintre cele mai promițătoare linii de dezvoltare a sistemului de educație din R. Moldova, în particular în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. În creștere este și numărul de studenți străini care își fac studiile în USARB.

„În USARB au realizat mobilități de studenți și cadre didactice universitare din următoarele universități europene: România, Spania, Polonia, Germania, Lituania” (Valentina Prican, prorectorul pentru activitatea științifică și relațiile internaționale, Sintagmele, Anul IV, iunie 2015. Ediție Specială).

Alegerea Universității bălțene de către studenții străini pentru studiu îi influențează poziția sa în clasamentele internaționale.

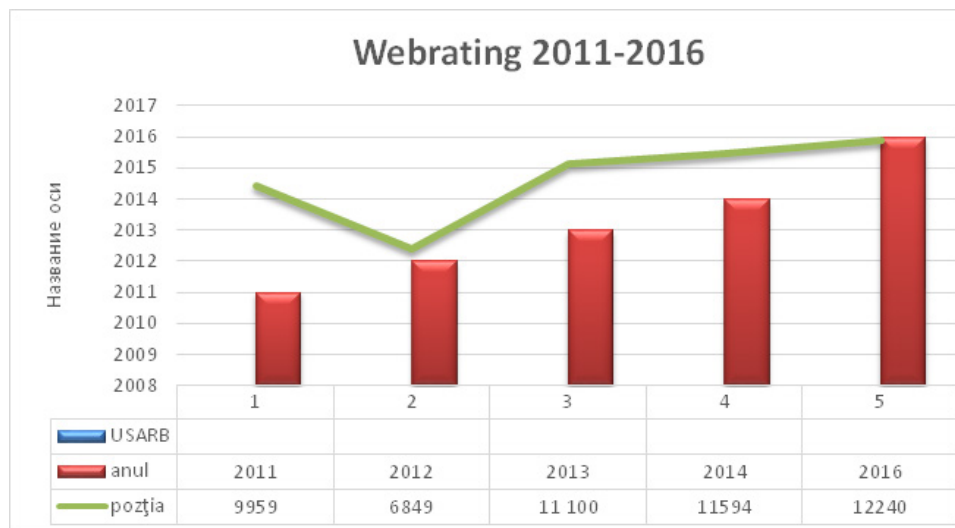
În plus, ca parte a politicii educaționale pentru diversificarea exporturilor de servicii în prezent este deschisă în străinătate un Centru de limbă și cultură al Republicii Moldova(2010), fondat în incinta Universității Lingvistice de Stat din Moscova în baza unui Acord de colaborare dintre Universitatea Lingvistică de Stat din Moscova și Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. Cel mai renumit rating este Academic Ranking of World Universities(ARWU) „clasamentul Shanghai”, Times Higher Education World University Rankings (THE), QS World University Rankings (Quacquarelli Symonds), Ranking Web of Universities (Webometrics). În unele țări, în special în Rusia, sunt stimulate universitățile pentru promovarea lor în topul internațional, în special în THE și QS. Ar trebui remarcat că majoritatea ratingurilor se concentrează pe crearea de liste a 500-600 celor mai bune universități din lume, mii de alte universități care nu sunt incluse în această listă. Numai unicul rating internațional, care clasează toate instituțiile de învățământ din Moldova este clasamentul Webometrics. De aceea, el este unul dintre cele mai populare

instrumente pentru evaluarea poziției instituției bălțene, atât pe plan internațional, cât și în interiorul țării.

Clasamentul mondial de site-uri universitare pe Ranking Web of Universities (Webometrics)

Webometrics a fost creat în 2004, și este considerat unul dintre cele mai respectate din lume. Se calculează de un grup de cercetare Cybermetrics, (National Research Council/Consiliul Național de Cercetare, CSIC) din Spania. Evaluarea se bazează pe o analiză a universității în spațiul Internet și, în mod indirect, pentru a evalua realizările educaționale și de cercetare ale universităților prin comparația site-urile lor. Obiectivul principal al Webometrics este motivația instituțiilor de învățământ pentru a publica articole, reviste de calitate, citări, pentru a crea arhive instituționale cu accesul liber la articole, cărți, materiale educaționale și de formare, conferințe, rapoarte, teze și alte tipuri de documente. Webometrics analizează peste 20.000 de instituții de învățământ superior și cercetare din întreaga lume din punctul de vedere al vizibilității pe internet. O poziție bună în clasamentul Webometrics înseamnă o calitate foarte bună a educației oferite și, evident, prestigiu academic. Topul se publică de două ori pe an (ianuarie și iulie).

În topul Rating-ul este Universitatea Harvard, Massachusetts Institute of Technology și la Universitatea Stanford. În Webometrics sunt incluse 58 de organizații din R. Moldova care oferă pregătire la diferite niveluri de învățământ superior. În topul universități din țară, în funcție de Webometrics, Webrating în 2011- 2016 al UARRB este diferit. **În 2011- Universitatea Bălțeană s-a situat pe poziția 9959; în 2012 – poziția 6849, în 2013-11100, 2014-11594, 2015-12123, 2016-12 240.**

Ranking Web (Webometrics) oferă o listă a registrelor , în principal, orientate spre cercetare, aranjate conform unui indice derivat din prezența și impactul web (link vizibilitate) a conținutului, datele obținute de la cele mai importante motoare de căutare comerciale. Pentru a fi acceptat în Directoriu sunt necesare anumite condiții, care le poți afla contra cost.

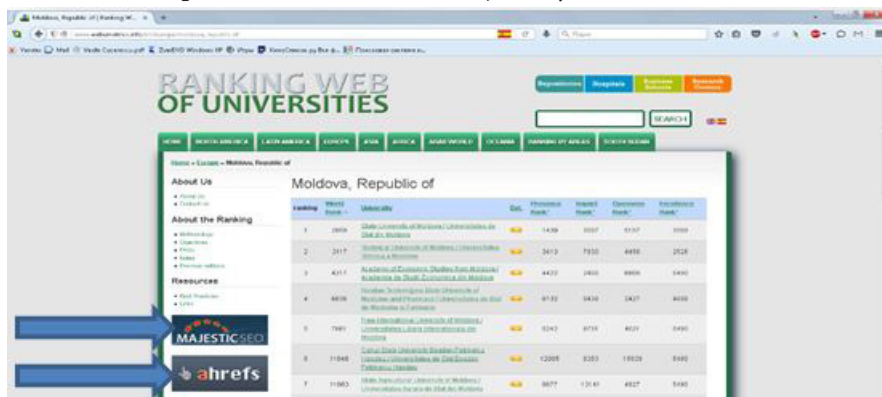
<u>World Rank</u>	<u>University</u>	<u>Det.</u>	<u>Presence Rank*</u>	<u>Impact Rank*</u>	<u>Openness Rank*</u>	<u>Excellence Rank*</u>
▲						

Criteriile de evaluare a universităților din Webometrics. Rolul Bibliotecii Științifice USARB

În 2012 s-a schimbat metoda pentru calcularea Topului. Criteriile esențiale au devenit link-uri către site-ul Universității, Bibliotecii Științifice, precum și valoarea materialelor de pe site-uri și citarea lucrărilor științifice.

Drept criterii de performanță sunt luate:

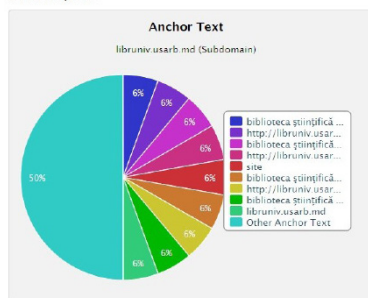
Vizibilitatea internațională (50%) sau impactul. Calitatea conținutului este evaluată printr-un „referendum virtual”, numărând toate linkurile externe pe care domeniul web al Bibliotecii Universitare le primește de la părțile terțe. Aceste link-uri externe reflectă reputația Bibliotecii Universității, performanțele academice, valoarea și utilitatea funcțiilor de informare, precum și a utilității serviciilor prevăzute în pagini web, în conformitate cu criteriile milioanei de editori web la nivel mondial. Datele citărilor bazat pe link-uri externe sunt obținute de la două dintre cele mai importante surse de informații: Majestic SEO, Ahrefs .

Ambele resurse (Majestic SEO , Ahrefs) folosesc roboți de căutare, generatoare de baze de date diferite, care sunt destinate să fie utilizate împreună pentru a umple golurile și a corecta erorile. Acest indicator este calculat ca rădăcina pătrată din numărul de backlink-uri pe numărul de domenii - de la care vin link-uri. Deci, tehnic ,orice link catre Biblioteca Științifică din alta parte e un backlink. Valoarea oricărui link învechit scade, iar pentru ca să-și atingă potențialul de relevanță, să apară în căutări, site-ul trebuie intens promovat. **Valoarea unui link** e data de **anchor text** (cuvântul cheie care trimite link-ul catre o pagină sau un site), vârsta link-ului, tipul link-ului (image sau text), textul ce inconjoară acel link și relevanța față de pagina către care se face trimitere, numărul de link-uri care ies dintr-o pagină, reprocitarea link-urilor, etc. Astfel, nu este atât de importantă popularitatea link-ului concret, cât varietatea de link-uri. Valoarea /Importanța maximă a rezultatelor este un indice al influenței.

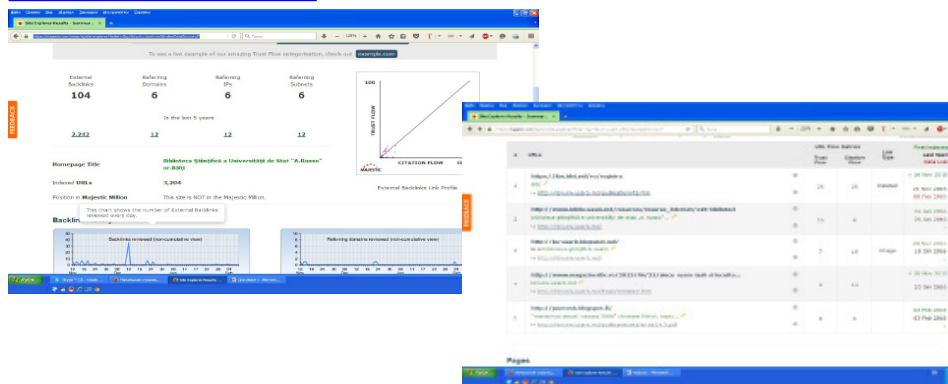
Anchor Text

See more results on the [Anchor Text](#) tab, where you can drill down into each keyword and find the Referring Domains and External Backlinks that use that Keyword.

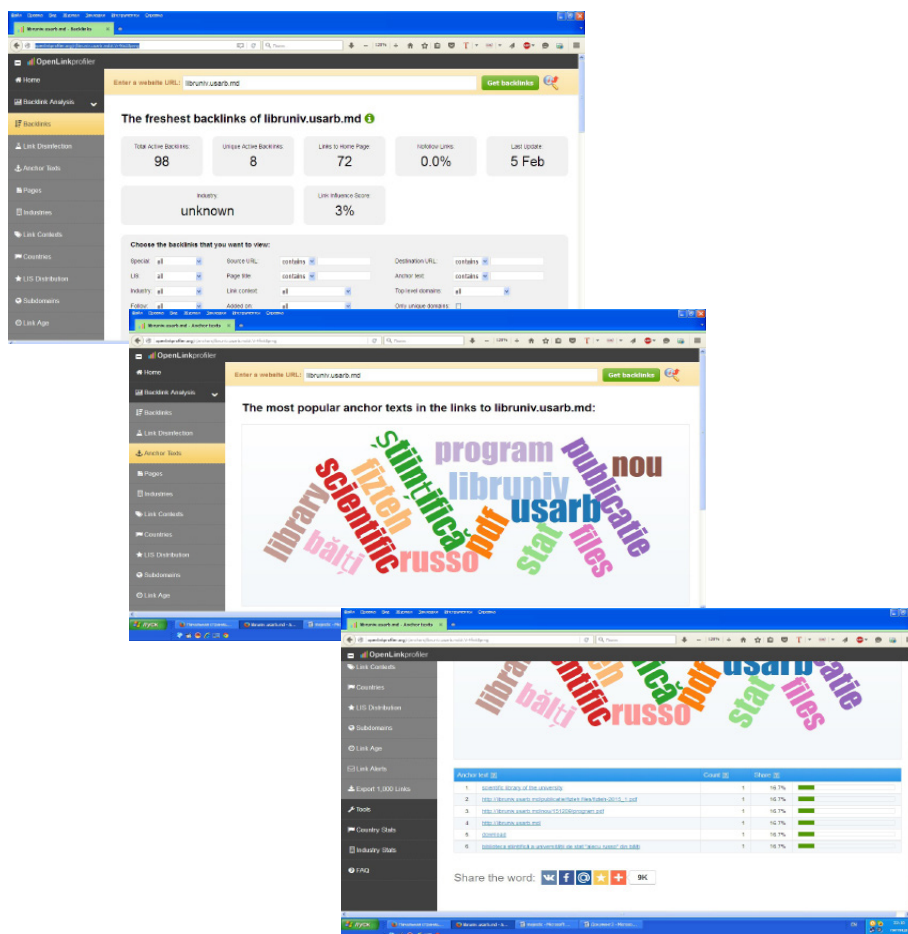
The above chart may have cropped text due to size restrictions, for full details visit the [Anchor Text](#) tab. We explain how this is created in the [FAQs](#).

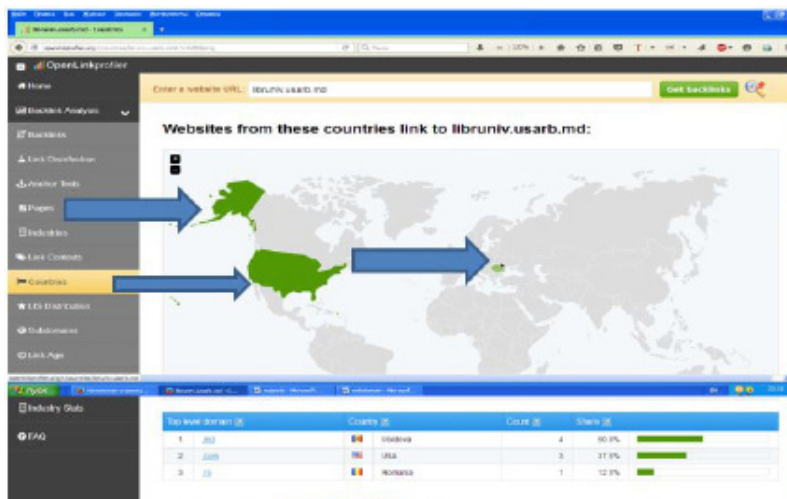
<https://majestic.com/reports/site-explorer?folder=&q=libruniv.usarb.md&IndexDataSource=F>

<https://majestic.com/reports/site-explorer?folder=&q=libruniv.usarb.md&IndexDataSource=F>

Un alt site care promovează link-urile este instrumentul [Open Site Explorer](http://openlinkprofiler.org/r/libruniv.usarb.md#.Vr4XsU8prng).
<http://openlinkprofiler.org/r/libruniv.usarb.md#.Vr4XsU8prng>

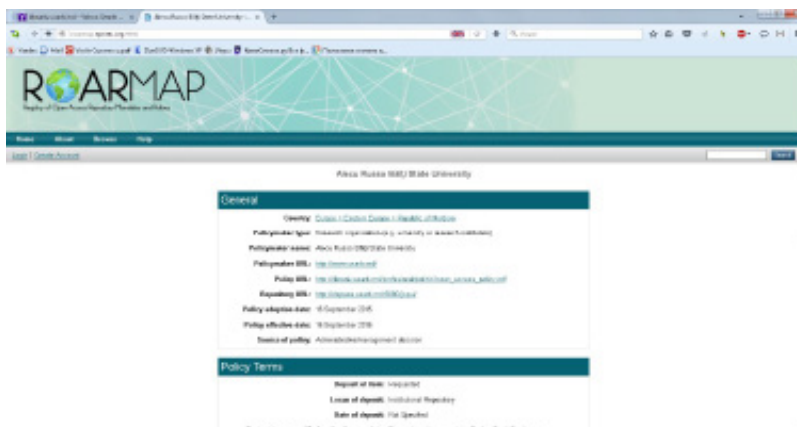

Ce acțiuni reale a luat Biblioteca Științifică, în scopul de a crește numărul de backlink-uri la domain-ul libruniv.usarb.md.

Prima și cea mai importantă sarcină este crearea repozitoriului instituțional cu acces deschis (<http://dspace.usarb.md:8080/jspui/>) în care se plasează articole, conferințe, cărți, materiale instructive și didactice, teze, rapoarte și alte materiale. Arhiva instituțională digitală - ORA (Open Research Archive) USARB, elaborată pe platforma DSpace, colectează full-textele publicațiilor științifice și didactice ale universitarilor din Bălți, oferindu-le în acces deschis. În septembrie 2015 Senatul USARB a aprobat Politica instituțională privind Accesul Deschis și Regulamentul de organizare și funcționare a repozitoriului instituțional ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE) – USARB. Aceasta a fost înregistrată în registrul internațional [ROARMAP](http://roarmap.org) (Registry of Open Access Repository Mandates and Policies). În ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE) – USARB sînt plasate deja 592 documente (cărți, articole și alte documente) prin care are loc difuzarea cunoștințelor la nivel mondial, sporind astfel vizibilitatea și ratingul USARB în lume. În [ROARMAP](http://roarmap.org) sunt incluse 764 politici aprobate de universități, instituții de cercetare și de finanțare a cercetării din întreaga lume (Europa – 462, America – 197, Asia – 46, Africa – 19, Oceania – 40), USARB fiind una din cele trei universități înregistrate din Moldova.

<http://roarmap.eprints.org/999>

Autorii articolelor se vor referi la materialele conținute în repozitoriu, indicând un link care va duce la domeniul Bibliotecii Universitare. Studenții, la rândul său, o să se împărtășească în mod activ cu link-uri către materiale educaționale și de informare în repozitoriu, în rețelele sociale. Blog-ul, grupuri în rețelele sociale, recenzii ale vizitatorilor veniți la Bibliotecă, expoziții virtuale, anunțuri și rapoarte cu privire la activitățile care trebuie să se refere la domeniul universitate este, de asemenea, un punct important al Bibliotecii Universității moderne. Agențiile de știri ale PNUD MOLDOVA, Delagația Uniunii Europene a inclus un hyperlink către site-ul Bibliotecii Științifice. Avem un schimb de link-uri reciproc cu bibliotecile partenere și alte organizații partenere. *Cu părere de rău analiza statistică arată că materialele conținute în aceste resurse de informații nu sunt cerute activ de studenți din aceste universități.* Una din sarcinile Bibliotecii a fost crearea paginii Wikipedia despre Bibliotecă, precum și pagini personale ale „**Oamenilor de știință**” de la Universitate. În aceste pagini lipsesc link-uri la lucrările publicate, care sunt/trebuie să fie stocate în Repozitoriul Universității: **Nicolae Filip, Ion Gajim, Eugen Plohotniuc, Gheorghe Popa, Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Bălți.** Grație acestor pași va crește numărul de link-uri externe unic pe domeniul Bibliotecii Universitare.

Din 2013 Biblioteca Științifică este într-un proiect comun al Bibliotecilor Universitare, Proiectului TEMPUS MISISQ - Servicii informaționale modernizate pentru un învățământ de calitate (2013 – 2016) - un software integrat de bibliotecă ALEPH ce va fi aplicat în 2016 învățând și promovind crearea Repozitoriilor Instituționale. Un altul este Proiectul de Consolidare a Capacităților în învățământul superior din Moldova - ERASMUS +, Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries - proiect regional, are drept scop modernizarea și consolidarea bibliotecilor, îmbunătățirea competențelor personalului bibliotecar în instituțiile de învățământ superior din Moldova, Armenia și Belarus. Drept urmare Biblioteca universității din Bălți va oferi noi servicii pentru membrii comunității academice și va participa la crearea și întreținerea unei Rețele de Servicii de suport în țările Parteneriatului Estic „Biblioteca în rețea”.

Numai în 2015, 617 lucrări ale cadrelor didactice și bibliotecarilor au fost plasate în biblioteci și platforme deschise pe internet: Open Library, Calameo, Issuu, Scribd, Slideshare, fiind augmentată, de asemenea, vizibilitatea cercetărilor USARB. În rezultatul cercetărilor bibliografice au fost elaborate și editate 10 (zece) lucrări, inclusiv 4 cataloage, 1 dicționar, 4 bibliografii, dedicate aniversării a 70-a a USARB și Bibliotecii Științifice, 3 din ele fiind premiate în cadrul Concursului Lucrărilor științifice pentru anul 2015 desfășurat în USARB. În anul 2015 a apărut revista Confluente bibliologice nr.1-4 și revista electronică *Bibliouniversitas@abrm.md* nr. 1, 2, 3. Au fost publicate 79 de articole (inclusiv 15 pe Internet în Slide Share), 35 resurse electronice, 24 materiale promoționale. 16 articole sînt publicate în culegerile de nivel național (Materialele *Colloquia Professorum*), 63 - în revistele de specialitate *Confluente Bibliologice*, *Bibliouniversitas@ABRM.md.*, *Calendar Național*, *Revista ABRM* (Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova). Toți acești pași contribuie la creșterea numărului de link-uri externe unic pe domeniu universitar.

Prezența (Presence) (10 %).

Se ia în considerație valoarea totală plasată pe domeniul principal de pe pagina web (inclusiv sub-domenii și cataloage, directoare), de la Bibliotecă, Universitate, care sunt indexate de cel mai mare motor de căutare Google (conține fiecare pagină a Webului, cuvintele cheie ale fiecărei pagini, inclusiv toate formatele recu-

noscute de Google, Yahoo, Bing, pagini statice și dinamice, precum și alte texte-fișiere). Prin ele obținem o clasare superioară în SERP (search engine result page). Indexări la domainul **libruniv.usarb.md**. timp de 5 ani:

Anul	Google indexare	Google Scholar indexare	Coogle Docs indexare	Yahoo indexare	Bing indexare
2015	1440	4	-	1440	41
2014	2250	7	-	1790	34
2013	2970	7	-	65	32
2012	2940	6	-	64	28
2011	3290	5	-	83	32
Total	12 890	29	-	3442	167

Astfel, numărul de pagini indexate în Google din domen-ul BȘ USARB (libruniv.usarb.md) este de **12 890 de pagini în 5 ani, în Yahoo- 3442 pagini, în Bing-167.**

La 01.01.2016, valoarea totală a conținutului Bibliotecii Digitale conține 840 de documente electronice de generației propriie, catalogul electronic conține 407 990 înregistrări bibliografice dintre care 220 481 de cărți, seriale 2863, materiale AV/RE-2833, informații analitice-181813.

Alte subdomenii indexate :

Subdomain libruniv.usarb.md	Nr. de pagini indexate de Google	Anul
Repozitoriul Institutional ORA USARB	105	2015
Biblioteca digitală	762	2015
tinread.usarb.md:888/tinread/tinread.jsp	1050	2015
Mostre: referințe, citări	1270	2015
Publicațiile bibliotecii	550	2015
Evenimente	1220	2015
Expoziții on-line	739	2015
Achizitii Recente	737	2015
	6433	2015

Conceptul cel mai relevant și util este că toate domain-ile rămân a fi promițătoare pentru dezvoltarea instituției de învățământ. Mai mulți specialiști în biblioteconomie consideră, că Bibliotecile Universitare ar trebui să participe în mod activ la crearea de pagini personale ale Facultății și personalului pe site-ul său, ajutând angajații pentru a genera liste de publicații cu link-uri către materialele depozitate

mai ales în Repozițoriu Instituțional. Și, în sfârșit, Biblioteca Universitară trebuie să aibă o versiune în limba engleză a site-ului său.

Deschiderea (Openness) (10 %) include în sine vizibilitatea de web, conținutul informației, volumul și calitatea publicațiilor, precum și corespunderea acestora cu activitatea propriu-zisă. Prin acest indicator, în mod explicit este recunoscut efortul global de a înființa arhive/repozițorii de cercetare instituționale.

Indicatorul ia în considerare numărul de fișiere pdf doc, docx, ppt publicate pe site-urile dedicate, determinate de motorul de căutare Google. Acest indicator evaluează eforturile Bibliotecii Universității în formarea propriului Repozițoriu, ținând cont de numărul de fișiere full-text (pdf, doc, docx, PPT). Scopul acestui indicator-să ia în considerare cele mai recente publicații, care includ documente publicate în perioada 2012-2015. Sarcina Bibliotecii Universitare moderne constă în acumularea documentelor electronice și asigurarea accesului utilizatorului la ele, folosind software-ul gratuit cu open source Dspace 5.1-5.4. Din domain-ul libruniv.usarb.md, Google a indexat paginile Revistelor Universitare: Limbaj și Context-3310, Glotodidactica-780, Artă și Educație Artistică- 2410, Confluente Bibliologice -634, Fizica și Tehnica: procese, modele, experiențe -15 200, Tehnopia-18, Semn-1000, NRF-390.

Subdomain libruniv.usarb.md	Nr. de pagini indexate de Google
Limbaj și Context	3310
Glodidactica	780
Artă și Educație Artistică	2410
Confluente Bibliologice	634
Fizica și Tehnica: procese, modele, experiențe	15 200
NRF	390
Tehnopia	18
Semn	1000

#	Page	External Backlinks	Referring Domains	Trust Flow	Citation Flow	Date
1	Titlu: Biblioteca Științifică a Universității de Științe "A. Moșanu" ... http://libruniv.usarb.md/	57	3	35	29	8 Feb 2016
2	Titlu: NRF și tehnica http://libruniv.usarb.md/publicatie/nrf-390.html	22	1	7	13	6 Jan 2016
3	Titlu: Artă și educație artistică http://libruniv.usarb.md/publicatie/arta.html	18	1	7	15	28 Dec 2015
4	Titlu: http://libruniv.usarb.md/moi/141126/141126.html http://libruniv.usarb.md/moi/141126/141126.html	1	1	0	0	24 Nov 2015
5	Titlu: http://libruniv.usarb.md/moi/141029/141029.html http://libruniv.usarb.md/moi/141029/141029.html	1	1	0	0	29 Dec 2015

Report created on 11 Feb 2016 using data from the Fresh Index build on 10 Feb 2016

<https://majestic.com/reports/site-explorer?folder=&q=libruniv.usarb.md&IndexDataSource=F>

Indexări Majestic:

Excelența(Excellence)(30 %). Lucrările academice publicate în reviste internaționale cu factor de impact joacă un rol foarte important în clasamentul universităților. Utilizarea pur și simplu a numărului total de lucrări poate fi înșelătoare, de aceea indicatorul ia în calcul doar publicațiile de excelență din perioada anilor 2011-2015, adică producția științifică universitară din perioada indicată, care este parte a celor 10% din documentele cele mai citate în domeniile științifice respective. Necătînd la faptul ,că acest indicator estmează numai citările lucrărilor de cercetare, potrivit SCImagoResearch Group, pentru mai mult de 5.200 de universități acest indice are o valoare diferită de zero (în perioada 2007-2016).Valoarea indicelui este diferită de cel minimal la 10 universități din Moldova. Astfel,această cifră este punctul cel mai slab al universităților din toate care sunt contabilizate în clasamentul Webometrics.

Se știe, că Biblioteca a promovat criterii precise, cantitative ale producției științifice. Biblioteca a schimbat radical situația documentării și informării comunității academice. Abonamentele de acces pe internet, la mari baze de date au început să fie folosite pe larg. Au fost atinse progrese reale în cunoaștere,competențe profesionale, participări la reuniuni științifice internaționale cu comunicări înscrise în program. Ca urmare a politicii de încurajare a cercetării științifice , la toate facultățile au fost promovate programele științifice consacrate Săptămîni de Access Deschis la Informație. Interesul pentru cercetare și producția științifică sunt astăzi altfel decît în urmă cu 9 ani. Iar producția însăși a căpătat alte dimensiuni și relevanță.

Am vrea să luăm ca indicator al producției științifice ultimul an 2015, sub aspectul publicării rezultatelor.

Pot fi luați ca indicatori sugestivi webul Bibliotecii , în opinia noastră, sunt manifestările complexe, înregistrare în Evenimete cum ar fi: Ciclul de expoziții de carte, prezentarea literaturii, discuții asupra articolelor pe tema curentă, sau prezentarea unei cărți, cel mai adesea sunt prezentarea lucrărilor științifice a oamenilor de de stiinta de la Universitate. În circuitul informațional documentar ce ține de cercetare s-au desfășurat un șir de activități informaționale, precum expoziții (tematice, Aniversare, în Memoriam), anual 350-400 de, expoziții tematice, 22 on-line, reviste bibliografice tematice, Zilelele Informării, Zilelele Catedrei, participări la Consiliul Facultății, Lunarul Licențiatului/Masterandului/ Doctorandului, Ziua Științei, Zilelele Bibliotecii la Facultate,Zilele Europei, Zilele Dreptului de a ști, Zilele ONU, Zilele Tineretului, Ziua Drepturilor Omului.

Independent unde, prin sălile de lectură, Mediateca, Centre, de mai mulți ani se asigură acces la resursele informaționale electronice din străinătate la distanță. Este necesar pentru a consolida eforturile actuale ale cercetătorilor, cadrelor didactice, studentilor absolventi, în formare/învățrea lor pentru a lucra cu astfel de resurse, pentru că mulți cititori, în ciuda marketingului activ și activitățile educaționale ale bibliotecarilor, nu au cunoștință de existența acestor resurse. Astfel, în BȘ USARB bibliotecarii înregistrează cercetătorii pentru notificări de noi articole din baza de date EBSCO, Springer Link, Credo, cuvinte cheie relevante, utilizate în timpul interviului, dialogului, comunicării. Bibliotecarii desfășoară activități, alfabetizînd cercetătorii, explicînd elementele de bază ale bibliometriei, noțiunea de termenii cheie cum ar fi: Indicele Hirsch, factor de impact, indicele de rapiditate , modalități de înregistrare a lucrărilor profesorilor, etc... Pentru o mai bună cunoaștere a diverselor termeni ca citare, indexare, baze de date, Biblioteca Științifică a organizat trainiguri cu reprezentanții companiilor Taylor &Francis, EBSCO, întru utilizarea produselor științifice... Numai revistele Limbaj și Context, Glotodidactica sînt indexate în peste 50 de baze de date internaționale. Revistele au fost acreditate

de către Academia de Științe a Moldovei, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare și încadrată în categoria C+. În categoria B+ a fost acreditată revista Științele Educației și Artă.

Concluzie. Prin acest articol aratăm participarea activă a Bibliotecii Universității, ca o subdiviziune structurală importantă a Universității în dezvoltarea învățământului superior, desfășurând activități care nu-i erau caracteristice în secolul trecut. Numai contribuind din plin la cerințele universității în abordarea provocărilor cu care se confruntă, de exemplu, cum ar fi o creștere în poziția universității în clasamentul mondial, Biblioteca Universitară demonstrează valoarea ei și își determină relevanța în societate.

Bibliografie:

1. *Raporul Bibliotecii Științifice pentru știință*. Bălți, 2015
2. *Raport de activitatea al Bibliotecii Științifice*, 2015
3. AQUILLO, Isidro, F., GRANADINO, B., ORTEGA, J. L., PRIETO, J. A. Webometric Ranking of World Universities: Introduction, Methodology, and Future Developments. In: *Higher Education In Europe* [on-line], 2008, Vol. 33, issue 2-3 [citată 11.02.2016]. Disponibil: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/>
4. AQUILLO, Isidro, F. Comparing University Rankings. In: *Scientometrics* [on-line], 2010, Vol. 85.1, pp. 243-256 [citată 4.10.2015]. Disponibil: <http://dx.doi.org/10.1007/s11192-010-0190-z>.
5. *Methodology.Ranking Web of Universities*[on-line] [citată 11.02.2016]. Disponibil: <http://www.webometrics.info/en/>
6. *SJR: SCImago Journal Rankings* [on-line] [citată 4.10.2015]. Disponibil: <http://www.scimagojr.com/journalrank.php>.
7. СОРОКИН, И.В. Технологии Web и Web 2.0 как средства интеграции библиотек в современную электронную среду. In: *Научные и технические библиотеки* [on-line], 2011, nr. 3, pp. 23–31 [citată 11.02.2016]. Disponibil: <http://rep.bntu.by/handle/data/1804>

Resurse electronice:

1. <http://www.webometrics.info/index.html>
2. <http://www.krumel.ro/ce-sunt-backlink-urile/>
3. <http://www.shanghairanking.com/ru/index.html>
4. <http://idsi.md/node/932>

PORTALURI ȘTIINȚIFICE GLOBALE – SURSĂ RELEVANTĂ
DE ACOPERIRE A NECESITĂȚILOR INFORMAȚIONALE ALE
UTILIZATORILOR USARB

GLOBAL SCIENTIFIC PORTALS - RELEVANT SOURCE OF INFORMATION
COVERING THE NEEDS OF USARB USERS

OLGA DASCAL
MARINA MAGHER

Abstract: *Access to scientific information in Bălți institution has developed considerably since 2001, when the library was connected to the Internet. For 15 years librarians have learned to adapt to the varied needs of students and teachers and fitted with multiple activities. Supporting Open Access movement and as a member of the Consortium REM (Electronic Resources for Moldova) Balti university was integrated in the international circuit of scientific information and provides access to 39 databases containing 47 105 periodicals. The analysis of statistics shows that the number of accesses to EBSCO, SpringerLink and EIFL resources constitute 50% of total e-consultations of scientific resources offered by USARB Scientific Library*

Keywords: *information resources, databases, open access, scientific portals, electronic resources, scientific research, informational needs, library users, access to information*

Noile posibilități de diseminare a cunoașterii trebuie să fie sprijinite nu numai prin forme clasice ci și din ce în ce mai mult și prin intermediul paradigmei accesului deschis prin intermediul Internetului.

(Declarația de la Berlin privind accesul deschis la cunoștințe în domeniul științei și științelor umanitare)

Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci în *Manifestul Internet IFLA* afirmă că: „*Libertatea intelectuală este dreptul fiecărui individ atât de a avea și de a exprima opinii cât și de a căuta și de a primi informații, acesta fiind principiul fundamental al democrației și totodată esența serviciului de bibliotecă. Libertatea accesului la informații, fără nici o îngrădire legată de suport sau frontiere, este responsabilitatea esențială a profesiei de bibliotecar. Bibliotecarii ar trebui să asigure sprijinul și resursele necesare utilizatorilor pentru a învăța să utilizeze Internetul și informațiile electronice eficient și efectiv. Ei ar trebui să promoveze activ și să faciliteze accesul competent la informațiile de calitate din rețea pentru toți utilizatori.*” Bazându-se pe principiile OA și, în același timp, pe misiunea Bibliotecii Științifice: satisfacerea necesităților de pregătire profesională, cercetare științifică, educație culturală a membrilor comunității universitare, instituția oferă utilizatorilor săi modalități noi de informare, documentare, cercetare, acces la informații despre oamenii de știință, despre parteneriat, precum și deschiderea unor direcții noi de cercetare, modalități de citare, indexare.

Direcțiile principale urmărite de Bibliotecă, în ceea ce privește utilizarea resurselor științifice, a fost și este deservirea informațională calitativă a utilizatorilor cu publicații electronice accesibile on-line, paralel cu cele tradiționale pentru optimizarea procesului instructiv și de cercetare științifică. Și anume, acces gratuit la

baze de date renumite la nivel academic internațional, acces la reviste academice ale diverselor edituri și organizații științifice datorită calității informațiilor pe care le oferă. Accesul este permis prin autentificarea rețelei de calculatoare (pe bază de IP-uri publice) aparținând rețelei BȘ USARB.

Accesul la informația științifică în cadrul instituției a evoluat considerabil din anul 2001, când Biblioteca a fost conectată la Internet și prin intermediul Consorțiului eIFL Direct Moldova s-a conectat la circuitul internațional al informației științifice. Această cale s-a început cu accesul la baze de date *Jurist* și *BD ONU*, achitând costul licenței 13 000 \$ prin proiectul „*Extinderea accesului la informație*”, susținut de Fundația SOROS, și baza de date *EBSCO* cu 5 000 de reviste ale celor mai importante edituri din lume, achitând cota de membru în valoare de 20 000 lei.

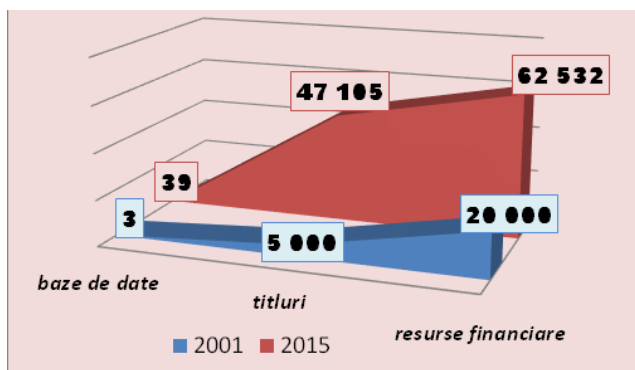

Figura 1. Evoluția accesului la BD timp de 15 ani în BȘ USARB

Astăzi avem acces la 39 baze de date cu 47 105 de publicații periodice în valoare de 62 532 lei.

În 15 ani am învățat să ne adaptăm cerințelor ascendente ale utilizatorilor universitari și să corespundem acestora prin multiple activități de promovarea resurselor electronice globale.

Datorită faptului că în prezent sistemul educațional se confruntă cu o criză financiară care conduce la numeroase constrângeri, achiziționarea resurselor electronice a devenit mai dificilă chiar și prin apartenența sa la un consorțiu creat special cu acest scop. Astăzi prin Consorțiul REM (*Resurse Electronice pentru Moldova*) un proiect comun al Institutului pentru o Societate Deschisă, Budapesta - Open Society Institute (OSI) și Compania editorială EBSCO Publishing (SUA) Biblioteca Științifică USARB are acces la 39 baze de date științifice, inclusiv: EBSCOhost Web, unul dintre cei mai mari furnizori de reviste în format tradițional și electronic care oferă peste 18 200 de reviste, ziare și buletine de știri full-text.

Aceste colecții digitale au un conținut academic multidisciplinar, specializat pe un anumit subiect sau enciclopedic, și cuprind articole din publicații periodice (rezumate și/sau full text), cărți, referințe, rapoarte, cercetări, studii de caz, imagini și hărți. Domenii de acoperire: artă, literatură, științe sociale și umaniste, biblioteconomie și, științele informării, științe politice, drept, istorie, biologie, chimie, fizică, geografie, informatică, inginerie, matematică, medicină, agricultură etc.

EBSCOhost este un serviciu de referințe on-line accesibil prin intermediul paginii web BȘ USARB <http://libruniv.usarb.md/> și oferă acces la 11 baze de date: ***Academic Search Premier*** - bază de date multidisciplinară cu texte integrale din peste

4 600 de publicații, inclusiv texte complete din aproximativ 3 900 de titluri

verificate de experți. Sînt disponibile documente în format PDF, începînd cu anul 1975, din peste o sută de periodice și referințe citate cu posibilitate de căutare din peste 1 000 de titluri.

ERIC (*Education Resources Information Center*)- biblioteca digitală a documentelor în domeniul învățămîntului, sponsorizată de Institutul de Științe ale Educației al Departamentului de Educație din SUA. ERIC oferă acces nelimitat la mai mult de 1,4 milioane de înregistrări bibliografice ale articolelor din reviste și alte materiale legate de învățămînt: cărți, lucrări de sinteză, materialele conferințelor, rapoarte tehnice etc.

Business Source Premier - cea mai utilizată bază de date pentru căutări în domeniul afacerilor: marketing, management, contabilitate, finanțe și economie. Oferă texte integrale, începînd din anul 1886, peste 2 300 de publicații periodice, din peste 1 100 de titluri verificate de experți.

GreenFILE - oferă informații ce acoperă toate aspectele impactului uman asupra mediului (poluare, schimbarea climei, reciclare etc.) - 649 de reviste full-text ceconțin indexări și abstracte pentru aproximativ 649 000 înregistrări, de asemenea și acces la full-text pentru 4 700 de înregistrări.

Numărul accesărilor bazei de date EBSCO este în creștere în fiecare an - o dovadă incontestabilă a actualității și necesității informației științifice în format electronic.

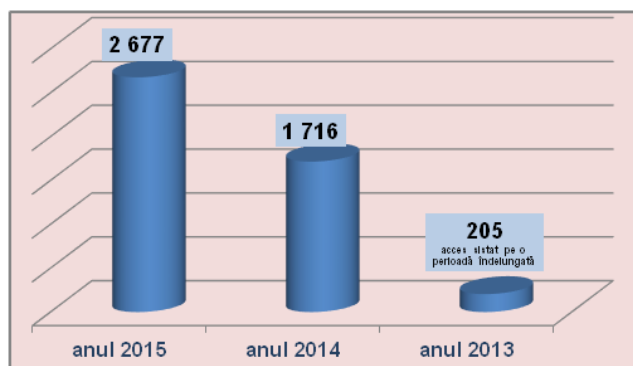

Figura 2. Accesările bazei de date EBSCO în anii 2013 - 2015

SpringerLink este una din cele mai mari baze de date on-line ce reunește 13 colecții virtuale grupate pe domenii și două colecții internaționale. Aceste colecții cuprind diverse publicații ale prestigioaselor edituri (*Springer -Verlag, Kluwer, Urban and Vogel, Steinkopff și Birkhäuser*). Reunind reviste, cărți și lucrări de referință, baza de date SpringerLink este structurată pe următoarele domenii: arhitectură și design, astronomie, științe biomedicale, business și management, chimie, pedologie, geografie, inginerie, mediul ambiant, drept, matematică, filosofie, fizică, psihologie, științe sociale, statistică etc. Este cea mai utilizată resursă electronică de documentare științifică din lume și de la noi din țară. Numărul accesărilor în anul 2015 în BȘ USARB constituie 2 030.

În susținerea educației și activității de cercetare în calitate de membru al *Consortiului REM* Biblioteca oferă utilizatorilor acces gratuit la pachetul de baze de date **EIFL** (<http://eifl.net/>): **OECD-iLibrary** - o bibliotecă on-line, oferă e-cărți, reviste din domeniile științelor aplicate, afaceri și management, științe ale pămîntului, științe medicale și sociale, etc.; **Cambridge Journals Online** - o colecție multidisciplinară cu peste 340 reviste care acoperă domenii: tehnologie, medicină, științe umanistice și sociale; **BioONE** - acces la 180 reviste științifice cu peste 85 000

articole full-text de mare impact privind cercetarea în științe biologice, ecologice și de mediu; **EDWARD ELGAR Publishing** - una dintre cele mai mari edituri independente din lume ce oferă 6 000 de cărți academice electronice în domeniul drept și științe sociale; **Emerald** - editură de nivel mondial care oferă Bibliotecii acces gratis la un număr impresionant de peste 200 de reviste care acoperă cele mai importante domenii precum: audit, contabilitate, management, strategie și inginerie.

Analizatorul conținutului jurnalului de evenimente **AWStats** permite generarea statisticilor precise și detaliate pentru determinare nivelului de utilizare a conținutului, statistica traficului. La vizitarea paginii <http://libruniv.usarb.md/> utilizatorii pot deschide mai multe fișiere odată, inclusiv lista cu baze de date. Aici apare indicile de vizite unice, obținute zilnic, ce indică cantitatea utilizatorilor care vizitează/afișează aceste pagini.

Efectele utilizării bazelor de date de pe site-ul Bibliotecii, reflectă dinamica spre dimensiunea digitală a serviciilor. Utilizatorii consideră că informația oferită este absolut necesară și binevenită. O bună parte din ea este utilizată în cercetarea propriu zisă, altă - în coordonarea activității științifice a studenților sau în activitatea didactică. Analiza unor date statistice arată că numărul accesărilor EBSCO, SpringerLink și resurselor EIFL constituie 50% din cifra totală de consultări ale e-resurselor științifice oferite de BȘ USARB. Putem constata că utilizatorii universitari consideră informația expusă în baze de date științifice este absolut necesară, utilă, binevenită și în mare parte acoperă necesitățile lor informaționale.

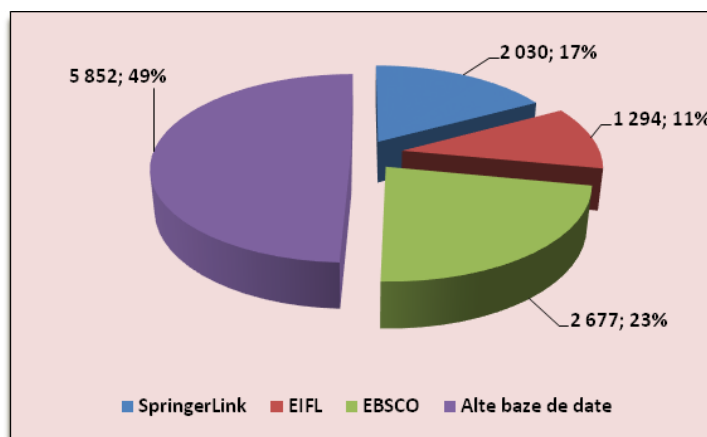

Figura 3. Accesarea bazelor de date de pe pagina web a BȘ USARB

Societatea contemporană este o societate informațională, comunicațională și foarte dinamică, într-o permanentă schimbare și transformare, în care informația și accesul la aceasta sînt condiții indispensabile ale progresului la nivel global. Astăzi căutarea informației științifice pe net pentru documentare și cercetare presupune o cultură informațională, anumite abilități în acest domeniu și cunoașterea anumitor strategii de documentare. În ajutorul cercetătorilor vin și alte instrumente de căutarea informației științifice.

Scirus - cel mai cuprinzător instrument de căutare a informației științifice pe Internet, cu peste 440 milioane de unități indexați: articole, materiale pre-print, cursuri, pagini personale ale cercetătorilor etc.

AGRIS - baza de date publică, globală, care cuprinde 2 690 844 de înregistrări bibliografice în domeniul științei și tehnologiei agricole. Este produs al Organizației pentru Alimentație și Agricultură (FAO) a Națiunilor Unite. Articolele din

reviste științifice constituie 82,24% de înregistrări.

BASE (*Bielefeld Academic Search Engine*) - motor de căutare pentru resursele academice cu acces deschis, este administrat de Biblioteca Universității din Bielefeld (Germania) și cuprinde mai mult de 33 de milioane de documente din 2 000 de surse.

World Wide Science.org – portal global pentru comunitatea științifică format din mai mult de 80 de baze de date și portaluri științifice naționale și internaționale, este menținut de Oficiul Informare Științifică și Tehnică al Departamentului Energie al Statelor Unite.

World Cat - cea mai mare rețea de date cu privire la serviciile și colecțiile de carte a marilor biblioteci din lume, include înregistrări de cărți, materiale video, publicații seriale, articole, muzică, cărți electronice, partituri, referințe genealogice, artefacte culturale, obiecte digitale, site-uri web etc. World Cat conține 258 de milioane de înregistrări bibliografice, care reprezintă mai mult de 1 miliard de unități.

Google Scholar - motor de căutare, care oferă o metodă simplă de a cerceta pe scară largă literatura academică: teze, cărți, rezumate și articole de la editori academici, societăți profesionale, din repozitoriile electronice, de la universități și de la alte organizații academice.

eLIBRARY.ru - biblioteca științifică electronică, cel mai mare portal al Rusiei în domeniul științei, tehnologiei, medicinei și educației, care conține rezumate și texte integrale a circa 14 milioane de articole științifice și publicații. Pot fi accesate peste 2 200 de reviste științifice și tehnice din Rusia.

În ultimii ani mișcarea pentru Accesul Deschis la informație este activ promovată și susținută de tot mai mulți participanți. Această mișcare în prezent este pusă în dezbatere de către guverne, organisme de finanțare, editori și de către universități din întreaga lume.

Literatura științifică în Open Access este electronică, on-line, gratuită, permanentă, full-text, disponibilă oricând și pretutindeni în lume, liberă de cele mai multe restricții de copyright și licențiere. Poate fi sub forma unor articole din reviste care au trecut prin procesul de recenzare, de control al calității și la preprinturile lor, lucrări ale unor conferințe, rapoarte tehnice, teze de doctorat, documente/schițe de lucru, informații de cercetare, fișiere multimedia sau orice alte formate, atâta timp cât s-a înțeles că valoarea lor este împărtășită liber doar pentru cercetare, educație și alte asemenea scopuri. Toate publicațiile pot fi citite, descărcate, copiate, reproduse, distribuite, printate, utilizate în orice alte scopuri legale pe următoarele platforme/resurse electronice:

DOAJ (*Directory of Open Access Journals*) - directoriul revistelor cu Acces Deschis oferă acces la 8 233 de reviste academice din 121 de țări și publicate în 50 de limbi. La dispoziția cititorilor sînt puse publicații periodice din diverse domenii academice ce acoperă toate domeniile de cercetare academică.

OpenDOAR (*The Directory of Open Access Repositories*) – este o bază de date cu repozitoriile academice în acces deschis și este menținută de către Universitatea din Nottingham, Marea Britanie. Conține 2 180 de repozitorii din peste 77 de țări, 20 de milioane de unități.

ROAR (*Registry of Open Access Repository*) - registrul repozitoriilor cu acces deschis cuprinde 2 734 de repozitorii din 105 țări, este întreținut de către Universitatea Southampton, Marea Britanie.

OAJI – *Open Academic Journals Index* - este o bază de date a revistelor științifice full-text cu acces deschis. Fondator – Centrul rețelei internaționale pentru cercetare fundamentală și aplicată, Federația Rusă.

E-Journals Library - biblioteca de reviste – Elektronische Zeitschriftenbi-

bliothek EZB oferă o utilizare eficientă a 51 804de reviste științifice și academice full-text. Acest serviciu a fost dezvoltat de Biblioteca Universității din Regensburg în cooperare cu Biblioteca Universității Tehnice din München.

Genomics Journal Seek - este cea mai mare baza de date multidisciplinară a revistelor cu Acces Deschis care conține în prezent 103 624 de titluri.

Raportul (*Summary table by country of OA number indicators(*) as shown in OpenDOAR, ROARMAP, Sherpa/Juliet and DOAJ (28 EU Member States plus Norway and Turke)*) Comisiei Europene privind accesarea și arhivarea informației științifice în țările europene (*Access to and Preservation of Scientific Information in Europe*) recent publicat pe net accentuează importanța și necesitatea plasării rezultatelor cercetărilor științifice pe platforma OA (Sherpa/Juliet, OpenDOAR, ROARMAP, DOAJ).

COUNTRY (EU 28)	Funders' mandates (Sherpa/Juliet)	OA repositories (OpenDOAR)	OA repositories' mandates and policies (ROARMAP)	OA journals (DOAJ)
BELGIUM	2 – Fonds de la Recherche Scientifique (FNRS); Research Foundation (Flanders) (FWO)	24	17	27
BULGARIA	N/A	6	N/A	29
CZECH REPUBLIC	N/A	11	3	88
DENMARK	3- Danish National Research Foundation); Danish Council for Independent Research;; Innovation Fund Denmark	12	8	40
GERMANY	3 – German Research Foundation (DFG); Fraunhofer-Gesellschaft; Helmholtz Association-Initiative and Networking Fund	169	22	351
ESTONIA	N/A	5	3	24
IRELAND	6 – Department for Employment and Learning, Northern Ireland (DELNI); Department of Agriculture, Food and the Marine (DAFM); Health Research Board (Ireland); Higher Education Authority (HEA); Irish Research Council; Science Foundation Ireland	21	8	13

Figura 4. Summary table by country of OA number indicators(*) as shown in OpenDOAR, ROARMAP, Sherpa/Juliet and DOAJ (28 EU Member States plus Norway and Turke)

Rezultatele cercetărilor științifice expuse în acces deschis se manifestă la nivel mondial și sprijină circulația liberă și deschisă a informațiilor, ideilor. Comunitatea științifică internațională, structurile info-documentare, practice toți cei interesați de informația de ultimă oră, trebuie să fie conectați la realizările științifice și cunoștințele la care s-a ajuns în acest moment. Doar pornind de la aceste idei poate fi efectuată cercetarea adevărată, se pot ridica standardele în știință, se poate vedea ce s-a scris și cum s-a scris, se pot evita repetările, se pot reduce diferențele și lacunele în informare, se poate crește astfel vizibilitatea instituțiilor și a celor implicați în cercetare. Astfel, este necesar să vedem permanent ceea ce se petrece în domeniul diseminării cunoașterii și a rezultatelor acestora, și de asemenea, trebuie să percepem și să apreciem valoarea noilor oportunități pe care mediul electronic le-a deschis.

Datorită faptului că biblioteca trebuie să se adapteze permanent la noile servicii și produse, aspectele legate de cunoașterea a ceea ce înseamnă cultura informației au devenit mai necesare. Acest fapt este valabil atât pentru bibliotecari universitari cât și pentru utilizatori care astăzi au devenit dependenți de resurse

electronice științifice, ce facilitează munca de cercetare.

Este evident că Accesul Deschis la informație a schimbat pentru totdeauna domeniul comunicării și cercetării științifice!

Bibliografie:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 2013*. Bălți, 2014. 183 p.
2. CONSTANTINESCU-MATIȚA, Maria-Stela. *Open Access - calea către porți și minți deschise* [on-line] [citată 8 febr. 2016]. Disponibil: <http://www.bcuculj.ro/bibliorev/arhiva/nr16/biblio2.html>
3. *Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la cunoștințe în domeniul științei și științelor umanitare* [on-line] [citată 1 febr. 2016]. Disponibil: <https://eifloamoldova.files.wordpress.com/2011/10/declarac5a3ia-de-la-berlin.pdf>
4. ERICH, Agnes. *Rolul bibliotecii universitare în eficientizarea utilizării resurselor electronice* [on-line] [citată 4 febr. 2016]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/17-erich.pdf>
5. *Manifestul Internet IFLA, 1 mai 2002* [on-line]. [citată 1 febr. 2016]. Disponibil: <https://eifloamoldova.wordpress.com/politici-si-strategii/>
6. *Raport de activitate pe anul 2001 Bibliotecii Universitare*. Bălți, 2002. 176 p.
7. *Summary table by country of OA number indicators(*) as shown in OpenDOAR, ROARMAP, Sherpa/Juliet and DOAJ (28 EU Member States plus Norway and Turke)* [on-line]. [citată 22 febr. 2016]. Disponibil: http://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/openaccess/npr_report.pdf
8. TOPALO, Valentina. EBSCO - un spațiu informațional performant. In: *Confluente bibliologice*. 2009, nr. 3-4, pp. 22-26. ISSN: 1857-023
9. ȚURCAN, Nelly. *Accesul la resursele informaționale științifice în bibliotecile din Republica Moldova* [on-line] [citată 4 febr. 2016]. Disponibil: <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=1892>
10. ȚURCAN, Nelly. *Politicile Accesului Deschis* [on-line] [citată 1 febr. 2016]. Disponibil: <http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/06.-p.41-56.pdf>
11. ПРАЙБЕРГ, Яков. *Библиотеки, электронная информация и меняющееся общество в информационном веке* [on-line] [citată 4 febr. 2016]. Disponibil: <http://lib.1september.ru/2006/18/4.htm>

**BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB PE FACEBOOK:
PRIORITĂȚI ȘI PERSPECTIVE**

**PRIORITIES AND PROSPECTS OF SCIENTIFIC LIBRARY USARB
ON FACEBOOK**

MIHAELA STAYER

Abstract: *It is presented and analyzed the profile of Scientific Library on Facebook. At the moment Facebook is one of the most widespread social network in the world. Scientific Library USARB presence on Facebook is aimed information to the users about various activities, products and services, thus increasing the visibility of the institution and librarians.*

Keywords: *information resources, Facebook, electronic resources, information needs, library users, access to information*

În ultimii ani, rețelele de socializare au început să fie utilizate de către biblioteci cu scopul de a ajunge mai ușor la utilizatori. O simplă accesare a sit-urilor bibliotecilor universitare arată că multe și-au creat o pagină pe Facebook și încearcă să aducă serviciile de informare mai aproape de utilizatori. Unul din mijloacele preferate de furnizare a informației și de comunicare cu utilizatorii pentru multe biblioteci s-a dovedit a fi Facebook, un bun instrument de marketing și o bună modalitate de a afla mai multe despre utilizatori.

Biblioteca Științifică USARB și-a creat pagină pe Facebook în anul 2010. Prezența Bibliotecii Științifice USARB pe Facebook are ca scop furnizarea de informații utilizatorilor despre diverse activități, produse și servicii.

Facebook, o expresie din limba engleză care s-ar traduce ca „cartea cu fețe” este o rețea socială, lansată inițial ca o rețea universitară, de către Mark Zuckerberg în anul 2004 pentru a oferi posibilitatea de a contacta persoane apropiate, dar și persoane încă necunoscute.

La momentul dat Facebook este una dintre cele mai răspândite rețele sociale din lume. Utilizatorii pot intra în această rețea din orice loc unde există acces la Internet pe baza unei parole, stabilite inițial odată cu completarea formularului de înscriere conținând o serie întregă de întrebări personale. Principalele caracteristici sînt:

- Utilizatorii înregistrați au posibilitatea să-și găsească prietenii, dar și orice alți utilizatori din toată lumea, nu numai din țara în care se află.
- Pagina Bibliotecii este accesată de utilizatorii care sînt interesați de evenimentele, produsele sau serviciile oferite.
- Grație paginii pe Facebook interacționăm mai ușor cu potențialii utilizatori sau cu utilizatorii deja existenți.
- Promovăm diverse oferte sau informații: articole, expoziții on-line, afișe, postări de pe blogurile Bibliotecii.
- Incorporăm în pagina Bibliotecii Științifice USARB de pe Facebook conținut din alte canale sociale cum ar fi YouTube, Calameo sau SlideShare.

Ce putem face pe Facebook? Suntem la curent cu tot ce se întîmplă. De acum înainte evenimentele se anunță pe Facebook, iar noutățile circulă cu viteza internetului. Facebook permite și crearea de grupuri, nu doar de pagini, expediem

mesaje, primim notificări, acceptăm dacă mergem la diverse evenimente, gestionăm poze, etc.

Orce tip de conținut publicat pe Facebook poate fi apreciat de ceilalți utilizatori prin tastarea butonului de *Like*.

Modul de afișare al mesajelor publicate pe un profil sau pe o pagină de companie, se numește *Timeline*. Vine de la afișarea cronologică a mesajelor, care alcătuiesc în acest fel o istorie a activității persoanei sau a instituției.

Orce poză, clip video sau mesaj publicat poate conține etichetele unor utilizatori de Facebook. E o metodă de semnalizare a faptului că în poză/clip/mesajul respectiv apar persoanele etichetate (tagged).

Profilul personal este tipul de cont de Facebook folosit în scop personal, care poate avea un maxim de 5000 de prieteni și care nu beneficiază de statistici.

Pagina de instituție este tipul de cont de Facebook folosit în scop profesional, care poate avea un număr nelimitat de utilizatori. Grupurile de Facebook au devenit tot mai populare, sînt ușor de administrat, există tehnici prin care numărul de membrii poate crește destul de rapid.

Grupurile de pe Facebook pot fi deschise, pe bază de invitație și sînt folosite de comunități, de utilizatori cu aceleași interese, care doresc să discute într-un cerc organizat.

Tipuri de grupuri profesionale: Clubul de lectură, Eu citesc, Cititorii de cărți, etc.

Conform datelor statistice oferite de Gramatik prin modulul *Audience Insights* (martie 2015) cea mai populară platformă în rîndul moldovenilor este siteul rusesc Odnoklassniki.ru, urmat de Facebook.

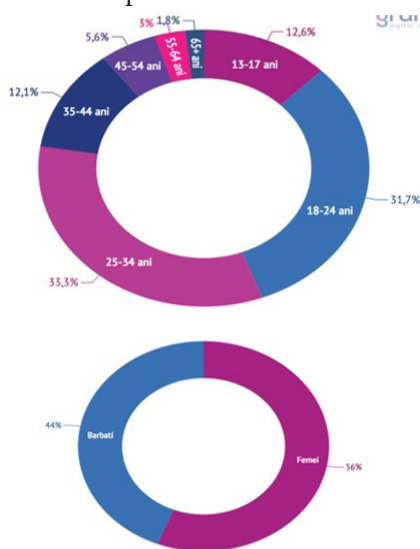
Facebook-ul este utilizat de peste 560 de mii de persoane. Dintre cei care utilizează Facebook-ul, 40 la sută au cel puțin o facultate terminată, 17 la sută dintre ei călătoresc frecvent, etc.

Distribuția după vîrstă și sex

Categoria de vîrstă cuprinsă între 18-34 de ani reprezintă 65% din numărul total de utilizatori.

Limba setată

Doar 42% din utilizatorii cu vîrsta cu-

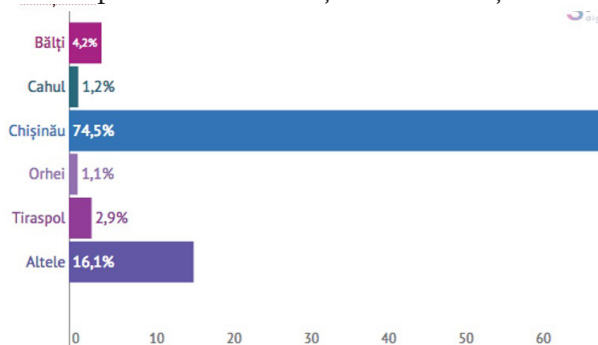
prinsă între 18- 65 ani au setat limba de utilizare româna sau engleză.

Dispozitivele utilizate

64% din utilizatorii cu vîrsta cuprinsă între 18-65 și accesează rețeaua Facebook de pe un dispozitiv mobil sau desktop

Cea mai mare parte a utilizatorilor din orașele din țară care au un cont pe Facebook sînt din Chișinău.

Numărul utilizatorilor Facebook în întreaga lume din Aprilie 2013 pînă în Februarie 2016 depășește cifra de un milion. Iar cele mai accesate pagini pe Face-

book în R. Moldova au peste 656 040 accesări.

Întrucît Facebook este cea mai utilizată rețea atît la nivel mondial, cît și în cadrul universităților, în continuare voi prezenta indicatorii almetrici a acestor instituții incluse în studiu pe rețeaua de socializare respectivă. În acest scop a fost monitorizat indicatorul de vizibilitate – „Like”. Cu cît este mai mare acest indicator, cu atît este mai mare ratingul social sau public al instituției.

Din numărul total de 33 de universități monitorizate, în social media au fost identificate 25 de universități, sau 76% din numărul total.

Toate universitățile prezente în social media sînt prezente pe rețeaua de socializare Facebook, unele fiind prezente concomitent și pe alte rețele. Universitatea cu cel mai mare număr de like-uri pe rețeaua de socializare Facebook este Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”.

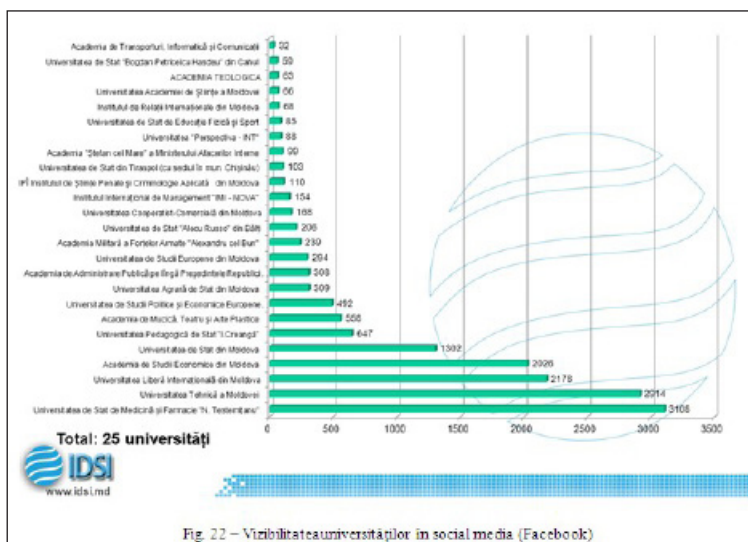
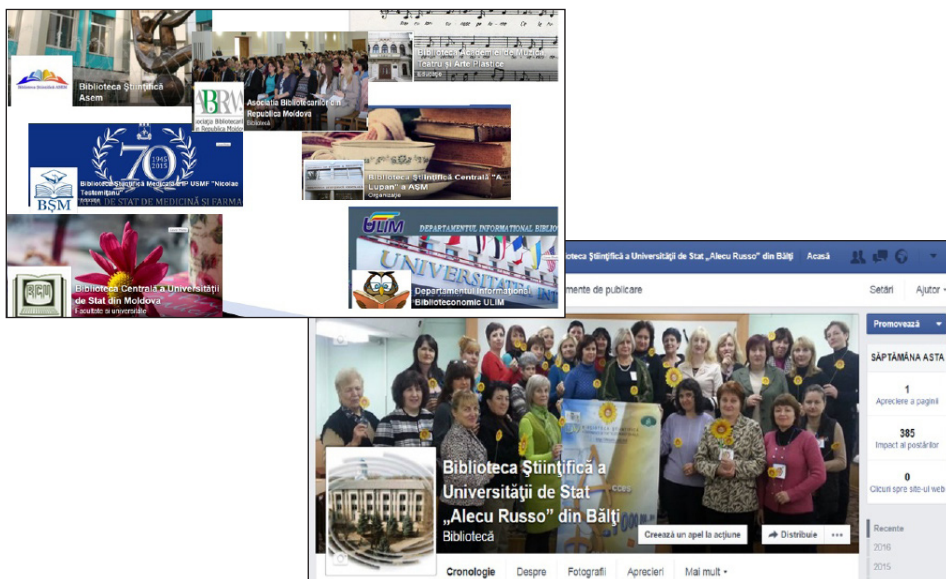

Fig. 22 – Vizibilitatea universităților în social media (Facebook)

În prezent în Republica Moldova sînt și 30 biblioteci universitare, dintre care 19 de stat, 8 din ele își au cont deschis pe Facebook. Printre ele se enumeră: Biblioteca Științifică USARB, Biblioteca Științifică ASEM, Biblioteca Științifică Centrală

„A. Lupan” a AȘM, Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova, Biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, etc.

Dinamica postărilor în anul 2015 pe Facebook

În pagina de Facebook a Bibliotecii Științifice USARB în perioada de trei ani au fost postate: 2013 - 77 inf., accesări 120

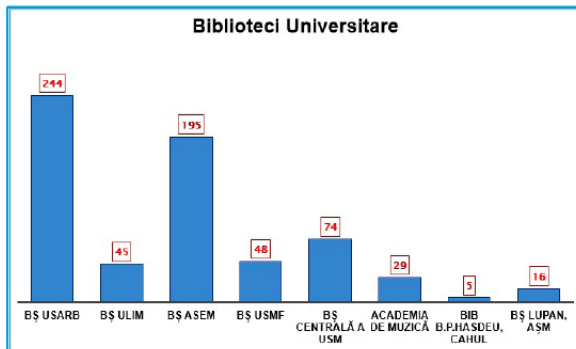
2014 - 108 inf., accesări

Dinamica postărilor în anul 2015 pe Facebook

204

2015 - 244 inf., documente, accesări 72.700

Potrivit studiului despre rețelele de socializare desfășurat în Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” în anul 2014 cea mai preferată rețea de socializare a studenților bălțeni este Facebook-ul. Pe parcursul anului 2015 pe Facebook au fost plasate 244

informații. Numărul total de accesări a paginii este de 27 700. Privind datele statistice utilizatorii paginii 82% sînt femei, 18% din utilizatori fiind bărbați.

Utilizatorii care ne accesează pagina sînt în mare parte din Moldova, România Italia, Germania.

Tipuri de informații plasate pe Facebook

Donații

Programa, afișe, tematica expozițiilor

Activități în imagini

Donație de cărți și reviste (1 fotografie)

Donație de cărți și reviste (2 fotografii)

Mihai Eminescu în Clubul Cărți... (11 fotografii)

Mihai Eminescu omagiat împre... (1 fotografie)

Ziua Națională a Culturii la Bibl... (1 fotografie)

Felicitări bibliotecarilor univer... (1 fotografie)

Impactul postărilor

Pagină Mesaje Notificări Statistici Instrumente de publicare Setări Ajutor

Impactul postărilor (12.02.2016 - 18.02.2016)

Lunarul Icoștelorului 15.02.2016 la 10:24	Impact - 717 persoane	Promovează postarea
Ediția a XIII-a. Zua Siguranței pe Internet... 11.02.2016 la 09:04	Impact - 327 de persoane	Promovează postarea
Tiu Malorecu 10.02.2016 la 15:49	Impact - 140 de persoane	Promovează postarea

Vezi tot

Tipuri de evenimente

EVENIMENTE DIN TRECUȚ

- 20 FEB Colloquia Bibliothecariorum IN MEMORIAM FAINA TLEH...
Vă 10:00 - 24 de participanți
- 29 OCT Lansare de carte
Mă 12:40 - Organizat de Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A...
Vă Puckin 38, 3121 Baș
- 10 OCT COLLOQUIA PROFESSORUM. Ediția a V-a
Vă 11:10 - Organizat de Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A...
Vă Puckin 38, 3121 Baș
- 02 OCT Proiectului Național „Spre Cultură și Civilizație prin Lectu...
Joi 12:30 - 1 participant
- 18 SEP Vă invităm în data de 18.09.2014 la un dialog cu Gheorg...
Joi 11:30 - 4 participanți

Pe Facebook Biblioteca Științifică USARB plasează diverse tipuri de informații: donații, evenimente, programe, afișe, tematica expozițiilor, lunare.

Alexandru Budisteanu ▶ Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți
31 August 2014 · 🌐

Cele mai bune ganduri de la Directorul Filialei din Bucuresti a Bibliotecii Universitatii de stat Alecu Russo din Balti.

Ana Sofroni ▶ Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți
31 August 2014 · 🌐

Ce colectiv frumos are Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alecu Russo" din Bălți! De aceea și indicii Bibliotecii la toate genurile de activități sunt, după cum se știe, de performanță. Succesul mereu să vă atîină calea!

Andrei Cojocaru

07.09.

Buenas. E super pagina.

Pagina BŞ USARB de pe Facebook mai include și o serie de opinii, aprecieri, comentarii:

Avantajele unui cont pe Facebook:

- Ai posibilitatea de a găsi foarte ușor vechi cunoștințe cu care nu ai ținut legătura.
- Ai posibilitatea de a fi la curent cu toate noutățile.
- Faci trimiteri de pe alte site-uri care conțin informație de interes personal sau public.
- Îți faci noi prieteni, cu care împărtășești idei sau interese comune.

Dezavantajele unui cont Facebook:

- Timpul care ar putea fi utilizat util rămâne în defavoare atunci când vine vorba de navigatul pe facebook ore în șir.
- Nu există o garanție sigură în privința securității și confidențialității informației personale.

Avantajele contului pe Facebook pentru Biblioteca USARB:

- Comoditatea prin care putem interacționa cu utilizatorii.
- Prin Facebook putem accelera procesul de formare a imaginii Bibliotecii USARB, prin diseminarea informațiilor privind organizarea diferitor activități științifice și culturale.
- Putem cu ușurință împărtăși din activitățile întreprinse, de a primi feedback-uri, de a vedea interesele și punctele de vedere pe care le au unii utilizatori în legătură cu anumite lucruri (prin imagini, videoclipuri, citate).
- Asigură conexiunea rapidă dintre potențialul utilizator și „produse” printr-un click.

Concluzii:

În ultimii ani, Facebook a atras milioane de oameni și mulți dintre utilizatorii bibliotecilor universitare accesează zilnic această rețea. Acest lucru a făcut ca Biblioteca Științifică USARB să ia în considerare implementarea și utilizarea acestei noi aplicații pentru a comunica mai bine cu utilizatorii ei.

Dar bibliotecile trebuie să-și adapteze modul în care abordează utilizatorii, astfel încât să vină în întâmpinarea studenților, a așteptărilor și a preferințelor lor în continuă schimbare, odată cu evoluția tehnologiilor.

Referințe bibliografice:

1. MADGE, Octavia-Luciana, COȘERIA, Laura, MODAN, Ana-Maria. *Comunicarea pe Facebook* : Părerea studenților români de la specializarea științe ale informării și documentării despre utilizarea rețelei Facebook de către bibliotecile universitare [on-line] [citată 20 febr. 2016]. Disponibil: <https://doaj.org/article/885da58b16f9470686706f93c9033fea>
2. *Prezența web a instituțiilor din educație și învățământ din Republica Moldova* [on-line] [citată 20 febr. 2016]. Disponibil: <http://idsi.md/en/prezența-web-institutii-învatamint>
3. STAYER, Mihaela. *Biblioteca universitară în viața virtuală a studentului* [on-line] [citată 7.02.2016]. Disponibil: http://www.slideshare.net/libruniv/biblioteca-universitara?qid=cf566ae3-04d9-4f13-bf70-01741938dfe7&v=qf1&b=&from_search=2

INTEGRAREA SUBIECTULUI TRATAT ÎN DOCUMENT ÎN UNA DIN
CLASELE PRINCIPALE ALE CZU. CLASA 9 (CAZUL BŞ USARB)

*INTEGRATING THE SUBJECT OF THE DOCUMENT IN ONE OF THE MAIN
CLASSES OF UDC. THE 9 CLASS: THE CASE OF SL USARB*

LILIA UCRAINET
LINA MIHALUȚA

Abstract: *This article reflects the experience of documentary analysis of information resources in the 9th Class - Geography. Biography. History of the Universal Decimal Classification applied in USARB Scientific Library. There are highlighted fundamental rules for the classification of the main classification number in accordance with auxiliary code to allow the construction of compound number and integration of analyzed subject in one of the class subdivisions in UDC.*

Keywords: *classification, information resources, leading indicator, auxiliary indices, Universal Decimal Classification, Class 9 - Geography. Biography. History*

„Clasificarea este o operație mintală prin care se decide, se stabilește locul documentului indexat într-un sistem, operația de adunare la un loc a aspectelor asemănătoare ale unui subiect și de despărțire, îndepărtare a aspectelor ce le deosebesc”

Săluc Horvat (profesor, cărturar și istoric literar)

Secolul XXI continuă să înregistreze noi tendințe de utilizare a clasificării zecimale universale. Pe motiv, că persistă multe opinii contradictorii, totuși, ea rămâne un instrument util în activitatea info-documentară, perfect adaptat existenței a trei factori care definesc universul biblioteconomiei contemporane: informatizarea serviciilor, partajarea bazelor de date ale bibliotecilor și globalizarea activităților info-documentare. Clasificarea zecimală este *universală*, atât în privința conținutului (cuprinde totalitatea cunoștințelor umane), cât și în privința notației (compusă din cifre arabe, semne matematice și de punctuație, a căror înțelegere și semnificație este internațional valabilă), și *independentă* de limba clasificatorului și a documentului. Scopul analizei documentare rămîne unul primordial - de a pune cartea la dispoziția utilizatorului cât mai rapid.

CZU este în permanentă revizuire, modificările și completările efectuându-se sub auspiciile Consorțiului CZU (Universal Decimal Classification Consortium – UDCC) și al unui editor șef. Propunerile pentru revizuirile importante sînt publicate în seria ”Extensions and Corrections to the UDC”, care apare anual.

Studiu dat prezintă experiența analizei documentare a resurselor informaționale din **Clasa 9 - Geografie. Biografie. Istorie** din cadrul CZU aplicată în Biblioteca Științifică USARB. Documentele din această clasă tratează subiectele următoarele:

902 - Arheologie

903 - Preistorie. Urme ale culturilor preistorice. Artefacte, antichități.

904 - Studii locale. Studii ale unei localități. Monografii ale localităților.

91 - Geografie. Explorarea pămîntului și a diferitelor țări. Călătorii. Geografie regională.

910 - Probleme generale ale geografiei. Geografia ca știință. Expediții geografice. Călătorii.

911 - Geografie generală. Știința factorilor geografici (Geografie sistematică). Geografie teoretică.

912 - Prezentarea unei regiuni prin mijloace neliterare, fără ajutorul textului. Imagini. Scheme. Diagrame. Gartograme. Hărți. Atlase. Globuri (ca reprezentare a cunoștințelor geografice.)

913 - Geografie regională în general. Geografia lumii antice și moderne.

929 - Științe biografice și înrudite.

93 - Istorie

930 - Știința istoriei. Științe auxiliare ale istoriei.

94 - Istorie generală. Istorie universală.

Sinteza și analiza documentară integrează documentele din Clasa 9 în sistemul de clasificare universal și demonstrează, prin intermediul diverselor exemple, necesitatea utilizării clasei respective în raport cu domeniile adiacente, folosind un limbaj documentar, exprimat prin *indicii principali și indicii auxiliari*.

Locul fizic, geografic, politic-administrativ este indicat prin utilizarea *indiciilor auxiliari comuni de loc* care sînt redați în paranteze rotunde și au fost formați prin derivarea de la cifrele existente la clasa 91 Geografie și 93/99 Istorie.

Perioada de timp se va specifica prin *indicii auxiliari comuni de timp*, utilizați în întreaga clasă

(” ”). *Indicii auxiliari comuni de persoane* vor arăta caracteristici personale în geografie, biografie, istorie. Întrebuițarea *indiciilor auxiliari comuni de rasă și popor* vor fi necesari în exprimarea subiectelor la istorie. Sînt formați din indicii comuni de limbă, precedați de semnul egal (=), plasați între paranteze rotunde.

Indicii auxiliari comuni de formă se utilizează în mod constant, iar subdiviziunile de la (084.3) vor fi folosite, în special, pentru a exprima forma și scara hărților, se notează, de asemenea, în paranteze rotunde printr-o cifră precedată de **0** (zero). Grație *indiciilor auxiliari comuni de materiale* se vor demonstra materialele utilizate la fabricarea obiectelor arheologice. Și, în cele din urmă, *indicii auxiliari comuni de limbă* sînt reprezentați printr-un număr precedat de semnul (=) egal.

Indicii auxiliari oferă clasificării zecimale o elasticitate mai mare și creează posibilitatea redării, cu mai multă exactitate și sub diferite unghiuri, a conținutului indexat.

Clasa 9 începe cu subdiviziunea **Arheologie 902**, aici sînt incluse metodele și tehnicile pentru studiul civilizațiilor și culturilor trecute bazate pe descoperiri și interpretări ale materialelor rămase sau relicvelor. De exemplu: Palego, Angelo. Cum am găsit Arca lui Noe. București : Humanitas, 2003 - **902(100)** – arheologie universală

O altă subclasă - **Preistoria și vestigiile preistorice, inclusiv artefactele 903**, utilizată la indexarea documentelor, reflectă starea, condiția mărimea și forma materialelor, suprafețelor, obiectelor și produselor se distinge prin folosirea a trei tipuri de *auxiliari speciali*: auxiliarii speciali **introduși de liniuță urmat de cifra 4)**

903-422.11 *Obiecte rotunde*

forma materialelor

Auxiliarii speciali **cu punct zero** exprimă materialele din care au fost făcute obiectele, acest aspect este reliefat în exemplul de mai jos:

Urne confecționate pe roata olarului - 903.23.02

argilă

Auxiliarii speciali **cu apostrof** servesc pentru a crea notații de subiecte compuse prin fuzionarea elementelor, componentelor sau a altor caracteristici constituente, dacă aceste elemente sînt în mod explicit diseminate ca fațete în schemă, sau sînt implicit derivate de la subdiviziunile indicelui principal prin paralele, ele exprimă tipul de cultură și nivelul de civilizație.

Ceramică confecționată pe roata olarului aparținînd popoarelor nomade.
903.23'15.02

culturile nomade

Subdiviziunea **904 - Vestigii culturale ale diferitelor perioade istorice** dedicată epocii civilizației vechi, cu toate etapele ei de dezvoltare, folosește, unde e necesar, relația cu două puncte. Corelațiile esențiale se stabilesc cu tehnologia din Clasa 6 - Științe aplicate. Medicină Tehnologie și cu artele frumoase din Clasa 7, în exemplul ce urmează avem Clasa 72 Arhitectură:

Vestigiile rupestre din munții Buzăului. Buzău : [S. n.], 1980 - 904:72(498)

Lucrările monografice ample se clasifică la **908 - Studii regionale. Studii ale unei localități. Monografii ale localităților**. Acest indice oferă prioritate unei regiuni de interes deosebit, ca locul de naștere, dacă e necesar, sau poate grupa, toate materialele despre o anumită regiune a lumii, pentru instituții specializate în zone extinse, de exemplu, ca Orientul Mijlociu, sau Sudul Saharei din Africa. În cazul nostru vom prezenta studiul regional al unor zone din China:

100 de minuni ale Chinei. București : Ed. BIC ALL, 2008 - 908(510) - China - monografii regionale.

Geografia. Explorarea pămîntului și a diferitelor țări. Călătorii. Geografie regională se afla la clasa **91**, dar elementele mai științifice ale domeniului se regăsesc la subclasa **55 Geologie**. Natura omniprezentă a acestei discipline face ca o mare cantitate de materiale înrudite să se găsească în alte secvențe ale clasificării.

Expediții și călătorii geografice de descoperiri. Călătorii. urmează la **910.4**. La acest indice pot fi adăugate informațiile despre regiunile sau activitățile unei anumite țări, plasîndu-se, imediat, după indicele de bază, indicele auxiliar de loc:

Țurlea, Stelian. La Nord și la Sud De Tejo (Itinerare portugheze). București : Sport-turism, 1980 - 910.4(469) - descrieri și călătorii

Subdiviziunea **911 Geografie generală. Știința factorilor geografici (Geografie sistematică). Geografia teoretică** începe cu generalități despre subiect, metodologie și interpretare, urmate de particularități.

Cercetările ce țin de suprafața globului pămîntesc se vor clasifica la subdiviziunea **911.2 Geografia fizică**, iar documentele ce abordează subiecte despre populație și așezările geografice vor fi clasate la **911.3 Geografia umană**. Această subdiviziune poate forma combinații prin două puncte cu alte clase pentru a exprima aspecte înrudite ca:

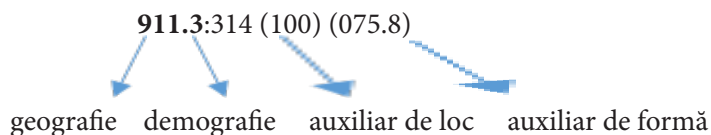
911.2:591.9 Zoogeografie

911.3:33 Geografia economică

Tipurile de așezări se pot exprima prin relația cu două puncte și, de asemenea, prin utilizarea adecvată a auxiliarilor, în special a auxiliarilor comuni de loc, în exemplul de mai jos indicat prin notația (100). Pentru a demonstra categoria

de utilizatori cărora se adresează documentul indicilor de clasificare de bază li se vor atribui indicii auxiliari de formă (075.8) (în cazul nostru), identificînd, rapid, manualele de geografie umană.

Erdeli, George. *Geografia populației mondiale*. București : Ed. Universitară , 2009

Globurile, hărțile și atlasele, precum și alte tipuri de materiale cartografice sînt încadrate în subdiviziunea 912 - **Prezentarea unei regiuni prin mijloace ne-literare, fără ajutorul textului. Imagini. Sheme. Diagrame. Cartograme. Hărți. Atlase. Globuri (ca reprezentare a cunoștințelor geografice)** și pot fi scindate prin utilizarea indicilor auxiliari comuni de formă (084/086), dacă bibliotecile dau prioritate acestei clasificări.

Географический атлас : 5-11 кл. Ч. : Ed. Iulian , 2008. - 912(084.4)

Geografia regională completează subclasa 913 – **Geografia regională în general. Geografia lumii antice și moderne**, începînd cu geografia lumii vechi la 913(3) și, continuînd cu cea modernă, ordonată după continente, prin utilizarea indecelui auxiliar comun de loc:

Florea, Galina. *Geographie : Man. de francais*. București : Ed. Fundației „Romînia de Mîine“, 2004 - **913 (44) (075.8)=133.1**

Din exemplul de mai sus, distingem ideea că subdiviziunea 913 poate fi clasificată nu doar cu indicii auxiliari de loc (44 - Franța), ci și cu indicii auxiliari comuni de limbă (=133.1), pentru a demonstra limba în care a fost scris documentul și indicii auxiliari de formă (075.8), pentru a indica forma documentului și categoria de utilizatori cărora le este destinată.

Clasa 92 este liberă, cu excepția subdiviziunii 929 care se folosește pentru **Științe biografice și înrudite**. Documentelor din această subdiviziune li se atribuie, unde e necesar, indicii auxiliari de loc, de limbă, de timp.

În Biblioteca Științifică USARB documentelor care reflectă subiectele de biografie li se se aplică metoda de clasificare cu indicele 929, prin urmare, aranjarea resurselor informaționale, în colecție, se face alfabetic.

Bunea, Augustin. *Din istoria românilor: Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728-1751)*. Cluj-Napoca : Ed. Napoca-Star, 2012 – indicele de clasificare va fi **929(498) Inocențiu Klein**.

Pentru a exprima *biografii pe anumite subiecte* se folosesc auxiliarii de formă (092), dacă bibliotecile preferă acest indice, pentru a arăta biografia unei persoane, adăugat la indicele adecvat din clasificare.

Petrescu, Camil. *Eugen Lovinescu sub zodia seninătății imperturbabile*. București : Ed. 100+1 Gramar, 2004 - **821.135.1.09(092)Lovinescu E.**

Documentele ce tratează informații despre cele mai vechi, dar și cele mai importante științe auxiliare ale istoriei, avînd drept scop studiul nașterii și evoluția familiilor, înrudirile care se stabilesc între persoanele unei epoci, evoluția acestor înrudiri în timp, precum și evenimentele istorice dintr-o perioadă dată sînt clasificate la **929.5 Genealogie**, iar **Heraldica 929.6** este subdiviziunea ce reprezintă o disciplină auxiliară a istoriei, care se ocupă cu studiul stemelor statelor, cu blazoanele caselor domnitoare, familiilor nobiliare, orașelor.

Pisoschi, Alexandru-Grigore. Din heraldica teritorială a Bucovinei istorice, Hotinului și Herșei. Cluj-Napoca : Risoprint, 2014 - 929.6:94(498)

Resursele informaționale privind acordarea titlurilor, datoriile și drepturile nobilimii se clasează la **929.7 Nobilimea. Titluri de noblețe. Demnități și titluri aristocratice.**

Înalte distincții pentru patru bălțeni : Decorarea cu ordinul "Ștefan cel Mare" - 929.71(478.9Bălți)

Acestea sînt urmate de **Ordine cavaleresti. Decorații la 929.71 și de Drapele și pavilioane. Steaguri. Standarde la 929.9.**

Coterbic, Corneliu. Enciclopedia Drapelelor și Stemelor Statelor Lumii. București : Ed. Meronia, 2009 - 929.921(100)(03)

Domeniul *Istorie* începe cu subdiviziunea **930 - Știința Istoriei. Științe auxiliare ale istoriei**. Aici se clasifică lucrările despre istoriografie și stadiul studiilor istorice din anumite perioade:

Jarcuțchi, Ion. Comisia Gubernială Științifică a Arhivelor din Basarabia: (sfîrșitul secolului XIX - începutul secolului XX). Ch. : [s. n.] 2012 - 930.25(478) 18/19` (stadiul studiilor de istorie din Basarabia în sec.19/20).

Notă: În anul 2006, de către Consorțiul CZU, în cadrul clasei 9, au fost realizate modificări pentru următorii indici:

930.22 Diplomatică (Știința descifrării hrisoavelor), anulat și format alt indice **nou - 930.1:003.074.**

930.27 Epigrafie. Paleografie, anulat.

930.271 Epigrafie. Studiul inscripțiilor, anulat.

Nou - 930.1:003.071

930.272 Paleografie. Studiul scrierilor vechi, anulat.

Nou - 930.1:003.072

Documentele din domeniul **Arhivisticii** se clasează la **930.25, Epigrafie** – la **930.271, Paleografie** – **930.1:003.072** (indicele vechi 930.272 anulat în 2006). **Istoria civilizațiilor și a culturilor** este clasificată la subdiviziunea **930.85** evocînd evenimentele perioadelor de dezvoltare a diferitor popoare.

Kenrick, Donald. Dicționarul istoric al țiganilor (romilor) Cluj-Napoca : Motiv, 2002 - 930.85(=214.58)(03)

Indicile auxiliar comun de rasă și popor, în exemplul nostru, (=214.58) demonstrează că dicționarul respectiv tratează informații care oglindesc originea romilor, iar indicele auxiliar de formă (**03**) sugerează că documentul reprezintă o lucrare de referință.

Istoria generală. Istoria universală este plasată la **94**. Istoria anumitor țări sau popoare se precizează utilizînd auxiliari comuni de loc, auxiliari comuni de timp, acolo unde e cazul, auxiliari comuni de grup etnic și naționalitate pentru popoarele care au o istorie comună, dar nu pot fi delimitate geografic, cum sînt: hutiții, evreii, romii.

Istoria lumii vechi urmează la 94(3), iar cea a lumii moderne la 94(4/9).

Ionescu, Violeta. Sărbătorile antichității : Sanctuare, oracole, preziceri celebre. Galați : Ed. Axis Libri, 2009 - 94(3)

Documentele a căror conținut tratează subiecte din istoria celor două războaie mondiale vor primi următorii indicii de clasificare **94(100)"1914/18" Istoria mondială și respectiv 94(100)"1939/45"**.

Detaliile privind istoria unor anumite țări se exprimă prin intermediul tabelor principale și, acolo, unde este relevant se utilizează indicii auxiliari de loc, de timp, de limbă, după cum ne sugerează și exemplul următor:

Dragnev, Demir. Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în țările

Române : Studii și materiale. Ch. : Cartdidact ; Civitas, 2012

94(478+498)``05/19``=135.1=161.1

indice principal, indici auxiliari de loc, indice auxiliar de timp, indici auxiliari de limbă
Istoria universală va fi clasificată cu indicele auxiliar de loc (**100**), exprimând însumarea cronologică a evenimentelor:

Rodney Castleden. Evenimente care au schimbat lumea. București : Meteor Press, 2012 – 94(100)

De asemenea, CZU contribuie la identificarea rapidă în baza de date a documentelor care au ca subiect personalități reflectate în diverse domenii, fie că ele devin subiectul unor studii, a unor eseuri, teze de doctorat, antologii sau a unor opere literare (romane istorice, nuvele, piese de teatru).

Eficiența Clasificării Zecimale Universale de a soluționa optim solicitările nuanțate ale utilizatorilor o vom demonstra prin documente referitoare la viața și activitatea lui Dimitrie Cantemir.

Despre Dimitrie Cantemir s-au scris multe studii, clasificarea va ține cont de domeniul de analiză pe care sînt axate documentele. Cărțile pot trata personalitatea lui Dimitrie Cantemir sub aspect istoric, al criticii literare sau al studiilor lingvistice.

Dimitrie Cantemir - personalitate istorică:

Lemny, Ștefan. Cantemireștii : Aventura europeană a unei familii princiare din secolul al XVIII-lea. Iași : Polirom , 2013

94(478)``16/17``(092) **Cantemir D.**

Dimitrie Cantemir - istoriograf:

Cantemir, Dimitrie. Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. București : Albatros – indicele de clasificare va fi 821.135.1- 94``17``

Istoria și critica literară ce reflectă personalitatea lui D. Cantemir.

*Coroban, Vasile. Dimitrie Cantemir - scriitor umanist : eseu. Ch. : Cartea Moldovei, 2003 - 821.135.1.09``17``(092) **Cantemir D.***

Opera literară a lui D. Cantemir:

Cantemir, Dimitrie. Istoria ieroglifică. București : Ed. Junimea, 1988 - 821.135.1- 3``17``

În cazul în care sînt abordate și aspecte ale existenței comunității entice, ca minoritate, documentele cu aspect istoric vor fi clasificate cu ajutorul indicilor auxiliari comuni de rasă și popor pentru a reliefa subiectul analizat.

Holocaust: gînduri, idei, sentimente. București : Ed. AERVH, 2007

94(=411.16) (498)``1940/1944``

minoritate evreiască

Manualele de istorie primesc, pe lângă indicii auxiliari comuni de loc, indicii auxiliari comuni de timp, pentru a indica perioada reprezentată în manuale și indicii auxiliari comuni de formă, pentru a reflecta categoria de utilizatori : (075.2 - primar), (075.3 - secundar), (075.32 - licee), (075.8 - superior)

Istorie : Epoca contemporană : Man. pentru cl. a 12-a. Ch. : Cartea Moldovei, 2006 - 94(100)``1914/2009``(075.32)

În final, putem menționa că, clasificarea și indexarea corectă a documentelor permite:

- Ordonarea materialului în mod util pe rafturile cu acces liber;
- Structurarea semnificativă a bibliografiilor și indexurilor de subiecte;
- Asigură accesul multilingv la colecții;

- Furnizarea unor instrumente structurale pentru organizarea resurselor Web;
- Analiza colecțiilor;
- Este utilă în contextul criteriilor de căutare.

Clasificarea Zecimală Universală rămâne a fi un instrument de „*mare actualitate*”, include toate domeniile cunoașterii; în baza ei sînt aranjate sistematic-alfabetic colecțiile bibliotecilor și este o schemă de clasificare adecvată oriunde în lume.

În pofida opiniilor *pro* și *contra*, clasificarea își menține utilitatea și în universul contemporan al biblioteconomiei și științei informării, atît în relația cu utilizatorii și oferirea de referințe infodocumentare, cît și în colaborarea dintre bibliotecarii din diverse țări.

Referințe bibliografice:

1. *Clasificare zecimală unitară în biblioteconomie. Noțiuni primare* [on-line] [citată 12 februarie 2014]. Disponibil: http://altmarinus.ning.com/profiles/blogs/clasificarea-zecimala-unitara?xg_source=activity
2. *Clasificarea Zecimală Universală*. Ed. medie intern. în lb. rom. București : Bibl. Naț. a României, 1998. Vol.1. 398 p. ISBN 973-97354-7-9.
3. *Clasificarea Zecimală Universală*. Ed. medie intern. în lb. rom. București : Bibl. Naț. a României, 1998. Vol.2. 518 p. ISBN 973-97354-8-7.
4. COSTEA, Gabriela, HELEREA, Elena. *Instrumente de lucru pentru regăsirea informației* [on-line] [citată 08 mai 2015]. Disponibil: http://www2.unitbv.ro/Link-Click.aspx?fileticket=M0f_G140ZMY%3D&tabid=4516&language=en-US
5. DACIAN, Ion. *Biblioteca leacul sufletului (II), clasificarea zecimală universală, metoda modernă de prelucrare a informațiilor din bibliotecă* [on-line] [citată 14 aprilie 2015]. Disponibil : http://www.armyacademy.ro/revista3/rev3_art26.html
6. DOBRE, Claudiu. Metologia clasificării : CZU în aplicații. In: *Biblioteca & metodologie*. 2012, nr.10, pp. 303-305. ISSN 1220-3386.
7. DUCHEMIN, Pierre-Yves. *Arta informatizării unei biblioteci* : Ghid practic. Timișoara : Ed. Amarcord, 1998. 413 p. ISBN973-9244-53-X.
8. FRÎNCU, Victoria. *Clasificarea Zecimală Universală* : Ghid de utilizare. București : ABIR, 2006. 286 p. ISBN 973-85962-2-X.
9. FRÎNCU, Victora. Clasificarea la răscruce: raport cu privire la seminarul internațional cu tema „Classification at a Crossroads: Multiple Directions of Usability”. In: *Biblioteca*. 2010, nr. 9, pp. 99-101.
10. HORVAT, Săluc. *Introducere în biblioteconomie*. București: Ed. Grafoart, 1996. 214 p. ISBN 973-9054-06-4.
11. MIHALUȚA, Lina. Actualizări în catalogare/clasificare. In: *Confluențe bibliologice*, 2006, nr.1-2, pp. 65-69.
12. MIHALUȚA, Lina. *Standardul interstatal Gost 7.1.03. Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerințe generale și reguli de alcătuire* : Prezentare Power Point [on-line] [citată 20 ianuarie 2014]. Disponibil : <http://www.slideshare>.
13. MUȘAT, Rodica. Aspecte ale utilizării Clasificării Zecimale Universale pentru domeniul tematic „Științe biografice și înrudite. Istorie.” In: *Biblioteca & Metodologie*. 2012, nr. 8, pp. 240-242.
14. MUȘAT, Rodica. *Clasificarea Zecimală Universală: rolul acestei clasificări bibliografice și repere istorice* [on-line] [citată 24 martie 2103]. Disponibil: <https://iuventutem.wordpress.com/category/clasificarea-zecimala-universala>
15. MUȘAT, Rodica. Soluții de indexare a documentelor în bibliotecile europene. In: *Biblioteca*. 2011, nr. 11, pp. 323-325.

POLITICA DE CONFIDENȚIALITATE ÎN CADRUL
BIBLIOTECHII ȘTIINȚIFICE A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO”
DIN BĂLȚI

*POLICY OF CONFIDENTIALITY WITHIN THE SCIENTIFIC LIBRARY
OF „ALECU RUSSO “ BĂLȚI STATE UNIVERSITY*

LILIA ABABII

Abstract: *The aim of this study is to investigate the use of the right to protection of personal data and to identify user satisfaction regarding the privacy of personal data promoted by the Scientific Library.*

Keywords: *confidentiality, personal data, user, code of ethics*

Necesitatea socială de identificare a persoanei a constituit întotdeauna o preocupare atât pentru puterea publică, cât și pentru sectorul privat. Datele personale au făcut întotdeauna obiectul unor dorințe de a le afla, uneori și numai din pură curiozitate. Dar cu adevărat, importanța lor deosebită crește odată cu explozia tehnologiilor de comunicații.

Termenul „date cu caracter personal” se confundă de multe ori cu noțiunile de identitate, intimitate, viață privată. Conform **Legii Republicii Moldova privind protecția datelor cu caracter personal** „Date cu caracter personal este orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale”

În Republica Moldova, autoritatea responsabilă de control asupra corespunderii prelucrării datelor cu caracter personal cerințelor prezentei legi a fost desemnat **Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal** (CNPDCP). În acest sens, CNPDCP este o autoritate de supraveghere autonomă și independentă cu atribuțiile specifice oricărei instituții de control. Obiectivul Centrului este apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea datelor cu caracter personal.

Protecția datelor se realizează în baza anumitor acte normative atât naționale cât și internaționale: Constituția Republicii Moldova (din 29.07.1994), Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 (din 8.07.2011), Legea privind accesul la informație. nr.982-XIV (din 11.05.2000), Declarația universală a drepturilor omului, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

La nivel de domeniu există documente ce vin să susțină dreptul la protecția și confidențialitatea datelor cu caracter personal. În 2014 în cadrul Conferinței anuale a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) a fost aprobat **Codul deontologic al bibliotecarului**, ca normă de conduită morală obligatorie pentru toți bibliotecarii din Republica Moldova. Monitorizarea aplicării și examinarea încălcării prevederilor lui cad în sarcina Consiliului Asociației Bibliotecarilor și Comisiei de Etică profesională. În aliniatul trei al acestui cod, cu genericul *Bibliotecarul și Utilizatorul* se stipulează: **Bibliotecarul trebuie să garanteze o abordare personală asigurând confidențialitatea datelor referitoare la utilizatori, a surse-**

lor infodocumentare consultate și respectînd dreptul acestora la intimidare .

În anul 2002 la Glasgow, Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (IFLA) face o declarație cu privire la biblioteci și servicii de informare. IFLA declară: „**Bibliotecile și serviciile de informare vor proteja dreptul fiecărui utilizator la intimitate și confidențialitate privind informațiile căutate sau primite și resursele consultate, împrumutate, achiziționate sau transmise**”. În consecință, IFLA face apel către bibliotecile, serviciile de informare și personalul acestora să susțină și să promoveze principiile libertății intelectuale și să ofere un acces nelimitat la informații.

Schimbările ce au loc în societate în ultima perioadă impun instituțiilor publice anumite rigori în ceea ce privește protecția datelor. Din aceste considerente sînt elaborate politici instituționale, se concep programe de securitate informațională care au drept scop protejarea datelor cu caracter personal.

În acest sens, Instituția Publică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (USARB) asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal, în special, a dreptului la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private. La nivel instituțional sau adoptat acte ce vor reglementa securizarea datelor cu caracter personal:

- 1. Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB.**
- 2. Ordinul privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB.**
- 3. Regulamente ale sistemelor de evidență.**

- *Regulament privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a candidaților la concursul de admitere la studii superioare în USARB*
- *Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB*

Biblioteca Științifică „Alec Russo” din Bălți (BȘ USARB) ca parte integrantă a USARB îndeplinește misiunea de asigurare informațională și documentară a procesului educațional și științific, facilitînd accesul la informații prin crearea condițiilor și a instrumentelor bibliografice adecvate, prin formarea culturii informației utilizatorului. Conform Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal BȘ USARB operează cu date cu caracter personal a utilizatorilor săi astfel obținînd statut de operator de date cu caracter personal.

Biblioteca are în gestionare sistemul de **Evidență a cititorilor**. În scopul asigurării măsurilor de protecție a informației de o eventuală distrugere, modificare, copiere, răspîndire ilegală a fost elaborat *Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB*.

Prin respectivul regulament BȘ USARB se obligă să respecte legislația în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal și libera circulație a acestora, precum și legislația privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private. Prezentul Regulament stabilește drepturile și obligațiile personalului responsabil din cadrul Bibliotecii antrenat în procesul de colectare și gestionare a informației cu caracter personal și are drept scop reglementarea principiilor, condițiilor și modalităților de asigurare a accesului la această informație, asigurîndu-i securitatea, integritatea, onoarea, demnitatea, reputația profesională, drepturile

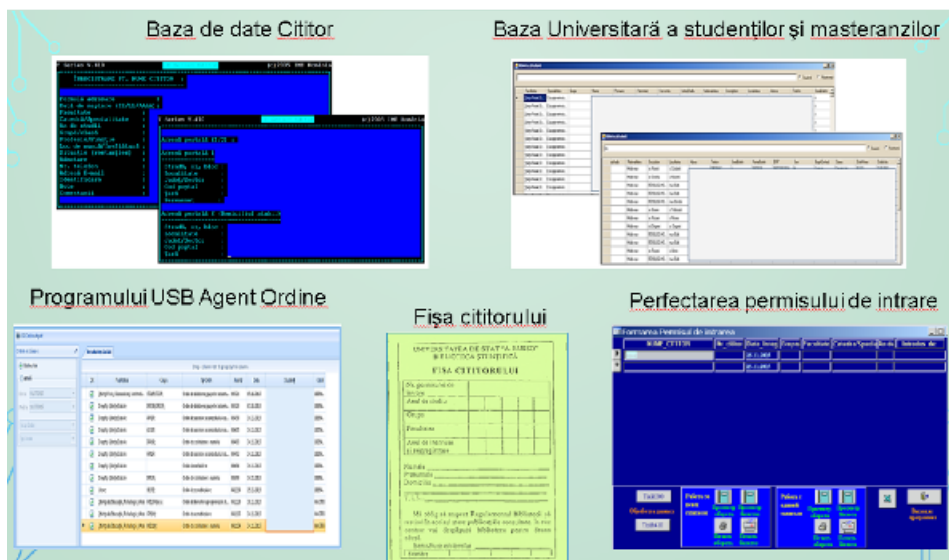
și interesele fiecărui utilizator în parte.

În cadrul acestui Regulament sînt stipulate condițiile generale și cerințele față de prelucrarea datelor cu caracter personal ale utilizatorilor BȘ USARB în cadrul sistemului de evidență *Evidența cititorilor*. În cadrul sistem de evidență *Evidența cititorilor* sînt prelucrate următoarele categorii de date cu caracter personal:

- ✓ numele, prenumele;
- ✓ IDNP;
- ✓ semnătura;
- ✓ numărul de telefon/fax;
- ✓ numărul de telefon mobil;
- ✓ adresa (domiciliului/reședinței);
- ✓ adresa e-mail;
- ✓ profesia și/sau locul de muncă;
- ✓ imagine

Colectarea și prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează pentru realizarea următoarelor scopuri:

- Înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor*;
- Realizarea *Programului Noul Utilizator* ;
- Eliberarea *Permisului de intrare* în Biblioteca Științifică USARB;
- Completarea *Fișei cititorului* în Oficiul Săli de împrumut;
- Utilizarea programului *USB Agent Ordine*;
- Conexiunea cu Baza Universitară a studenților și masteranzilor USARB prin Intranet;
- Ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB*;
- Redactarea Bazei de date Cititorul, Modulul Circulație;
- Eliberarea Bonurilor de achitare pentru Permise de Intare;

Ținînd cont de actualitatea problemei dreptului la protecția datelor în cadrul Bibliotecii Științifice USARB s-a inițiat studiul care a urmărit **scopul: identificarea gradului de satisfacție a utilizatorilor în ceea ce privește politica de confidențialitate a datelor cu caracter personal promovată de Biblioteca Științifică USARB.**

Obiectivul studiului a fost cercetarea și elucidarea aspectelor ce țin de dreptul la protecția datelor cu caracter personal:

- Determinare opiniei subiecților investigației în privința acțiunilor pe care le întreprinde

Biblioteca în direcția protecției datelor.

- Stabilirea nivelului de familiarizare a utilizatorilor cu noțiunea de *date cu caracter personal*;
- Identificarea cunoștințelor privind scopul colectării datelor;

Metoda de colectare a datelor pentru acest studiu a fost sondajul. Instrumentul de cercetare utilizat a fost chestionarul scris cu întrebări închise. Chestionarul a fost distribuit unui număr de 50 utilizatori toți fiind studenți secția zi.

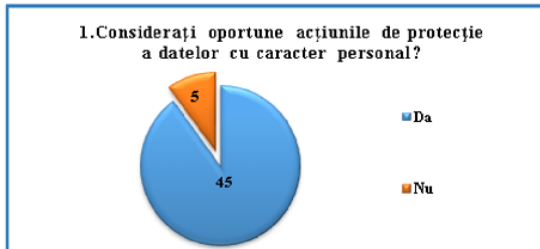
Rezultatele obținute la finele acestui studiu au demonstrat următoarele:

1. În încercarea de a afla dacă acțiunile întreprinse în direcția protecției datelor cu caracter personal de Biblioteca în calitate de operator de date sînt considerate oportune de către participanții la chestionar am obținut următoarele răspunsuri: 45 respondenți au răspuns – da, 5 respondenți au răspuns - nu. Ne bucură faptul că majoritatea din cei chestionați consideră importante și potrivite acțiunile întreprinse în direcția protecției datelor cu caracter personal de Biblioteca. Putem spune că bibliotecarii își desfășoară activitățile în conformitatea cu legislația în vigoare, asigurînd confidențialitatea datelor referitoare la utilizatori, a surselor infodocumentare consultate și respectînd dreptul acestora la intimitate conform codului deontologic.

Avînd în vedere faptul că utilizatorii participanți la sondaj aveau un nivel diferit de pregătire ne-am propus să aflăm cum percep ei noțiunea de *date cu caracter personal* și care date în viziunea lor poartă un caracter personal.

Diagrama 1

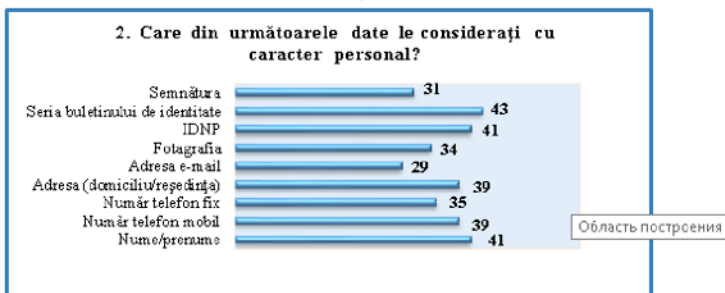
Oportunitatea acțiunilor întreprinse în direcția protecției datelor

2. La întrebarea **Care din următoarele date le considerați cu caracter personal?** am primit următoarele răspunsuri: cei mai mulți, 42 respondenți au indicat drept date cu caracter personale - seria buletinului de identitate, numele/prenumele și IDNP, 39 respondenți au indicat adresa (domiciliu/reședința) și numărul de telefon mobil, 35 respondenți - numărul de telefon fix, 34 respondenți - fotografia, 31 respondenți semnătura și 29 adresa de e-mail.

Diagrama 2

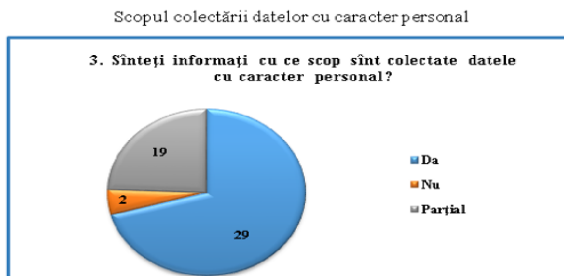
Date cu caracter personal

Din cele anunțate mai sus și prezentate în Figura nr.2 putem afirma că respondenții percep diferit noțiunea de *date cu caracter personal*, fapt ce denotă un nivel insuficient de informare la acest subiect.

- La întrebarea **Sînteți informați cu ce scop sînt colectate datele cu caracter personal?** participanții la sondaj au dat următoarele răspunsuri: da, sînt informați - 29 respondenți, nu sînt informați - 2 respondenți, parțial informați - 19 respondenți.

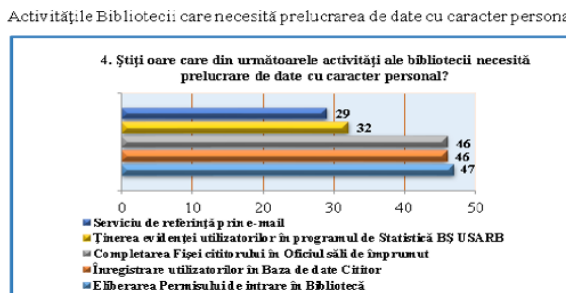
Diagrama 3

Din datele prezentate putem conchide că cea mai mare parte din cei chestionați sînt informați în ceea ce privește scopul urmărit în procesul de colectare a datelor cu caracter personal în cadrul Bibliotecii.

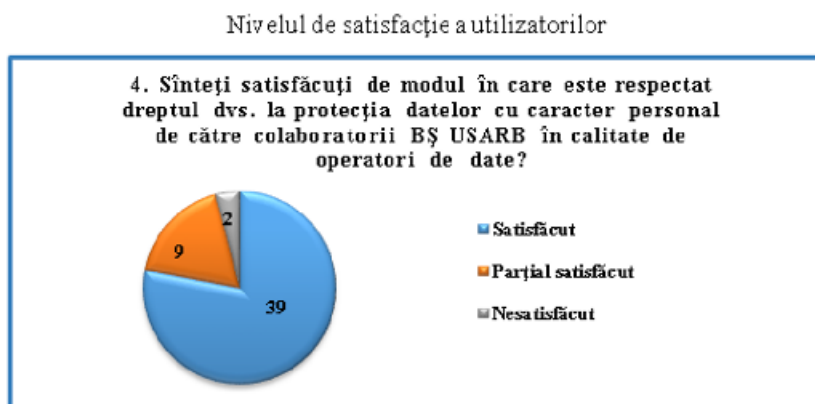
- Următoarea întrebare vine să o completeze pe cea precedentă urmărind stabilirea situațiilor în care e nevoie de date personale. Răspunsurile oferite de respondenți la întrebarea nr.3 **Știți oare care din următoarele activități ale Bibliotecii necesită prelucrare de date cu caracter personal?** au arătat următorul clasament: eliberarea *Permisului de intrare* – 47 respondenți, înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor* și completarea *Fișei cititorului* în *Oficiul săli de împrumut* – 46 respondenți, ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB* – 32 respondenți, gestionarea serviciului de referințe prin e-mail *Întrebă bibliotecarul* - 29 respondenți. (Figura nr.4) Acest fapt ne demonstrează că cei chestionați cunosc în mare parte activitățile la realizarea cărora bibliotecarii au nevoie de date cu caracter personal. Rezultatul clasamentului este detrmnat de participarea nemijlocită a respondenților la furnizarea de date cu caracter personal necesare pentru realizarea proceselor de perfectare a *Permisului de intrare*, completarea *Fișei cititorului* și mai puțin la acțiunile ce țin de evidența statistică. Nominalizarea redusă a serviciului de referințe prin e-mail *Întrebă bibliotecarul* se justifică prin noutatea acestuia.

Diagrama 4

5. Pentru a identifica *nivelul de satisfacție a utilizatorilor vis-a-vis de modul în care le este respectat dreptul la confidențialitatea și protecția datelor cu caracter personal de către colaboratorii BȘ USARB în calitate de operatori de date*, am propus celor chestionați următoarele opțiuni: satisfăcut, parțial satisfăcut și nesatisfăcut. Din numărul total de respondenți cei mai mulți au afirmat că sînt satisfăcuți - 39, parțial satisfăcuți - 9, nu sînt satisfăcuți - 2. Astfel exprimînd încredere față de bibliotecari ca operatori de date. Datele demonstrează că colaboratorii Bibliotecii în calitate de operatori de date respectă dreptul la confidențialitatea și protecția datelor personale ale utilizatorilor. Respondenții care au răspuns negativ n-au specificat ce i-a determinat să răspundă astfel. Comparînd datele negative obținute la întrebarea nr.2 și întrebarea nr. 4 putem presupune că acești respondenți nu au cunoștințe despre scopul colectării datelor cu caracter personal, de unde apare și nivelul de nesatisfacție.

Diagrama 5

În urma promovării sondajului vizînd identificarea gradului de satisfacție a utilizatorilor în ceea ce privește politica de confidențialitate a datelor cu caracter personal promovată de Biblioteca Științifică USARB s-a constatat că majoritatea respondenților sînt satisfăcuți de acțiunile întreprinse de aceasta în domeniul protecției datelor personale. Analiza rezultatelor chestionării a depistat însă și un număr mic de respondenți parțial satisfăcuți și nesatisfăcuți. Putem presupune că acest fapt se datorează nivelului scăzut de informare a utilizatorilor în domeniul dreptului la protecția datelor cu caracter personal și anume în ce privește definirea termenului „Date cu caracter personal”, identificarea scopului și activitățile la realizarea cărora Biblioteca are nevoie de datelor personale.

Societatea în care trăim a cunoscut transformări radicale încît cu greu putem ține pasul noilor tehnologii ale informației și comunicării, iar rolul informației în acest context a devenit crucial. Într-o asemenea societate, securitatea informației devine o problemă majoră. În rezultat apare necesitatea adoptării de măsuri adecvate de garantare a integrității acelor caracteristici specifice pentru personalitatea fiecăruia, în scopul prezervării autonomiei individuale.

Ca urmare a realizării studiului privind funcționarea unui mecanism propice pentru privind respectarea datelor cu caracter personal în cadrul bibliotecilor, **concluzionăm:**

- În pofida existenței cadrului normativ, fiecare operator de date cu caracter personal își stabilește propria politică de securitate (ori în general neglijează

acest aspect) care, în majoritatea cazurilor, nu răspunde unor exigențe simple, existînd pericolul de acces neautorizat la sistemele de evidență a datelor cu caracter personal, de operațiuni ilegale de prelucrare a acestor date sau de încălcare prin alte metode a principiilor de confidențialitate a datelor. Deseori informația colectată și gestionată nu este arhivată în formatul corespunzător, care ar asigura un nivel adecvat de securitate și confidențialitate, nu se cunoaște scopul și temeiul legal al operațiunilor de consultare a datelor, iar reglementările privind asigurarea confidențialității informațiilor de multe ori nu sînt respectate.

- Biblioteca obținînd statut de operator de date cu caracter personal este obligată să respecte legislația în vigoare pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, precum și legislația privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.
- Pentru asigurarea protecției datelor confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la protecția datelor biblioteca trebuie să întreprindă toate măsurile reglementare, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția informației confidențiale.

Bibliografie:

Acte normative

1. *Legea privind accesul la informație. nr.982-XIV din 11mai 2000* [on-line] [citată 18 sept. 2015]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/311759/>
2. *Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 8 iulie 2011* [on-line] [citată 21 sept. 2015]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/340495/>
3. *Politica de securitate privind protecția datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale gestionate de instituția publică USARB din 16 februarie 2015* [on-line] [citată 18 sept. 2015]. Disponibil: [http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Politica de securitate USARB scan.pdf](http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Politica_de_securitate_USARB_scan.pdf)
4. *Regulament privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a candidaților la concursul de admitere la studii superioare în USARB din 16 februarie 2015* [on-line] [citată 18 sept. 2015]. Disponibil: [http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Regulament privind prelucrarea dcp evidenta admitereascan.pdf](http://www.usarb.md/fileadmin/noutati/rectorat/Regulament_privind_prelucrarea_dcp_evidenta_admitereascan.pdf)

Monografii, culegeri, articole

1. *Accesul la informație: Reglementări. Comentarii. Cazuri.* Ch. : Tip. Centrală, 2006. 463 p. ISBN 978-9975-78-006-7.
2. AVORNIC, Gheorghe, MOCANU, Veronica. Realizarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal. In: *Revista Naț. de Drept.* 2012, nr 9, pp. 2-7. ISSN 1811-0770
3. CAPȘA, Tudor. Date cu caracter personal. In: *Кадры и заработная плат.* 2013, nr 6, pp. 40-45.
4. *Dreptul tău : Accesul la informație: Legislația RM. Acte internaț. Extrase.* Ch. : Universul, 2002. 359 p. ISBN 9975-944-47-7.
5. MOCANU, Veronica. Delimitări conceptuale în legislația și literatura juridică privind abordarea protecției datelor cu caracter personal. In: *Legea și viața.* 2012, nr 10, pp. 36-44. ISSN 1810-309X.

6. MOCANU, Veronica. Natura juridică a dreptului la protecția datelor cu caracter personal. In: *Studia Universitatis. Științe sociale*. 2012, nr 8, pp. 12-17. ISSN 1814-3199.
7. NICOLAESCU, Gheorghe. Protecția datelor cu caracter personal in cadrul Uniunii Europene. In: *Tendințe contemporane în evoluția patrimoniului istoric și juridic al Republicii Moldova : Materialele Conf. șt. intern. anuale a doctoranzilor și tinerilor cercetători*, ed. a 6-a, 12 apr. 2012, Chișinău. Ch., 2012, vol. 3, pp. 208-218. ISBN 978-9975-4401-3-4.
8. OPREA, Dumitru. *Protecția și securitatea informațiilor*. Iași : Polirom, 2003. 398 p. ISBN 973-681-410-6
9. PLATON, Lilian. Protecția datelor personale și a vieții private în condițiile noilor generații de tehnologii informatice și de comunicații. In: *Intellectus*. 2014, nr 3, pp. 19-24. ISSN 1810-7079.
10. *Protecția datelor cu caracter personal: Documente ale Consiliului Europei*. Ch. : Biroul de Inf. al CE în Moldova, 2001. 204 p. ISBN 9975-78-158-6.
11. ROȘA, Andrian. Protecția datelor cu caracter personal. Reglementări la nivel internațional ale domeniului. In: *Akados*. 2010, nr 3(18), pp. 59-63. ISSN 1857-0461.

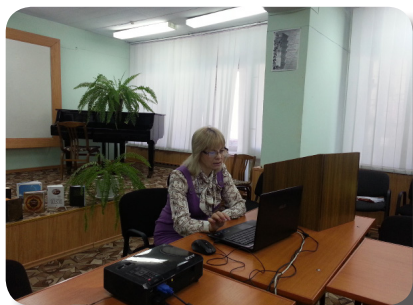
GALERIE-FOTO / PHOTO-GALLERY

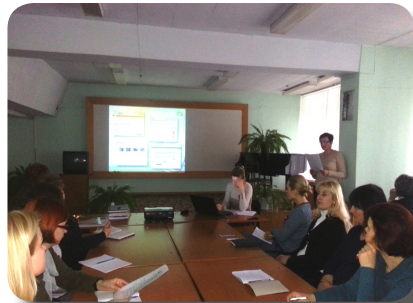
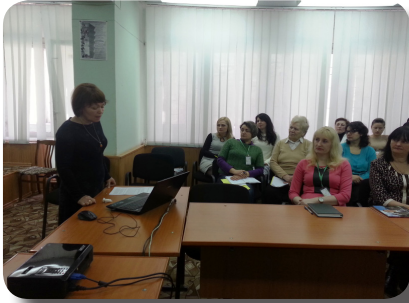

Colloquia Bibliothecariorum

Colloquia Bibliothecariorum

AUTORII / AUTHORS

ABABI LILIA – bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiul Documente în Limbi Străine, e-mail: ababililia@gmail.com

CECAN SVETLANA - bibliotecar serviciul Organizarea Conservarea Colecțiilor BȘ USARB, e-mail: svetlana.cecan@gmail.com

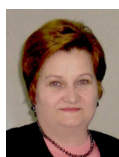
CRISTIAN ELENA – șef serviciu Organizarea și Conservarea Colecțiilor, e-mail: elena.cristian12@gmail.com

CULICOV NATALIA - șef oficiu, Serviciul Informare și Cercetare Bibliografică. Referinte Bibliografice, e-mail: culicov.natalia@gmail.com

DASCĂL OLGA - bibliotecar, grad de calificare I, serviciul Informare și Cercetare bibliografică, e-mail: : dascal.olga@gmail.com

HARCONIȚA ELENA - Directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialist în domeniul biblioteconomiei și științelor informării. Președinte al Filialei BIN a ABRM Bălți, e-mail: elena.harconita@mail.ru

HĂBĂȘESCU ANGELA - bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Co-lecțiilor, Sala de lectură nr. 3, e-mail: angelahabasescu@gmail.com

MAGHER MARINA - șef oficiu, Serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 2 Științe Filologice, e-mail: maghermarina26@gmail.com

MIHALUȚA LINA – director-adjunct, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, grad de calificare superior, e-mail: aculina12@mail.ru

MOȚOC RADU – inginer, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala Galați, România, e-mail: motoc.radu@yahoo.com

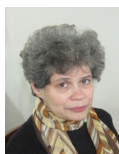
PURICI ALIONA - bibliotecar, grad de calificare II, serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 1, e-mail: Purici.aliona@mail.ru

STAVER MIHAELA – bibliotecar principal Serviciul Cercetare. Asistență de specialitate, e-mail: staver.mihaela@gmail.com

STRATAN ELENA - șef serviciu, Cercetare. Asistența de specialitate, e-mail: elena.stratan1@gmail.com

ȘULIMAN MARINA – bibliotecar, serviciul Dezvoltarea Colecțiilor. Catalogare. Indexare, grad de calificare II, e-mail: raysablumina@gmail.com

TOPALO VALENTINA - șef CD a ONU, șef CIEUI, specialist în domeniul biblioteconomiei și științelor informării, e-mail: valeandrew@gmail.com

ȚURCAN ELENA - șef oficiu, grad de calificare superior, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiu Documente muzicale, e-mail: elturcan@gmail.com

UCRAINEȚ LILIA - bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor.
Clasificare. Indexare, e-mail: liliaucrainet@gmail.com

VACARCIUC VALENTINA - bibliotecar, grad de calificare doi,
serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 3, e-mail: valentina.vacarciuc62@gmail.com

ZADAINOVA SNEJANA - bibliotecar, serviciul Comunicarea Colecțiilor,
Sala de lectura nr. 1, e-mail: znajanazadainova@gmail.com

